Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Bestemmingsplan *“Buitendams 301-307”*

Vast te stellen

7 mei 2019

Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Bestemmingsplan *“Buitendams 301-307”*

Vast te stellen

Inhoud:
- Toelichting
- Regels
- Verbeelding

werknummer: 617.175.10
datum: 7 mei 2019
bestand: J:\617\175\10\3.Projectresultaat\c.vaststelling\RO-BP-61717510-Totaal-VA01

Fase	Datum
Concept	10 maart 2015
Voorontwerp	31 maart 2015
Inspraak en overleg	
Ontwerp	21 februari 2019
Ter inzage legging	
Vaststelling	
Onherroepelijk	

KuiperCompagnons BV
Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap
Rotterdam

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

1 ALGEMENE ASPECTEN 1

1.1 Bij het plan behorende stukken 1
1.2 Ligging van het plangebied 1
1.3 Vigerende plannen 1
1.4 Leeswijzer 2

2 DOEL VAN HET PLAN 3

3. INVENTARISATIE EN ANALYSE 5

3.1 Rijksbeleid 5
3.2 Provinciaal beleid 5
3.3 Regionaal beleid 8
3.4 Gemeentelijk beleid 9
3.5 Ruimtelijke structuur 14
3.6 Archeologische en cultuurhistorische waarden 15
3.7 Groen- en waterstructuur 18
3.8 Verkeersstructuur 18
3.9 Functionele structuur 18

4 GEWENSTE RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE STRUCTUUR 19

4.1 Inleiding 19
4.2 Ruimtelijke structuur 19
4.3 Beeldkwaliteit 20
4.4 Water- en groenstructuur 22
4.5 Verkeersstructuur 23
4.6 Functionele structuur 25

5 WATER 27

5.1 Inleiding 27
5.2 Kader 27
5.3 Onderzoek 30
5.4 Conclusie 32

6 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE 33

6.1 Archeologie 33
6.2 Cultuurhistorie 33

7. MILIEUASPECTEN 37

7.1 Akoestisch onderzoek 37
7.2 Luchtkwaliteit 39
7.3 Externe veiligheid 41
7.4 Milieuhinder bedrijven 44

7.5 Flora en Fauna 47
7.6 Bodem 54
7.7 Duurzaamheid 57
7.8 Overige belemmeringen 57

8 JURIDISCHE OPZET 61

8.1 Inleiding 59
8.2 Toelichting op de regels 59
8.3 Bestemmingsgewijze toelichting 62

9 OVERLEG EN INSPRAAK 65

9.1 Inspraak 65
9.2 Overleg ex artikel 3.11 Bro 65

10 UITVOERBAARHEID 69

10.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 67
10.2 Financiële uitvoerbaarheid 67
10.3 Handhavingsaspecten 67

SEPARATE BIJLAGEN

Bijlage 1: Flora- en faunaonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam, Natuur-Wetenschappelijk Centrum, W961/P14-122, d.d. december 2014

Bijlage 2: Hardinxveld-Giessendam Plangebied Buitendams 301-307, Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)" BAAC rapport V-15.0044, januari 2017

Bijlage 3: Nota inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan "Buitendams 301-307", gemeente Hardinxveld-Giessendam, d.d. 18 december 2015

Bijlage 4: Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam, Natuur-Wetenschappelijk Centrum, april 2016

Bijlage 5: Zienswijzennota bestemmingsplan "Buitendams 301-307", KuiperCompagnons, mei 2019

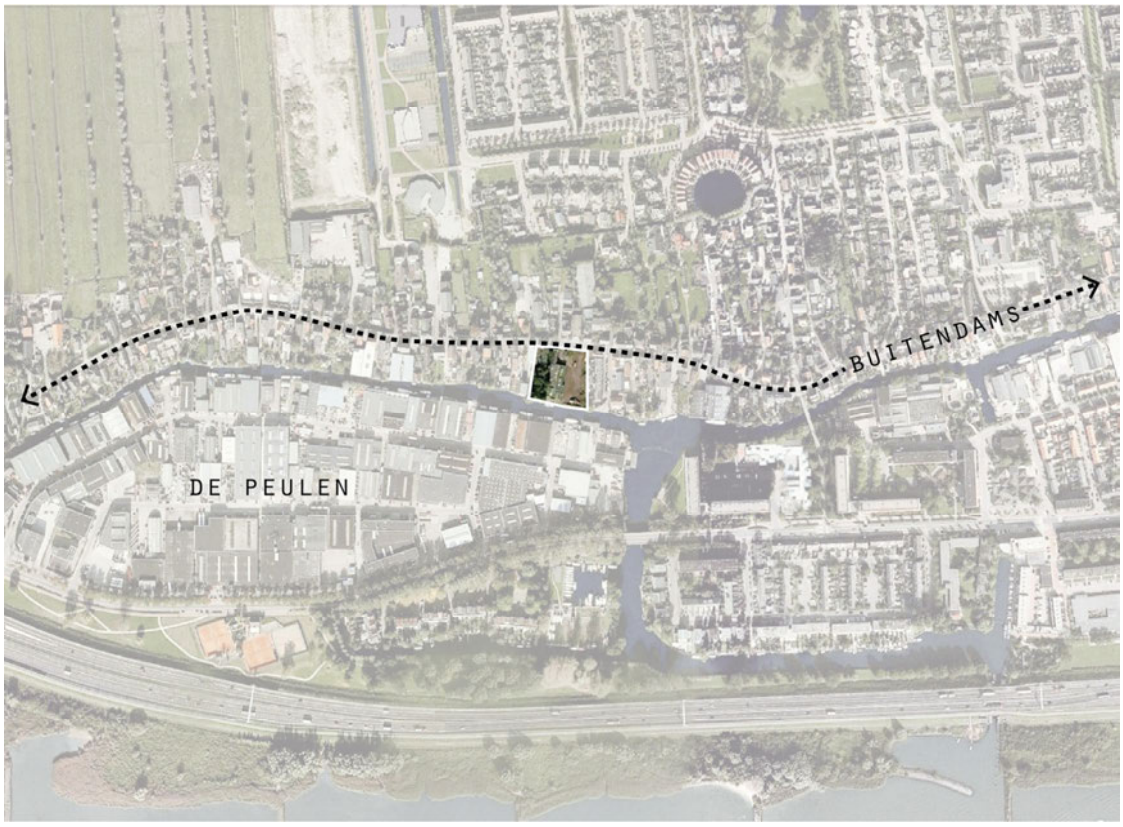

Afbeelding 1.1: globale ligging van het bestemmingsplangebied

Afbeelding 1.2: globale begrenzing van het bestemmingsplangebied

1 ALGEMENE ASPECTEN

1.1 Bij het plan behorende stukken

Het bestemmingsplan “Buitendams 301 - 307” is vervat in:

- de geometrische plaatsbepaling (verbeelding) waarop onder meer de bestemmingen van de in het plan gelegen gronden zijn aangegeven;
- de regels, waarin bepalingen zijn opgenomen over de inhoud van de bestemmingen en bepalingen omtrent het gebruik van de gronden en de toelaatbaarheid van bebouwing.

Het bestemmingsplan “Buitendams 301 - 307” gaat verder vergezeld van voorliggende toelichting. Hierin wordt de opzet van het plan beschreven en zijn de aan het plan ten grondslag liggende gedachten weergegeven alsmede de resultaten van de (milieu)onderzoeken.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied is centraal in de kern Hardinxveld-Giessendam gelegen, aan het bebouwingslint Buitendams. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door Buitendams. Aan de oostzijde vormen de percelen Buitendams 273 tot en met 295 de begrenzing van het plangebied, aan de zuidzijde wordt deze gevormd door de Karnemelksloot. De westzijde van het plangebied wordt ten slotte begrensd door het perceel Buitendams 309.

1.3 Vigerende plannen

Voor de in het bestemmingsplan begrepen gronden vigeert momenteel het bestemmingsplan ‘Hardinxveld-Giessendam, bebouwd gebied’, door de gemeenteraad vastgesteld op 30 maart 2017. Daarin is het perceel Buitendams 301 voorzien van een bedrijfsbestemming. De percelen Buitendams 303 en 307 hebben in het vigerende bestemmingsplan een woonbestemming. Tevens is het plangebied (gedeeltelijk) voorzien van de dubbelbestemmingen ‘Waarde – Archeologische verwachting 2’ en ‘Waterstaat – Waterkering’, alsmede de gebiedsaanduiding ‘vrijwaringszone – laagvliegroute’.

Afbeelding 1.3: uitsnede vigerend bestemmingsplan

1.4 Leeswijzer

De toelichting van het bestemmingsplan is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen van het bestemmingsplan beschreven. Vervolgens wordt een inventarisatie en analyse gegeven van de huidige situatie (hoofdstuk 3) en gewenste ruimtelijke en functionele structuur van het plangebied op hoofdlijnen (hoofdstuk 4). Hierbij wordt ook in gegaan op het vigerende beleidskader. In hoofdstuk 5, 6 en 7 wordt een verantwoording gegeven hoe omgegaan is met verschillende deelaspecten; achtereenvolgens gaat het om water, archeologie en verschillende milieuthema's. Hoofdstuk 8 geeft een juridische toelichting op de regels en de geometrische plaatsbepaling. Hoofdstuk 9 en 10 gaan achtereenvolgens in op de aspecten overleg en inspraak en op de uitvoerbaarheid van het plan.

2 DOEL VAN HET PLAN

Om invulling te geven aan de wens om milieuhinderlijke bedrijven naar een locatie buiten het centrum te verplaatsen en de achtergebleven locatie te transformeren naar woningbouw, worden de percelen Buitendams 301 tot en met 307 herontwikkeld tot woongebied. In 2014 is hiertoe een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) opgesteld, dat op 27 oktober 2014 door het college van burgemeester en wethouders akkoord is bevonden. Op 20 november 2014 heeft ook de gemeenteraad van Hardinxveld-Giessendam kennis genomen van het SPvE. Dit bestemmingsplan maakt de voorgenomen ontwikkeling in juridisch-planologische zin mogelijk.

De gewenste ontwikkeling voorziet in de bouw van 17 - hoofdzakelijk aaneengebouwde - grondgebonden woningen. Binnen het plangebied zijn twee verschillende woonmilieus te onderscheiden. Enerzijds betreft het wonen aan het lint (Buitendams), anderzijds is dat wonen aan het hof (het achtergelegen terrein, grenzend aan de Karnemelksloot). Voor een uitgebreide beschrijving van de ontwikkeling wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Het bestemmingsplan legt de hoofdopzet zoals vastgelegd in het stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) vast. De planbeschrijving in dit bestemmingsplan sluit hierop aan. Voor de ontwikkeling van het gehele plangebied is gekozen voor een gedetailleerde bestemming, waarbij een rechtstreekse bouwtitel aan de percelen is toegekend.

3. INVENTARISATIE EN ANALYSE

3.1 Rijksbeleid

Het Rijk heeft haar ruimtelijk beleid vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Mobiliteit (SVIR) en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De leidende gedachte van het rijksbeleid is ruimte maken voor groei en beweging, waarbij het Rijk zich vooral concentreert op decentralisatie. De verantwoordelijkheid wordt verplaatst van Rijksniveau naar provinciaal en gemeentelijk niveau. In het rijksbeleid (SVIR en Barro) worden dan ook geen specifieke uitspraken gedaan met betrekking tot het voorliggende projectgebied. Wel draagt de beoogde herontwikkeling van de percelen aan Buitendams bij aan de wens van het Rijk om nieuwe functies onder te brengen binnen bestaand stedelijk gebied.

3.2 Provinciaal beleid

Visie Ruimte en Mobiliteit en Verordening Ruimte

Op 9 juli 2014 hebben Provinciale Staten van de Provincie Zuid-Holland de Visie Ruimte en Mobiliteit, het Programma Ruimte, het Programma Mobiliteit en de Verordening Ruimte vastgesteld. Het beleid is op 1 augustus in werking getreden. De Visie Ruimte en Mobiliteit en de Verordening Ruimte vervangen de huidige Structuurvisie en Verordening van Zuid-Holland.

Deze tijd vraag om maatwerk, flexibiliteit en aanpassingsvermogen, onder andere omdat ontwikkelingen minder voorspelbaar zijn en demografische ontwikkelingen in de diverse regio's verschillen. Maatwerk, flexibiliteit, aanpassingsvermogen en samenwerking zijn sleutelbegrippen in de Visie Ruimte en Mobiliteit. De provincie stelt de behoefte van de gebruiker centraal; het aanbod moet afgestemd zijn op de vraag. Daarbij zet de provincie in op een efficiënte benutting van de ruimte en de netwerken, met aandacht voor de (ruimtelijk) kwaliteit. De provincie heeft vier rode draden benoemd:

1. beter benutten van wat er is
2. vergroten van de agglomeratiekracht
3. verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
4. bevorderen van de transitie naar water- en energie efficiënte samenleving.

In de Visie Ruimte en Mobiliteit wordt het beleid beschreven van de provincie Zuid-Holland. Het Programma Ruimte en het Programma Mobiliteit hebben beide de status van een structuurvisie en beschrijven de manier waarop het ruimtelijk beleid en het mobiliteitsbeleid van de provincie uitgevoerd wordt (met welke instrumenten). De Verordening Ruimte beschrijft de regels vanuit het beleid en het programma. Deze regels hebben een directe doorwerking in bestemmingsplannen.

Nieuwe Ladder voor Duurzame Verstedelijking
Op 1 juli 2017 is de Nieuwe Ladder voor Duurzame Verstedelijking in werking getreden (artikel 3.1.6 lid twee Bro). De nieuwe Ladder is ten opzichte van de voorgaande Ladder vereenvoudigd. De drie treden zijn komen te vervallen en er is een nieuwe bepaling toegevoegd. De Laddertoets geldt alleen voor plannen die een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maken. Onder een nieuwe stedelijke ontwikkeling wordt verstaan: 'ruimtelij-

ke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen'.
Toetsing aan de nieuwe Ladder houdt in dat een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt een beschrijving bevat van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.
Indien een bestemmingsplan wijzigingsbevoegdheden of uitwerkingsplichten bevat, kan bij het moederplan worden bepaald dat de Laddertoets zich niet richt op de toelichting bij het moederplan, maar op de toelichting bij het wijzigings- of uitwerkingsplan.

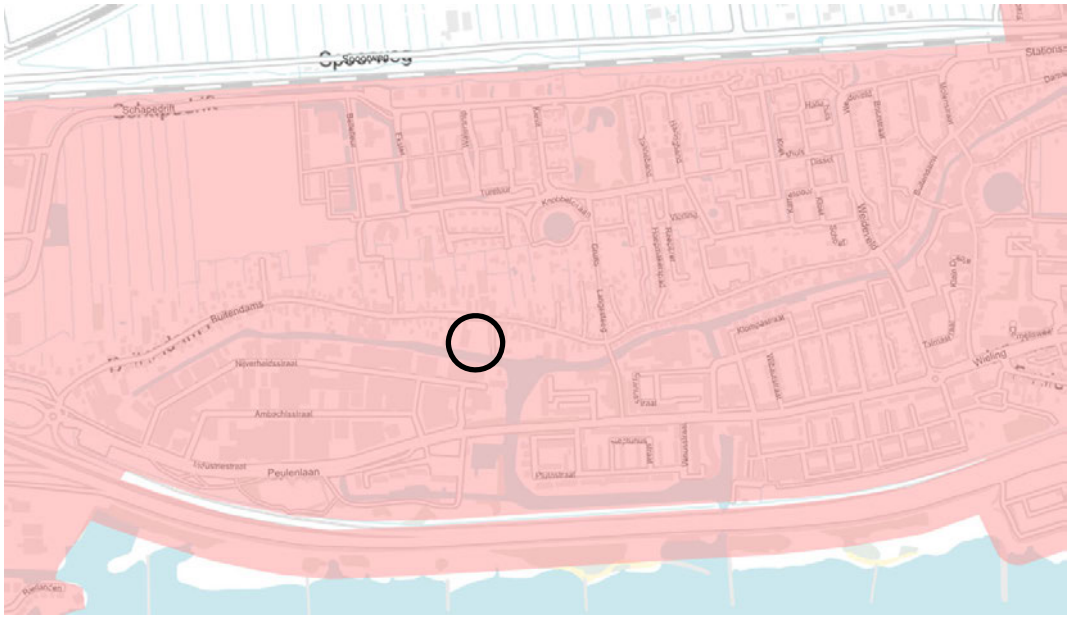

Kaart 1: Transformeren, herstructureren en verdichten

bebouwde ruimte

Afbeelding 3.1: uitsnede Programma Ruimte (Kaart 1), het plangebied is zwart omcirkeld.

Behoefte

De beoogde herontwikkeling maakt de realisatie van 17 woningen mogelijk en is opgenomen in het meerjaren woningbouwprogramma. Het voorliggende plan zal in regionaal verband worden afgestemd.

Een van de speerpunten van de Regionale woonvisie Alblasserwaard – Vijfheerenland is het bieden van mogelijkheden voor starters en het binden van doorgroeiers. Het voorliggende bestemmingsplan voorziet de bouw van woningen voor de voorgenoemde doelgroepen.

Gelet op het voorgaande is de behoefte aan woningbouw voldoende aangetoond.Het voorontwerpbestemmingsplan wordt in het kader van het vooroverleg voorgelegd aan de provincie Zuid-Holland.

Bestaand Stedelijk gebied
De beoogde ontwikkeling heeft betrekking op de transformatie van voormalige bedrijvigheid naar woningbouw. Omdat het plangebied is gelegen binnen bestaand stedelijk gebied is sprake van een intensivering van de bestaande ruimte. Bovendien maakt de kleinschaligheid van deze inbreidingslocatie een gevarieerd woningaanbod in de kern van Hardinxveld-Giessendam mogelijk. Hiermee wordt voldaan aan de ladder voor duurzame verstedelijking.

Conclusie
De ontwikkeling van 17 woningen aan Buitendams 301-307 in Hardinxveld-Giessendam. De beoogde ontwikkeling is opgenomen in het meerjarenprogramma woningbouwen en past binnen de provinciale doelstelling waarbij sprake is van intensivering van de bestaande ruimte en transformatie van voormalige bedrijvigheid naar wonen. Hiermee wordt voldaan aan de Ladder voor duurzame verstedelijking. Het beleid van de provincie Zuid-Holland vormt geen belemmering voor de ontwikkeling.

Woonvisie Zuid-Holland 2011 – 2020

Op 12 oktober 2011 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland de Woonvisie Zuid-Holland 2011 - 2020 vastgesteld.

De woningbehoefte is als gevolg van economische en sociaal maatschappelijke ontwikkelingen (individualisering, gezinsverdunning, vergrijzing, vluchtelingenbeleid) aan verandering onderhevig. De vraag naar nieuwbouw in Zuid-Holland blijft, ondanks de economische crisis, aanwezig. Ondanks dat meer woningen zijn gepland dan nodig, wordt momenteel minder gebouwd dan de behoefte is. De economische crisis is hiervan de grootste oorzaak. Het provinciale beleid is erop gericht voor alle bevolkingsgroepen een voldoende en passend woningaanbod te realiseren. Dit betekent dat in de periode tot 2020 maximaal 130.000 woningen kunnen worden gebouwd, plus één nieuwbouwwoning voor iedere gesloopte woning, waarvan 115.000 in de Zuid-Vleugel en 15.000 in het Groene Hart en Delta. De aanmerkelijke daling van de woningbehoefte in Groene Hart en Delta geeft aanleiding om met de betreffende regio's in gesprek te gaan over het nieuwbouwprogramma. Het heeft hoge prioriteit dat de betreffende regio's hun woonvisies actualiseren.

Een groot deel van de nieuw te bouwen woningen zal door middel van verdichting en inbreiding moeten worden opgevangen en wel in de centra van steden en dorpen en de bebouwde kom nabij bestaande of nieuw te ontwikkelen stations en haltes van openbaar vervoer. De provincie wil dat woningen passend zijn voor de bewoners. Passend betekent dat woningen en woonmilieus aansluiten bij de situatie en wensen van bewoners, duurzaam zijn en passen in de ruimtelijke visie. Met dit uitgangspunt heeft de provincie 5 ambities geformuleerd:

- Passend woningaanbod voor iedereen;
- Niet meer woningen plannen dan nodig;
- Toevoegingen en impulsen dragen bij aan een verbetering van de leefbaarheid;
- Provincie stelt kaders voor de lange termijn, waardoor innovatie mogelijk wordt;
- Regionale verscheidenheid wordt behouden en benut.

Uit de Monitor Ruimte 2012 blijkt dat de totale woningbehoefte voor de regio Alblasserwaard / Vijfheerenlanden tot 2020 is vastgesteld op 5.550 woningen, waarvan ruim 2.400 in een dorps woonmilieu.

3.3 Regionaal beleid

Groeiagenda Drechtsteden en regionaal meerjarenprogramma 2014-2018
Op 5 oktober 2017 is door de colleges van de gemeenten Giessenlanden, Gorinchem, Graafstroom, Hardinxveld-Giessendam, Leerdam, Liesveld, Nieuw-Lekkerland en Zederik, en het Drechtstedenbestuur de 'Groeiagenda 2030: Goed leven in de Drechtsteden' gepresenteerd aan de Tweede Kamer. De visie geeft een heldere, samenhangende toekomstambitie en verbindt hier programmatische doelen aan tot het jaar 2030. Deze doelen zijn vastgelegd in het MeerJarenProgramma 2014-2018. Samen vormen zij de leidraad voor toekomstige beleidskeuzes in de Drechtsteden.

De regio wil zorgen voor goed leven in de Drechtsteden en een krachtige bijdrage leveren aan een sterker Nederland. De regio hanteert hierbij een samenhangende aanpak, met inzet van gemeenten, bedrijfslven, onderwijs, zorg en maatschappelijke organisaties. Overkoepelende thema's hierbij zijn duurzaamheid en innovatie. Om het gewenste uitgangspunt 'goed leven' te bereiken zijn een drietal speerpunten benoemd in het kader van werken, wonen en mobiliteit:

1. Goed wonen: doorgroeien naar meer dan 300.000 inwoners met een evenwichtige verdeling in woonsegmenten, duurzame, gezonde woongebieden, het benutten van unieke gebiedskwaliteiten, de transformatie van kwetsbare wijken, interactiemielieus in de binnenstad en een compleet voorzieningenaanbod;
2. Goede bereikbaarheid: verbetering van de bereikbaarheid via weg, spoor en water, stimulering van het openbaar vervoer, de koppeling van woon- en werklocaties aan hoogwaardig OV, aanpak van congestie op de snelwegen en inzetten op fieldlabs voor logistieke innovaties;
3. Goed werken: nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid, stimuleren innovatiekracht, +30.000 arbeidsplaatsen, transformatie maakindustrie, groen, digitaal en innovatief, stimuleren crossovers tussen sectoren, inzet op maritiem en logistiek, leisure/retail en zorg. Banen aan boven- en onderkant van de markt.

Voor dit bestemmingsplan is met name het thema 'Goed wonen' van belang.

Goed wonen
Wonen is de hefboom voor de beoogde stedelijke ontwikkeling in de Drechtsteden. Ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en slim ruimtegebruik vormen het centrale thema waarmee de woon- en leefomgeving zal worden verbeterd. Samenvattend zijn de volgende beleidslijnen voor wonen beschreven:

- Groeien naar 300.000+ inwoners met een evenwichtige verdeling van de woonsegmenten;
- Het toevoegen van next generation woonwijken: duurzame, gezonde woongebieden die aantrekkelijk zijn voor een volgende generatie;
- Het benutten van unieke gebiedskwaliteiten, waardoor onderscheidende woonmilieus ontstaan;
- Bestaande doelgroepen behouden en nieuwe doelgroepen aantrekken;
- Verduurzaming van de sociale woningvoorraad, waaronder gasloos wonen en een warmtenet;
- Het doorzetten van de binnenstadaanpak is succesvol en wordt met kracht doorgezet;
- Het complementeren van het voorzieningenaanbod door het ontwikkelen en/of verbreden van het hoger onderwijs.

Een belangrijk hulpmiddel om het gedachtengoed uit de 'Groeiagenda Drechtsteden' verder tot uitvoering te brengen is het 'Regionaal meerjarenprogramma 2014-2018'. Het meerjarenprogramma geeft aan wat er in de raadsperiode aan voorgenomen uitvoering van beleid is voorzien in de regio Drechtsteden. Doel van het programma is om een zo hoog mogelijk rendement te behalen op de drie pijlers van het programma: economische kracht, aantrekkelijkheid van het gebied en zorg en zelfredzaamheid van de inwoners. Het Drechtstedenbestuur geeft met de uitwerking van het programma een flexibel kader, waarbij ambities en doelstellingen worden uitgewerkt aan de hand van speerpunten.

Beleid Waterschap Rivierenland

In de brochure “Partners in Water” is het beleid van het waterschap Rivierenland verwoord. De brochure gaat in op de inhoud van de watertoets en behandeld de volgende thema’s:

- Waterneutraal inrichten;
- Schoon inrichten;
- Veilig inrichten;
- Bijzondere wateren en voorzieningen.

Ten aanzien van het thema Waterneutraal inrichten wordt ingegaan op de benodigde waterberging bij verschillende projecten. Voor kleine projecten in stedelijk gebied is waterberging slechts in beperkte mate noodzakelijk en/of mogelijk. Tot 500 m^2 aan extra verharding geldt een vrijstelling. waarbij de toename van verharding groter is dan 500 m^2 is inderdaad compensatie nodig. Voor projecten tot 1.500 m^2 aan extra verharding mag de compensatie via een waterbergingsbank worden gerealiseerd. Als dat niet mogelijk is of als de verharding met meer dan 1.500 m^2 toeneemt, dan moet de benodigde waterberging in principe binnen het plangebied worden gerealiseerd.

Het waterschap heeft het beleid en beheer van de primaire en van de regionale waterkeringen vastgelegd in het ‘Beheerplan Waterkeringen 2008-2012’. Het beleid bevat onder meer beschermingszones voor regionale waterkeringen. Binnen het voorliggende plangebied zijn geen regionale waterkeringen aanwezig.

De overige thema’s zijn, gelet op de beperkte mogelijkheid tot het creëren van waterberging, in dit kader minder relevant. In de waterparagraaf (hoofdstuk 5) wordt inhoudelijk op het thema water ingegaan.

3.4 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Hardinxveld-Giessendam 2030

De gemeentelijke structuurvisie, die op 19 februari 2015 is vastgesteld, is een ruimtelijke ontwikkelingsvisie met een richtinggevend en programmatisch karakter die integrale keuzes bevat voor de hoofdlijnen van beleid voor de komende periode. De structuurvisie bouwt voort op de Visie Hardinxveld-Giessendam, die op 22 maart 2012 na een zeer interactief traject met de bevolking is vastgesteld. De structuurvisie vertaalt deze visie naar de ruimtelijke ontwikkeling van Hardinxveld-Giessendam. De structuurvisie, die vooruitkijkt tot 2030, is eveneens een integraal document en heeft als doel om de verschillende belangen, bijvoorbeeld tussen landschap, woningbouw, maatschappelijke voorzieningen en werkgelegenheid zorgvuldig af te wegen. De structuurvisie biedt een kader waarin aanspraken op de ruimte kunnen worden afgestemd en gecombineerd. Deze structuurvisie is vooral gericht op behoud en verbetering van de bestaande ruimte-

lijke en sociale kwaliteiten. Daarnaast is de structuurvisie gericht op het versterken en behouden van de leefbaarheid.

In de structuurvisie wordt gestuurd op ruimtelijke structuren: waar gebeurt wat, op welke manier, op welk moment en waarom? De structuurvisie is bedoeld om voor de langere termijn ruimtelijke samenhang tot stand te brengen en bezit daarom een zekere mate van globaliteit en abstractie. Het vormt de basis voor het toekomstig beleid; ter uitwerking van de structuurvisie kunnen gebiedsvisies, masterplannen en bestemmingsplannen worden opgesteld en concrete (plan)ontwikkelingen in gang worden gezet.

Op de woningmarkt van Hardinxveld-Giessendam is thans sprake van een beperkte doorstroming. In de Nota Wonen (2012) heeft de gemeente een aantal maatregelen opgenomen, om de doorstroming te bevorderen. Eén van de belangrijke speerpunten is het behouden van jongeren. Dit is van belang voor de leefbaarheid in de kernen, voor de kenmerkende sociale cohesie van Hardinxveld-Giessendam en voor het behoud van werkgelegenheid. Om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen, zet de gemeente waar mogelijk en gewenst in op herstructurering van bestaande wijken. De gemeente heeft drie grote uitbreidingslocaties voor woningbouw voor de komende 10-20 jaar gepland: De Blauwe Zoom, ten noordwesten van de gemeente, Morgenslag, ten noordoosten van Boven-Hardinxveld en ‘t Oog, tussen de Merwede-Lingelijn en de Betuweroute in (buiten het voorliggende plangebied).

Naast de grote uitbreidingslocaties komen er met regelmaat (inbreidings)locaties vrij, bijvoorbeeld door het uitplaatsen van hinderlijke bedrijvigheid. In en rond het centrum van Hardinxveld-Giessendam (o.a. aan Buitendams) liggen een aantal locaties die aantrekkelijk zijn om te wonen, maar nu nog worden bezet door milieuhinderlijke bedrijven. Deze bedrijven passen niet meer in een woongebied. Ze veroorzaken overlast door de bedrijfsactiviteiten of het vrachtverkeer of ze ondervinden zelf hinder doordat uitbreidingsmogelijkheden ontbreken. Waar mogelijk werkt de gemeente mee aan deze verplaatsingen waarbij op de vrijgekomen locaties woningbouw kan worden mogelijk gemaakt. Zoals blijkt uit de structuurvisiekaart komt ook het voorliggende plangebied hiervoor in aanmerking. De gemeente houdt een deel van haar plancapaciteit beschikbaar voor deze kwalitatieve verbeteringen.

Uit het voorgaande blijkt dat in de structuurvisie nadrukkelijk rekening is gehouden met de herontwikkeling van het onderhavige plangebied. Dit bestemmingsplan maakt de bouw van maximaal 17 woningen mogelijk en draagt in positieve zin bij aan het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt. Daarmee is de beoogde ontwikkeling niet in strijd met de gemeentelijke structuurvisie.

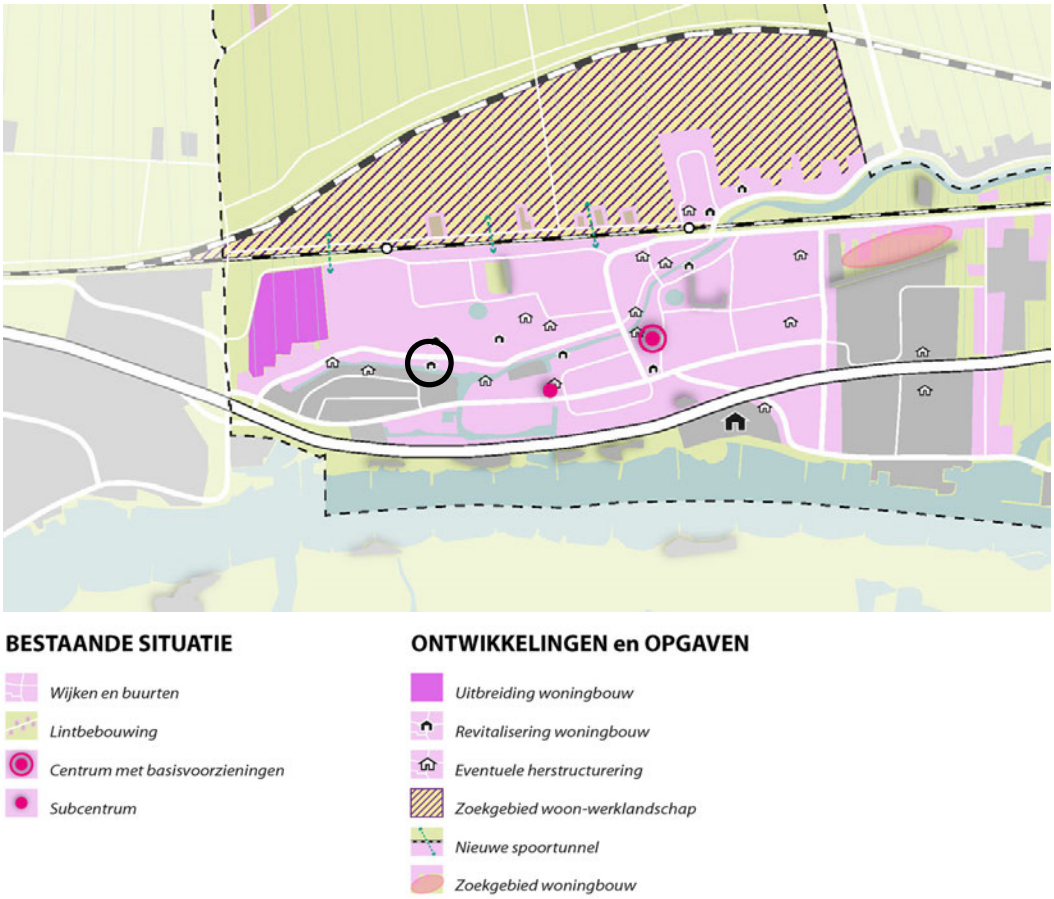

Afbeelding 3.2: uitsnede deelkaart 'Wonen' uit de Structuurvisie Hardinxveld-Giessendam 2030 (het plangebied is zwart omcirkeld).

Nota Wonen 2012-2022

In november 2004 heeft de gemeenteraad van Hardinxveld-Giessendam de 'Nota Wonen 2005-2015' vastgesteld. De gemeente heeft besloten de deze beleidsnota te actualiseren. Er hebben zich sinds de vaststelling immers belangrijke wijzigingen op de woningmarkt voorgedaan. Deze nieuwe Nota Wonen:

- is bedoeld om een zo actueel mogelijk woonbeleid te formuleren;
- geeft inzicht in ontwikkelingen en trends op de lokale woningmarkt;
- formuleert ambities voor het woonbeleid voor de periode 2012-2022;
- bevat een (flexibel) bouwprogramma;
- bevat een uitvoeringsparagraaf, waarin de doelen SMART worden geformuleerd;
- besteedt integraal aandacht aan wonen, welzijn en zorg;
- is een toetsingskader voor projecten;
- fungeert als basis voor de op te stellen structuurvisie en de nieuwe prestatieafspraken met Omnivera;
- maakt het mogelijk dat de Nota Wonen jaarlijks eenvoudig kan worden geactualiseerd.

Een conclusie uit de Nota Wonen 2012-2022 is onder andere dat de komende jaren een groei van het aantal huishoudens wordt verwacht (primos 2009) in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Voor de komende jaren verwacht de Primos-prognose dat er – als

gevolg van de groei van het aantal huishoudens – sprake is van een toename van de woningvoorraad tot 7.572 woningen op 1 januari 2025. Dit is een toename van de woningvoorraad van 773 woningen in de periode 2010 – 2025; gemiddeld 52 woningen per jaar.

Op basis van de geraamde woningbehoefte, is in de Nota Wonen een jaarlijks nieuwbouwprogramma van 50 tot 100 woningen opgenomen. Voor de realisatie van het merendeel van dit programma zijn in de Nota Wonen 2012 - 2022 onder meer de locaties De Blauwe Zoom (Neder-Hardinxveld) en Morgenslag (Boven-Hardinxveld) beschikbaar. Voor deze locaties, waarbij sprake is van een gemeentelijke grondexploitatie, zijn reeds plannen in voorbereiding en uitvoering. Vanwege de huidige situatie op de woningmarkt heeft de gemeente besloten de realisatie van deze en ook andere woningbouwlocaties over een langere termijn te faseren. Zodoende is het mogelijk de geraamde woningbehoefte deels elders te realiseren.

Verkeersbeleid

In 2012 is het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP) vastgesteld. Het doel van dit plan is het vastleggen van het beleid op het gebied van verkeer en vervoer in de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor de periode 2012 tot 2022, dat aansluit bij de ambities en speerpunten die de gemeente heeft, maar tevens past binnen de kaders die hogere overheden in hun beleid stellen. Deelaspecten van het beleidsterrein verkeer en vervoer en raakvlakken met andere beleidsterreinen worden in dit plan bij elkaar gebracht, wat resulteert in een integrale visie op verkeer- en vervoerbeleid in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Om uitvoering te geven aan het opgestelde gemeentelijke beleid wordt het plan vergezeld van een uitvoeringsprogramma met daarin maatregelen en projecten.

De ontsluiting van het plangebied vindt plaats op Buitendams. Deze straat is in het GVVP aangemerkt als erftoegangsweg (ETW). De maximumsnelheid op deze wegen is 30 km/h. Buitendams wordt aan de westzijde ontsloten op de Peulenlaan, welke in het GVVP is aangemerkt als gebiedsontsluitingsweg (GOW). Voor gebiedsontsluitingswegen geldt een maximumsnelheid van 50 km/u. Aan de oostzijde wordt Buitendams ontsloten op de route Thorbeckestraat - Weideveld. Ook deze route heeft een gebiedsontsluitende functie.

Voor een veilige en herkenbare weginrichting is het belangrijk dat alle wegen zoveel mogelijk worden ingericht conform de Essentiële HerkenbaarheidsKenmerken (EHK). Volgens de principes van Duurzaam Veilig moet een weggebruiker bijna als vanzelf het gewenste gedrag op een bepaald type weg vertonen. De EHK maken de wegcategorieën voor de weggebruiker beter herkenbaar.

De wegen binnen het plangebied zullen ingericht worden als verblijfsgebied. Daarbij worden de wegen ingericht conform de Essentiële HerkenbaarheidsKenmerken. Hiermee wordt voldaan aan de uitgangspunten zoals vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP). Tevens dient te worden voldaan aan de civiele eisen zoals opgenomen in het SPvE.

Groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan vormt de basis voor het gemeentelijk groenbeleid op de langere termijn. In het plan zijn randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd die dienst kunnen doen als toetsingskader waar het gaat om belangenafwegingen tussen het groen enerzijds en andere aspecten anderzijds. Het plan is richtinggevend en heeft een vergelijkbare status als andere gemeentelijke beleidsplannen. Ten aanzien van het voorliggende plangebied worden geen specifieke uitspraken gedaan. Niettemin zal de groenstructuur zoveel mogelijk wordt afgestemd op de ligging aan de Karnemelksloot, alsmede op de bestaande groenstructuur van Buitendams. Zodoende wordt op gepaste wijze invulling gegeven aan het groenbeleidsplan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Naast inrichtingsmaatregelen om het beeld en de kwaliteit te verbeteren zoals beschreven in de visie, is er ook gekeken naar het beheer en onderhoud binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Het onderhoudsniveau voor de woonwijk Giessendam (west), waarin het plangebied is gelegen, valt in de categorie ‘Basis’. Watergangen en bermen worden volgens niveau extensief beheerd.

Bomenbeleidsplan en Groene Kaart

Het bomenbeleidsplan (en de daarbij behorende Groene Kaart) vormt een uitwerking van het Groenbeleidsplan en geeft invulling aan de wens om de bomenverordening te vereenvoudigen. Op de Groene Kaart zijn de bomen die zich binnen de belangrijkste boomstructuren van de gemeente bevinden en bomen met een bijzondere status opgenomen. De laatste genoemde bomen staan op de lijst waardevolle bomen. Een van de elementen uit de Groene Kaart vormen de zones met cultuurhistorische waarden, waarbinnen ook het voorliggende plangebied is gelegen.

Zones met cultuurhistorische waarde zijn de linten waarlangs de dorpen Giessendam en Boven en Beneden Hardinxveld zijn ontstaan. Niet te omzeilen in de ontstaansgeschiedenis is de rivier de Giessen. De Giessen wordt begeleidt door bebouwingslinten. Hierdoor wordt het water van de Giessen wisselend begrensd door kaden, bebouwing en achtertuinen. Bomen zijn in de bebouwingslinten op de oevers van de Giessen weinig aanwezig. Waar ze staan vormen ze een groene onderbreking van de bebouwingsrand. Hierdoor dragen de bomen sterk bij in de recreatieve waarde van de rivier. Bomen staan meestal op particuliere grond.

Afbeelding 3.3: uitsnede Groene Kaart

In het plangebied zijn geen waardevolle bomen of houtopstanden aanwezig. Het voorliggende bouwplan voorziet bovendien groene oevers. Zodoende vormt het plangebied in de toekomstige situatie een groene onderbreking van de bebouwingsrand.

Stedelijk Waterplan

In 2003 hebben gemeente en waterschap een stedelijk waterplan voor Hardinxveld-Giessendam opgesteld. In het waterplan staan maatregelen beschreven om in de komende tien jaar het oppervlaktewater te verbeteren. Het zijn oplossingen voor de waterproblemen die binnen de gemeente voorkomen.

Na vaststelling van het waterplan in 2003 zijn diverse projecten gestart. Deze projecten zijn inmiddels allemaal afgerond. In 2010 en 2011 hebben de gemeente en het waterschap het waterplan geëvalueerd, en zijn tot de conclusie gekomen dat de doelen uit het plan zijn behaald. Echter blijven maatregelen van kracht. Op dit moment is wordt gewerkt aan het verder verbeteren van de waterhuishouding op straat- en wijkniveau.

Het voorliggende bestemmingsplan biedt voldoende ruimte om beherende maatregelen uit te voeren. Bovendien wordt voorzien in voldoende mogelijkheden voor waterberging (zie waterparagraaf).

3.5 Ruimtelijke structuur

Ontstaansgeschiedenis

De gemeente Hardinxveld-Giessendam maakt deel uit van de Alblasserwaard. De authentieke structuur van het landschap is vaak rechtstreeks te herleiden tot de periode van de Middeleeuwse veenontginningen. Het slagenlandschap van de Alblasserwaard, dat zich manifesteert als een open en weidse polder, werd en wordt nog steeds voornamelijk gebruikt als agrarisch productiegebied in de vorm van veenweiden. Het gebied heeft daarom in cultuurhistorisch opzicht een grote waarde.

Hardinxveld en Giessendam behoren tot de oudste ontginningscentra van de Alblasserwaard. Vanuit de oeverwal aan de benedenloop van het veenriviertje de Buiten-Giessen zijn in noordwestelijke richting de afwateringssloten gegraven. Aangenomen wordt dat het gebied rond Hardinxveld-Giessendam al in 1270 geheel is ontgonnen.

Archeologische vondsten op de oevers van de Buiten-Giessen geven aan dat de eerste intensieve bewoning al plaatsvond in de 11^{e} eeuw. Deze bewoning heeft zich ontwikkeld langs de (Buiten-)Giessen en heeft geleid tot de karakteristieke lintbebouwing op de oeverwallen: een reeks boerderijen die het ontgonnen land aan de achterzijde gebruikten voor agrarische productie. In de loop de eeuwen is de ruimte tussen de boerderijen en de Buiten-Giessen ingevuld met bebouwing.

Door inklinking van de polders en verzanding van de rivier ontstond de noodzaak om het ontgonnen land te beschermen tegen overstromingen bij hoogtij. De rivier de Merwede werd bedijkt en in de Giessen werd een dam aangelegd om Giessendam buiten de getijden van de rivier te houden: Giessendam was een feit.

Hardinxveld-Giessendam maakt deel uit van een langs de rivier gelegen 'verstedelijkingsreeks' vanaf Gorinchem tot aan Rotterdam. De ontwikkeling van deze 'bandstad' kan gerelateerd worden aan de aanleg van de infrastructuur aan het eind van de 19e en in de loop van de 20e eeuw. De belangrijke economische aders zijn de spoorlijn, de auto(snel)wegen en de Merwede. De kernen hebben zich vanaf hun ontstaan in de 13e eeuw tot de 20e eeuw nauwelijks ontwikkeld. Er heeft voornamelijk verdichting plaatsgevonden in de lintbebouwing.

De industrialisatie en de mobiliteitstoename hebben Hardinxveld en Giessendam in de 20e eeuw explosief doen groeien. De kernen van Giessendam en Neder-Hardinxveld zijn aan elkaar gegroeid, terwijl Boven-Hardinxveld een kleine afzonderlijke kern is gebleven. In 1957 zijn de gemeenten samengevoegd tot de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De historische ontwikkeling is nog steeds goed waarneembaar en bepaalt in grote mate het karakter van de gemeente.

Buitendams is een oud dijklichaam op de noordoever van de (Buiten-)Giessen, welke in het verleden diende als waterkering van de Merwede. Buitendams wordt gekenmerkt door dijk bebouwing aan weerszijden, waarbij de kavels aan de noordzijde voornamelijk bestaan uit voormalige agrarische percelen, die overgebleven zijn nadat de woonwijken West I en West II zijn gerealiseerd. De afgelopen jaren is op een aantal plekken een nieuwe invulling aan deze voormalige agrarische percelen gegeven en ook de komende periode staan een aantal wijzigingen gepland. De percelen aan de zuidzijde zijn kleiner en van oudsher aan het water gerelateerd. Ook aan de zuidzijde hebben reeds enkele kleine ontwikkelingen plaatsgevonden (of staan in de planning).

3.6 Archeologische en cultuurhistorische waarden

Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft kaarten vervaardigd waarin de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van Zuid-Holland is vastgelegd. Dit project is opgezet om het beleid en alle verantwoordelijkheden die de provincie heeft op het gebied van cultureel erfgoed - archeologie, nederzettingsgeschiedenis en landschapsbehoud - te onderbouwen en te integreren. Zo kan de waardering, de toetsing en de actieve bescherming van historische kwaliteiten worden verbeterd. De kaarten vestigen de aandacht op onder meer de landschapsvorming in het poldersysteem.

Afbeelding 3.4: uitsnede uit de CHS Zuid-Holland – landschap (plangebied in zwart)

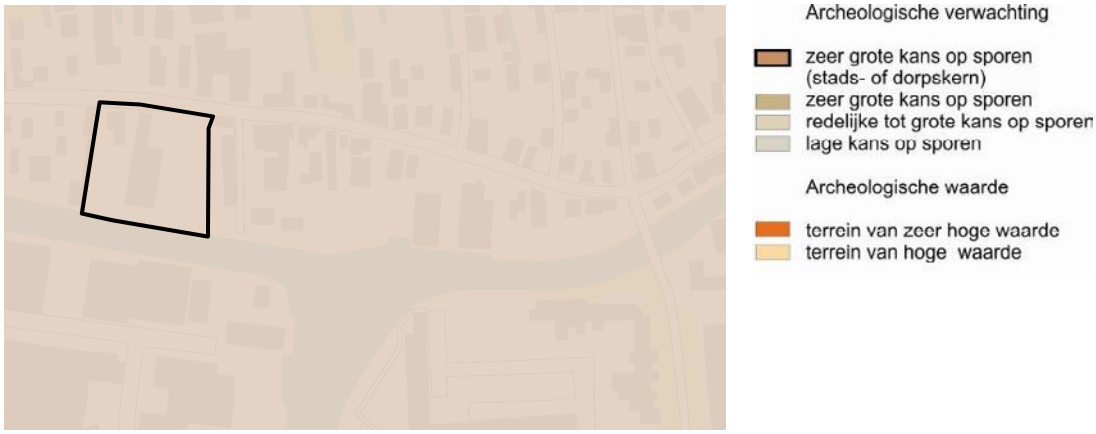

Afbeelding 3.5: uitsnede uit de CHS Zuid-Holland – Archeologie (plangebied in zwart)

Uit de kaart van de CHS Zuid-Holland blijkt in het plangebied geen belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten aanwezig zijn. Wel is het veenriviertje de Buiten-Giessen, ten oosten van het plangebied, aangeduid als historisch landschappelijke lijn van zeer hoge waarde. Daarnaast is het dijklint Buitendams aangeduid als historisch landschappelijke lijn van hoge waarde. Uit de kaart van de CHS Zuid-Holland valt ten slotte nog af te leiden dat voor het plangebied een redelijke tot (zeer) grote kans op het aantreffen van archeologische sporen geldt.

Gemeentelijke Beleidsnotitie Archeologie

Op de Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam (BAAC 2009) is een verfijning gegeven van de archeologische (verwachtings)waarden. Uitgangspunt is het zoveel mogelijk behouden van archeologische waarden ‘in situ’ door deze in te passen in de ontwikkeling.

Het plangebied is geheel aangeduid als een zone met een middelmatige archeologische verwachting voor de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Dat betekent dat bij ingrepen die groter zijn dan 100 m^2 en dieper reiken dan 30 cm archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd en de resultaten zijn beschreven in hoofdstuk 6 van deze toelichting. Tot slot is Buitendams in de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart aangeduid als historische dijk / kade / weg.

Archeologische verwachting

specifieke verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd

zeer hoge verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 30 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk
middelmatige verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 100 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

zeer hoge verwachting

zeer hoge verwachting	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 50 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

hoge verwachting

hoge verwachting aan of nabij het oppervlak	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk
hoge verwachting tussen 1,5 en 5 meter beneden maaiveld	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 150 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk
hoge verwachting dieper dan 1,5 m beneden maaiveld	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 150 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk
hoge verwachting dieper dan 5 meter beneden maaiveld	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 250 m² en dieper dan 500 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

middelmatige verwachting

middelmatige verwachting	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 500 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

lage verwachting

	Bij ingrepen groter dan of gelijk aan 10000 m² en dieper dan 30 cm is archeologisch onderzoek noodzakelijk

voor overlappende zones geldt dat de doorlopende lijnen in het raster de bovenliggende laag vormen

Overig

archeologische vondstlocatie met contour	Binnen 50 m van een vondstlocatie (zie contour) is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk bij ingrepen groter dan of gelijk aan 50 m² en dieper dan 30 cm.
historisch element	
historische dijk / kade / weg	

Afbeelding 3.6: Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam, BAAC 2009

3.7 Groen- en waterstructuur

Het plangebied is direct aan de Karnemelksloot gelegen, die in oostelijke richting aantakt op de Buiten-Giessen (zie afbeelding 3.7). Dit maakt dat water een grote rol speelt in het plangebied. Door de aanwezige bedrijfsbebouwing en opslag van goederen is de rivier momenteel weinig zichtbaar en daardoor moeilijk beleefbaar vanaf Buitendams.

In het plangebied is momenteel weinig groen aanwezig, het bedrijfsperceel is grotendeels verhard. Wel bevindt zich achter de woningen aan Buitendams 303-307 een kleine bosschage.

Afbeelding 3.7: bestaande situatie plangebied (in rood de te slopen bebouwing)

3.8 Verkeersstructuur

De ontsluiting van het plangebied vindt plaats via Buitendams, een historisch dijklint parallel aan de Buiten-Giessen. Buitendams wordt aan de westzijde ontsloten op de Peulenlaan en aan de oostzijde op de route Thorbeckestraat - Weideveld. Ter plaatse van het plangebied geldt een 30 km/u regime.

Ten oosten van het plangebied is de Marsstraat gelegen. Deze fietsroute verbindt de beide oevers van de Buiten-Giessen voor voetgangers en fietsers.

3.9 Functionele structuur

In het plangebied zijn momenteel vier woningen en diverse bedrijfsopstallen gevestigd. Ten behoeve van de voorliggende herontwikkeling zal de aanwezige bebouwing worden gesloopt (zie afbeelding 3.7). Naast de woningen en bedrijfsbebouwing zijn er geen andere functies binnen het plangebied aanwezig.

4 GEWENSTE RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE STRUCTUUR

4.1 Inleiding

Voorliggend plan maakt de ontwikkeling van de locatie ‘Buitendams 301-307’ juridisch-planologisch mogelijk. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de wijze waarop het plangebied ontwikkeld zal worden.

4.2 Ruimtelijke structuur

Voor het beoogde woningprogramma wordt uitgegaan van zeventien woningen. Aan Buitendams zijn deze woningen opgezet als (twee-)aaneengebouwde woningen in een verspringende voorgevelrooilijn. Op het achterliggende terrein is ruimte voor de inpassing van een woonhofje met aan weerszijden aaneengebouwde starterswoningen.

De ruimtelijke structuur van het nieuwe woongebied kent een driedeling, door in te spelen op het huidige karakter van de locatie. De hoofdstructuur van het gebied wordt gevormd door een centrale toegang, aan de noordwestzijde van het plangebied. Vanuit deze toegangsweg wordt een centrale, collectieve ruimte ontsloten, waaraan grofweg drie bouwvelden zijn gelegen. Het noordelijke bouwveld (1) is primair georiënteerd op Buitendams. De toekomstige bebouwing aan de Buitendams heeft een kleinschalig karakter, met een verspringende rooilijn en nokrichting en sluit aan bij het huidige karakter van het historische bebouwingslint. Het hoogteverschil tussen de dijk en het achtergebied wordt in de bebouwing overbrugd.

De zuidelijk gelegen bouwvelden (2 en 3) zijn geclusterd rondom een kleinschalig hof. De aaneengesloten bebouwingswanden en erfafscheidingen zorgen ervoor dat dit woncluster een sterke eigen identiteit heeft en als samenhangend geheel wordt ervaren.

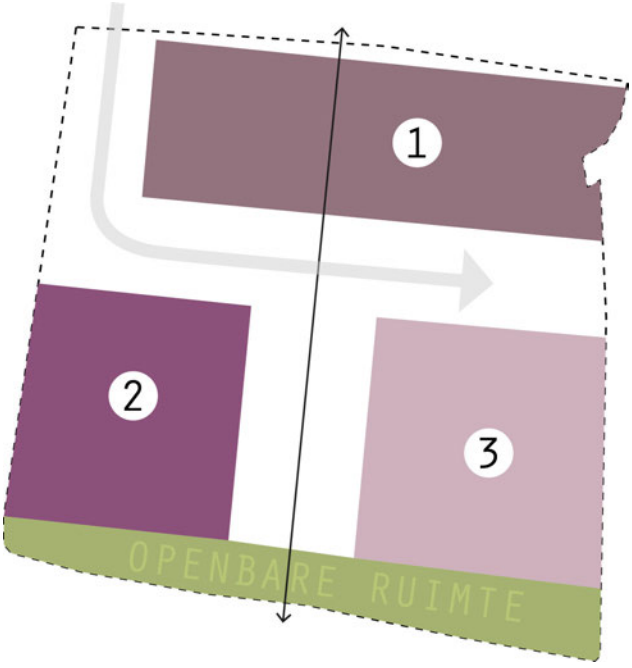

Afbeelding4.1: het plangebied bestaat uit drie bouwvelden; bouwveld 1 is op Buitendams georiënteerd, de bouwvelden 2 en 3 op het woonhof.

Door deze verkavelingsopzet is de vormgeving van het (collectieve) tussengebied een ontwerpopgave die aandacht vraagt bij de uitwerking van de beeldkwaliteit. Immers, hier sluiten de ‘achterkanten’ van de woningen aan Buitendams aan op het woonhof. Bovendien is het wenselijk dat er een zichtlijn ontstaat van Buitendams naar de Karnemelksloot. Het verblijfsgebied aan de Karnemelksloot krijgt een intiem en groen karakter. Op deze plaats is het voor directe omwonenden mogelijk om via een steiger of vlonder bij de Giessen te komen en bijvoorbeeld een bootje aan te meren. Ook zijn er twee gemeenschappelijke botenhuizen mogelijk.

Afbeelding4.2: Verkavelingstekening (bron: RoosRos Architecten)

4.3 Beeldkwaliteit

Het plangebied heeft feitelijk twee gezichten; enerzijds wordt namelijk aansluiting gezocht bij het karakteristieke ontginningslint Buitendams, anderzijds zijn de starterswoningen aan het hof juist heel erg naar binnen gekeerd, waardoor een intiem woongebied ontstaat. Het streefbeeld is het realiseren van een kleinschalige aanvulling op het bestaande gebied, met veel aandacht voor detail. Om de beeldkwaliteit van het gebied te waarborgen zijn in het stedenbouwkundig programma van eisen (SPvE) diverse beeldkwaliteitsaspecten benoemd. Deze criteria hebben als uitgangspunt gediend voor de uitwerking

van de bebouwing en de openbare ruimte. De twee gezichten van de locatie zijn in sfeer en architectuur tot uitdrukking gekomen in een concreet bouwplan.

Het bouwplan voorziet in een kleinschalig en compact, dorps woonmilieu, dat bestaat uit verschillende ruimten, maar ervaren wordt als één samenhangende buurt. Aan Buitendams wordt voorzien in een verschillende woningtypologieën, een verspringende rooilijn en een afzonderlijke gevelvlakken. Hierdoor ontstaat een gedifferentieerd straatbeeld, hetgeen kenmerkend is voor het bebouwingslint. De woningen hebben ieder een eigen karakter door de verscheidenheid kapvormen, bouwhoogte, kleur- en materiaalgebruik. Niettemin ontstaat door de gedeelde bouwstijl (architectuurverwantschap) een samenhangend doch speels straatbeeld (zie afbeelding 4.3 en 4.4).

Afbeelding 4.3: beeldimpressie woningen Buitendams (bron: RoosRos Architecten)

Het hoogteverschil naar het achtergelegen gebied wordt opgevangen door de woningen. Hierdoor ontstaat aan de achterzijde de mogelijkheid om een gebouwde parkeervoorziening te realiseren. De buitenruimte bij de woningen wordt op deze gebouwde parkeervoorziening gerealiseerd, waardoor sprake is van meervoudig ruimtegebruik. Bovendien ontstaat hiermee een transparante overgang naar het openbaargebied.

Het woonhof heeft door de ‘ommuring’ en de beperkte afmetingen een besloten en intiem karakter. De starterswoningen die hier zijn voorzien worden haaks op de Karnemelksloot gepositioneerd en zijn primair op het hof georiënteerd, waarbij een strakke rooilijn wordt gehanteerd. De maat, schaal en korrel van de starterswoningen (één laag met kap) sluit aan bij het intieme karakter van het hof en vormt een begeleiding van de wandelroute tussen Buitendams en de Karnemelksloot. In tegenstelling tot de woningen aan Buitendams, worden de starterswoningen aan het hof gekenmerkt door een eenduidig gevelbeeld, waarin de afzonderlijke woningen individueel herkenbaar zijn. Het kleur- en materiaalgebruik is kenmerkend voor het bebouwingslint.

Afbeelding 4.4: beeldimpressie woningen woonhof (bron: RoosRos Architecten)

Afbeelding 4.5: beeldimpressie bouwplan (bron: RoosRos Architecten)

4.4 Openbare ruimte, groen- en waterstructuur

Het plangebied is direct aan de Karnemelksloot gelegen. Dit maakt dat water een visueel grote rol speelt in het plangebied. Voor de inrichting van het verblijfsgebied aan de Karnemelksloot is gezocht naar een aantrekkelijke relatie met het water. De centraal gelegen langzaam verkeersroute tussen Buitendams en het woonhof, krijgt een bijzondere beëindiging in de vorm van een trappartij met aanlegsteiger. Tevens wordt de mogelijkheid geboden om aan het water te zitten, waardoor de groene zone langs het water een aantrekkelijke functie krijgt en de relatie met het water versterkt wordt. Bovendien voorziet de

voorliggende ontwikkeling in een meer groene overgang naar de Karnemelksloot, hetgeen aansluit bij de wens om de oevers van de Buiten-Giessen en Karnemelksloot te vergroenen. Het beoogde pad achter de woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 is in de toekomstige situatie uitsluitend toegankelijk voor bewoners.

Bij de invulling van het hof wordt gekozen voor een groene uitstraling met enkele bomen, als begeleiding van de langzaam verkeersroute. Belangrijk is dat de voorruimte van de woningen integraal onderdeel van het hof gaan uitmaken, waardoor een eenduidig straatbeeld ontstaat.

4.5 Verkeersstructuur

Verkeer
De ontsluiting van het plangebied vindt plaats via een centrale weg die aantakt op Buitendams. Het profiel van de weg heeft voldoende ruimte om een brandweerwagen of vrachtauto het gebied in en uit te kunnen laten draaien.

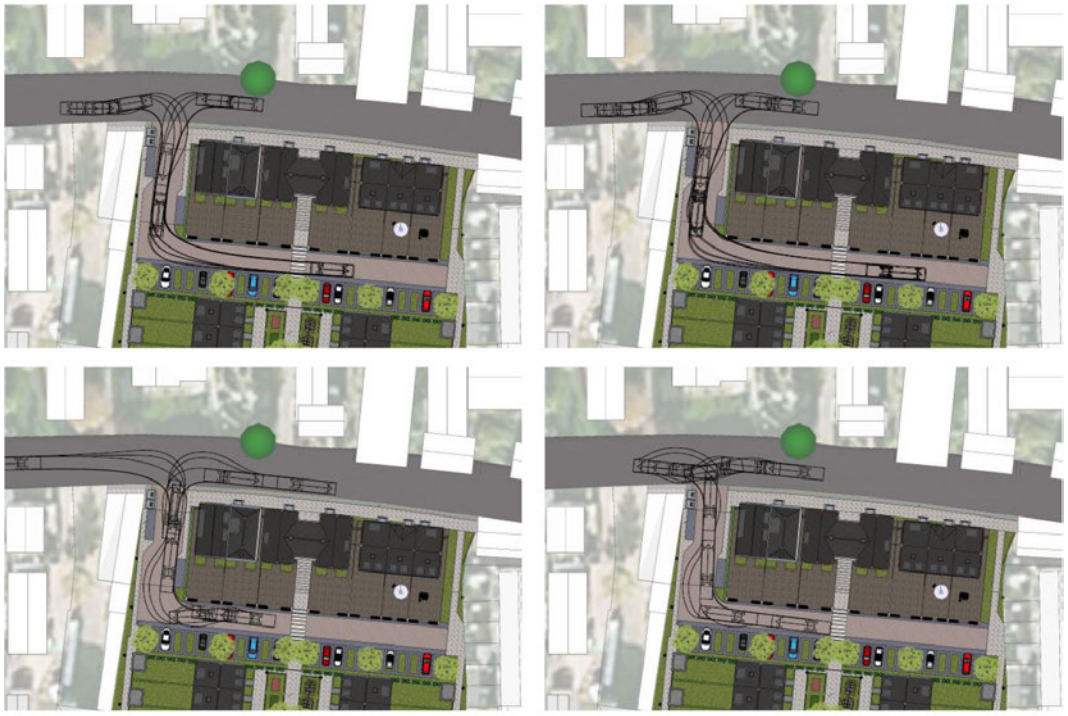

Afbeelding 4.6: Rijcurvenstudie (bron: RoosRos Architecten)

Het talud wordt in de nieuwe situatie verder van Buitendams afgelegd, waardoor een rechte opstelzone van 5 meter ontstaat. Hierdoor kan het verkeer op overzichtelijke wijze Buitendams op.

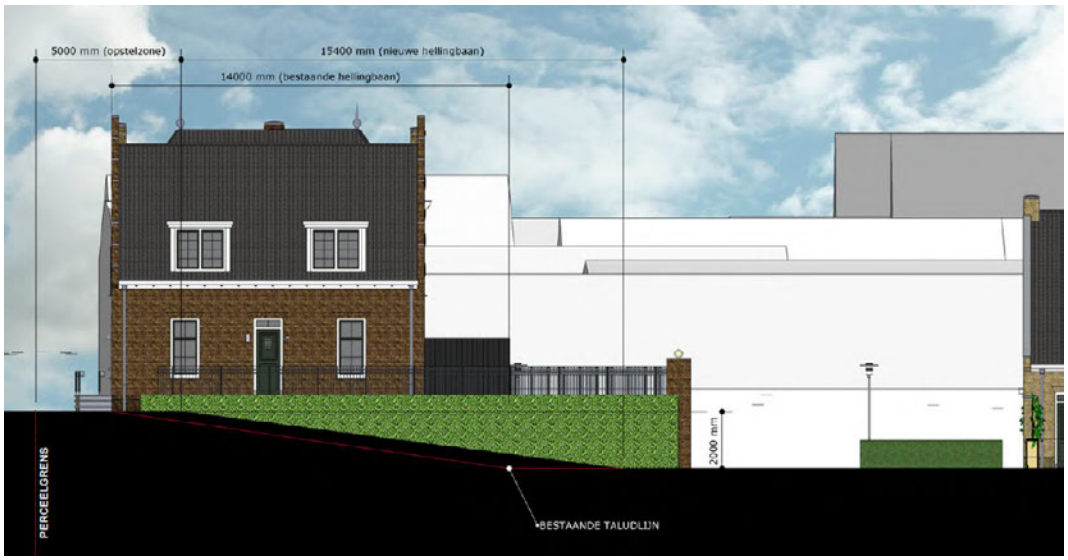

Afbeelding 4.7: Doorsnede van het talud.

Aan de bovenkant van het talud, ten westen van de aansluiting, is ruimte voor vuilcontainers, zodat de vuilniswagen het gebied niet in hoeft.

Parkeren

Ten aanzien van het aspect parkeren zijn in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan 2012-2022 (GVVP) parkeerrichtlijnen opgenomen. In geval van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten, op basis van de parkeerkencijfers van het CROW, voldoende parkeerplaatsen worden gerealiseerd; in principe op eigen terrein. De gemeente toetst nieuwe ontwikkelingen in principe aan de maximale normen voor een '*weinig stedelijk gebied*' zoals opgenomen in de meest recente publicatie van het CROW: publicatie 317 '*Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie*'.

Woningtype	Aantal woningen	Parkeernorm	Aantal
Twee-onder-een-kap	4	2,6	10,4
Rijwoning	3	2,4	7,2
Starterswoning	10	2,4	24
Totaal	17		41,6

(incl. 0,3 pp / woning voor bezoekers)

Uit de bovengenoemde tabel blijkt dat de parkeerbehoefte van de 17 woningen 42 parkeerplaatsen bedraagt.

Afbeelding 4.8: Overzicht parkeerplaatsen (bron: RoosRos Architecten)

Het parkeren ten behoeve van de woningen aan Buitendams wordt opgelost in gebouwde parkeervoorzieningen (op eigen terrein) aan de achterzijde van de woningen, waarbij er twee parkeerplaatsen per woning gerealiseerd worden. Parkeren ten behoeve van de starterswoningen aan het hof wordt in de openbare ruimte opgelost. Aan de ontsluitingsweg worden in totaal 22 haaksparkeerplaatsen en 2 langsparkeerplaatsen gerealiseerd. Aan het Buitendams blijft de huidige parkeerstrook gehandhaafd en zijn 9 parkeerplaatsen aanwezig. Het totaal aantal parkeerplaatsen bedraagt 46, waarmee er een overaanbod van 4 parkeerplaatsen is. Hiermee kan tegemoet worden gekomen aan de bewoners aan Buitendams die in de huidige situatie op de locatie langs de straat konden parkeren.

In totaal worden 33 parkeerplaatsen in de openbare ruimte en 13 op eigen terrein (in de vorm van gebouwde parkeervoorzieningen) gerealiseerd. Daarmee wordt voorzien in de benodigde parkeerbehoefte.

4.6 Functionele structuur

Binnen het plangebied zullen in de toekomstige situatie maximaal 17 woningen worden gerealiseerd. Naast woningen worden er geen andere functies mogelijk gemaakt.

5 WATER

5.1 Inleiding

Op grond van de “Handreiking Watertoets 2; samenwerken aan water in ruimtelijke plannen” alsmede artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening dient bij het opstellen van bestemmingsplannen in een vroegtijdig stadium overleg plaats te vinden met de betrokken waterbeheerder. Daarnaast worden initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen verplicht “een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding” (3.1.6. eerste lid, sub b Besluit ruimtelijke ordening) op te nemen in de toelichting van bestemmingsplannen. Dat betekent dat elk plan moet worden voorzien van een zogenoemde “waterparagraaf”, die tenminste de volgende elementen bevat:

- een omschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op de waterkeringszorg en de waterhuishouding. Het inundatierisico en de consequenties voor de waterkwantiteit, de waterkwaliteit en de riolering worden behandeld; een beschrijving van de wijze waarop de initiatiefnemer het wateradvies van de waterbeheerder(s) heeft verwerkt. Indien wordt afgeweken van het wateradvies dient daarvoor een motivering te worden opgenomen;
- een beschrijving van de wijze waarop het wateradvies vertaald wordt naar de regels en de verbeelding geometrische plaatsbepaling.

5.2 Kader

Europees en rijksbeleid

Nationaal Waterplan
De waterplannen geven het landelijke, respectievelijk regionale (strategische) waterbeleid weer. Voor het rijk is dit vastgelegd in het Nationaal Waterplan (NWP). Het NWP geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid. Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2009-2015 en vervangt dit plan én de partiële herzieningen hiervan. Het NWP is op 10 december 2015 door de minister van Infrastructuur en Milieu en de staatssecretaris van Economische Zaken vastgesteld.
Op basis van de Waterwet is het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten tevens een structuurvisie. Het NWP is zelfbindend voor het Rijk. Het Rijk is in Nederland verantwoordelijk voor het hoofd- watersysteem. In het Nationaal Waterplan legt het Rijk onder meer de strategische doelen voor het waterbeheer vast.

Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Binnen de planperiode gaan realistische maatregelen in uitvoering die een antwoord bieden op de opgaven voor de korte termijn en voldoende mogelijkheden openlaten om op langere termijn verdere stappen te zetten. Het kabinet sluit daarmee aan bij de resultaten van het Deltaprogramma. Met deze handelwijze is Nederland koploper en toonaangevend voorbeeld in de wereld. Met dit Nationaal Waterplan voldoet Nederland aan de Europese eisen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Richtlijn Overstromingrisico`s (ROR) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM).

Vanuit de verantwoordelijkheid voor het watersysteem verankert het Rijk de volgende principes:

1. integraal waterbeheer: het kabinet houdt vast aan een integrale aanpak van de wateropgaven, door opgaven op het gebied van waterkwantiteit (waterveiligheid en wateroverlast), waterkwaliteit en gebruik van (zoet)water in natte en droge situaties in samenhang te beschouwen;
2. afwenteling voorkomen: het kabinet wil voorkomen dat waterkwantiteits- en waterkwaliteitsproblemen worden afgewenteld in de ruimte en de tijd, zoals het afwentelen van bovenstrooms veroorzaakte waterkwaliteitsproblemen op benedenstrooms gelegen wateren. Om afwenteling te voorkomen, maken beheerders onderling afspraken over acceptabele hoeveelheden en de kwaliteit van het te ontvangen water. Om afwenteling te voorkomen gelden ook de tritsen vasthouden-bergen-afvoeren en schoonhouden-scheiden-schoonmaken;
3. ruimte en water verbinden: bij de aanpak van wateropgaven en de uitvoering van maatregelen vindt vooraf afstemming plaats met de andere relevante ruimtelijke opgaven en maatregelen in het gebied. Het doel is dat de scope, programmering en financiering zo veel mogelijk op elkaar aansluiten of elkaar versterken. Met deze aanpak is het vaak mogelijk het waterbeheer te verbeteren en tegelijk de economie en de leefomgeving te versterken tegen lagere kosten.

Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van de waterkeringen, het oppervlaktewater en het grondwater, verbetert de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening en zorgt voor een eenduidige bestuurlijke procedure en daarbij behorende rechtsbescherming voor besluiten. De Waterwet dient als paraplu om de Kaderrichtlijn Water (KRW) te implementeren en geeft ruimte voor implementatie van toekomstige Europese richtlijnen.

De waterschappen hebben een bevoegdheid voor het verlenen van vergunningen voor grondwateronttrekkingen, bemalingen en infiltraties, met uitzondering van onttrekkingen voor drinkwater, koude en warmteopslag en grote industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m^3/jaar. Gemeenten hebben verdergaande taken en bevoegdheden in het kader van de zorgplicht voor het inzamelen van afvalwater in de riolering en voor hemelwater en grondwater.

Waterbeheer 21^e eeuw (WB21)

In september 2000 heeft de commissie Waterbeheer 21^e eeuw advies uitgebracht over het toekomstig waterbeheer in Nederland. Belangrijk onderdeel van WB21 is het uitgangspunt van ruimte voor water. Er mag geen afwenteling plaatsvinden. Berging moet binnen het stroomgebied plaatsvinden. Dit betekent onder andere het aanwijzen en in stand houden van waterbergingsgebieden. Daarnaast wordt verdroging bestreden en worden watertekorten verminderd.

Provinciaal beleid

Op 29 juni 2016 is het Regionaal waterplan Zuid-Holland 2016-2021 in werking getreden. Het plan is een herziening van het Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015. Op grond van artikel 4.8 Waterwet dient het waterplan eens in de zes jaar door Provinciale Staten te worden herzien.

Het Hoofdlijnenakkoord 2015 – 2019 van het college van Gedeputeerde Staten schetst de ambitie om beleid zo veel mogelijk integraal vorm te geven en te anticiperen op de visie die ten grondslag ligt aan de Omgevingswet. Specifiek voor het regionale waterbe-

leid is hieraan voldaan met de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en de Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water. Dit maakt een volledig nieuw regionaal waterplan overbodig.

Het planherzieningsbesluit bevat geen nieuw beleid. Het verwijst naar de diverse vastgestelde beleidsdocumenten waarin het waterbeleid inmiddels geactualiseerd is opgenomen. Verder benoemt het besluit op welke onderdelen het beleid van het Provinciaal waterplan Zuid-Holland 2010 - 2015 van kracht blijft. Het Regionaal waterplan Zuid-Holland 2016-2021 bestaat uit de Visie Ruimte en Mobiliteit, de Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water 2015 en het provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015.

In de Verordening Ruimte is regelgeving opgenomen voor de regionale en primaire waterkeringen. Voor bestemmingsplannen zijn randvoorwaarden opgenomen die een onbelemmerde werking, instandhouding en het onderhoud van de primaire en regionale waterkeringen mogelijk maken. Dit geldt voor de beschermingszone en de kernzone die hoort bij de waterkeringen zoals opgenomen in de vastgestelde leggers van de waterschappen.

Beleid waterbeheerder
De waterbeheerder ter plaatse van het plangebied is het Waterschap Rivierenland. Daarnaast is de Beneden Merwede inclusief de buitendijks gelegen gronden in beheer bij Rijkswaterstaat. Het Algemeen Bestuur van het Waterschap Rivierenland heeft in oktober 2009 het Waterbeheerplan 2010-2015 vastgesteld. Het plan heeft een integraal en strategisch karakter. De opgaven waar het Waterschap voor staat, zijn groot. Het Waterschap wil het beheergebied in 2015 klimaatbestendig hebben op basis van de huidige klimaatscenario's. De primaire waterkeringen zijn dan op orde, dat wil zeggen dat ze voldoen aan de dan geldende normen. Daarnaast is het doel dat in 2027 de KRW-doelstellingen voor de waterkwaliteit worden gehaald. Hiervoor is het nodig in de periode 2010 tot en met 2015 een groot aantal maatregelen te treffen om vooral de ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Ook het stedelijk gebied zal klimaatbestendig moeten worden gemaakt. Samen met de gemeenten wordt in de planperiode verder ingegaan op de ingeslagen weg om het waterbergend vermogen van stedelijk water te vergroten en de waterkwaliteit te verbeteren. Daarnaast geeft het Waterschap met de gemeenten verder vorm aan de samenwerking in de afvalwaterketen. Tenslotte wil het Waterschap de watercondities voor de natte natuur, zoals Natura-2000 gebieden en verdroogde gebieden, verbeteren en de waterkwaliteit in wateren met aquatische natuurwaarden beschermen en waar mogelijk verbeteren. Het Waterschap vindt het daarnaast belangrijk dat de wijze waarop het beheer en onderhoud plaatsheeft beschreven wordt in de waterparagraaf. Bijvoorbeeld over peilbeheer, natuurvriendelijk onderhoud en energiebewust beheer.

Gemeentelijk beleid
In 2003 hebben gemeente en Waterschap een stedelijk waterplan voor Hardinxveld-Giessendam opgesteld. In het waterplan staan maatregelen beschreven om het oppervlaktewater te verbeteren. Na vaststelling van het waterplan in 2003 zijn diverse projecten gestart. Deze projecten zijn inmiddels allemaal afgerond. Op een aantal punten in de gemeente wordt door het waterschap de waterkwaliteit gemonitord. Hieruit moet blijken of de uitgevoerde maatregelen het gewenste effect hebben gehad. Indien dat niet zo zou zijn, dan zal mogelijk een tweede generatie waterplan opgesteld gaan worden. Het voorliggende bestemmingsplan biedt voldoende ruimte om eventuele aanvullende beheersmaatregelen uit te voeren.

5.3 Onderzoek

Planlocatie
De herontwikkelingslocatie is gelegen aan Buitendams in de bebouwde kom van Hardinxveld-Giessendam. Het plangebied is grotendeels verhard en er zijn diverse opstallen aanwezig. In het plangebied is een klein deel van de Karnemelksloot aanwezig.

Ontwikkeling
De ontwikkeling omvat de sanering van een bestaand bedrijf en de sloop van enkele woningen, waardoor ruimte ontstaat voor de ruimtelijke inpassing van 17 grondgebonden woningen.

In het najaar van 2014 is hiertoe een Stedenbouwkundig Programma van Eisen opgesteld, welke door het college van B&W als zodanig is vastgesteld. Uitgangspunt voor herontwikkeling van de locatie is sloop van de bestaande bedrijfsbebouwing en realisatie van nieuwe woningen. Voor de ontwikkeling van het gehele plangebied is gekozen voor een gedetailleerde eindbestemming, waarbij een rechtstreekse bouwtitel aan de percelen is toegekend. De beoogde groenvoorzieningen en ontsluitingswegen hebben eveneens een directe bestemming gekregen.

Oppervlaktewatersysteem
Het plangebied is gelegen binnen het peilgebied 'Peulen', waar een streefpeil van + 0,85m wordt gehanteerd, met een minimum peil van + 0,70m en een maximum van + 1,00m. Voor de afvoer van de neerslag uit het plangebied wordt 1,5 l/sec/ha gehanteerd.

De Karnemelksloot is aangewezen als A-watergang, waarvan de 1^{e} meter vanuit de beschoeiing is aangemerkt al C-watergang. Het water binnen het plangebied is dus aan te merken als een C-watergang en grenst aan een A-watergang. De watergang wordt in het kader van dit plan niet aangetast. Het oppervlaktewatersysteem blijft intact. De oevers van de A-watergang zijn daarmee niet langer voorzien van een beschermingszone.

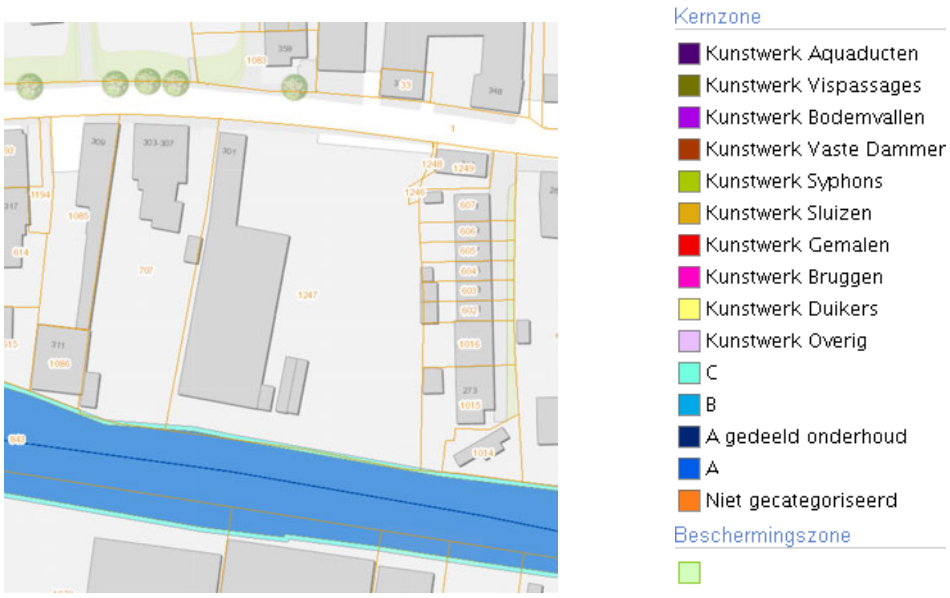

Afbeelding 5.1: uitsnede Legger Wateren Waterschap Rivierenland

Conform de Bodemkaart van Nederland bestaat de bodem ter plaatse uit klei. Er is sprake van grondwatertrap II. Dat wil zeggen dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand van nature minder dan 0,4 m beneden maaiveld ligt. De gemiddeld laagste grondwaterstand varieert tussen de 0,5 m en de 0,8 m beneden maaiveld. De bodem in het plangebied bestaat uit een deklaag van lichte klei (circa een halve meter dik) met daaronder een humusachtige laag op een veenpakket.

Veiligheid
Het plangebied is niet gelegen in een beschermingszone van een waterkering. Het plangebied is wel gelegen in een gebied met een overstromingsrisico (met een mogelijke overstromingsdiepte van 0,8 tot 5,0 m) bij een eventuele dijkdoorbraak. Ontsluiting naar vlucht- en evacuatiewegen (bijvoorbeeld de A15) is echter aanwezig.

Oppervlaktewater
In het plangebied is een smalle strook oppervlaktewater aanwezig en het gebied is nagenoeg geheel verhard. Al het water binnen het plangebied is als C-watergang aangemerkt.

In het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de locatie Buitendams 301-307 is opgenomen dat bij de ontwikkeling van het plan uitgegaan dient te worden van een waterneutrale ontwikkeling. Dit betekent dat voldaan dient te worden aan de eisen voor wat betreft compenserende waterberging van het Waterschap Rivierenland. Voor plannen met een toename van meer dan 500 m^2 verhard oppervlak in stedelijk gebied en 1.500 m^2 in landelijk gebied, is compenserende waterberging nodig. Voor kleine oppervlaktes hoeft niet te worden gecompenseerd. Bij grotere oppervlaktes mogen de vrijgestelde oppervlaktes (500 m^2 of 1.500 m^2) in mindering worden gebracht op de totale toename aan verhard oppervlak.

Voor stedelijke gebieden geldt dat 436 m^3 waterberging benodigd is bij 1 hectare netto verhard oppervlak. De maximale peilstijging in de Alblasserwaard is 0,20 m. Het ruimtebeslag van compenserend open water is daarmee 2.180 m^2 per hectare toename van verhard oppervlak.

In de huidige situatie is het plangebied voor 80 - 85% verhard. In de toekomstige situatie zal het verhard oppervlakte met zekerheid niet toenemen en vermoedelijk zelfs afnemen. Daarmee zijn compenserende maatregelen niet nodig.

Waterkwaliteit
Voor de nieuwbouw van woningen gaan het waterschap en de gemeente uit van een gescheiden rioleringsstelsel. Schoon hemelwater van daken wordt via een hemelwaterafvoerleiding rechtstreeks op het oppervlaktewater geloosd. Voor een goede waterkwaliteit is het van belang dat er bij de bouw geen uitlogende materialen gebruikt worden, om te voorkomen dat het hemelwater, dat wordt afgekoppeld, wordt vervuild. In verband hiermee worden eisen gesteld aan de bij de daken, goten en leidingen te gebruiken materialen. Het gebruik van (sterk) uitloogbare materialen zoals koper, lood, zink, teerhoudende dakbedekking of geïmpregneerde beschoeiingen is niet toegestaan op delen die met hemelwater in contact komen, zoals de dakbedekking, goten en pijpen of er moet voorkomen worden dat deze materialen kunnen uitlogen (bijvoorbeeld door het coaten van loodslabben). Als dergelijke materialen toch gebruikt worden, dient het regenwater te worden gezuiverd alvorens het wordt afgevoerd; daarbij valt te denken aan

bodempassages, lamellenfilters en bermpassages (van belang is een voldoende zuiveringsrendement). Hemelwater moet in ieder geval op deze wijze gezuiverd worden voordat het wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater.

Natte natuur / verdroging
Het plangebied is niet gelegen in of nabij een (nat) natuurgebied of (natte) ecologische verbindingszone. Doordat alleen schoon hemelwater het plangebied verlaat (met uitzondering van het vuilwater dat via het riool wordt afgevoerd), kunnen natte natuurwaarden op afstand niet via het oppervlaktewater worden aangetast. Verdroging zal niet optreden door de voorgestane ontwikkelingen, omdat het grondwaterpeil niet zal worden aangepast.

Kwel en hydrologisch neutraal bouwen
Hydrologisch neutraal bouwen is een belangrijk uitgangspunt van het waterschap. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen (extra) kwel aantrekken. Hydrologisch neutraal betekent dat de grondwateroverlast en kwel niet mogen toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. Als het aantrekken van kwel door bouwactiviteiten onvermijdelijk is, dan zijn compenserende maatregelen nodig. De extra kwel moet dan in het plangebied worden geborgen. Vooralsnog wordt hier niet van uitgegaan.

Grondwateroverlast
Indien ondergrondse constructies worden gebouwd dient waterdicht gebouwd te worden om te voorkomen dat overlast van grondwater ontstaat.

De meeste drinkwaterbedrijven stellen zich op het standpunt dat koude-warmteopslagsystemen in grondwaterbeschermingsgebieden ongewenst zijn zolang er onduidelijkheid bestaat over de effecten. In of in de nabijheid van het plangebied zijn echter geen grondwaterbeschermingsgebieden of andere milieubeschermingszones aanwezig.

Keur en Legger
Alle handelingen of werkzaamheden in de nabijheid van watergangen en waterschapswegen vallen onder de regels van de Keur. In deze verordening van het Waterschap zijn gebods- en verbodsbepalingen opgenomen om de waterstaatsbelangen veilig te stellen. In de meeste gevallen is een vergunning benodigd.

De Legger is een register waarin functie, afmetingen en onderhoudsplichtigen van wateren (zoals sloten en vaarten), waterbergingen en natuurvriendelijke oevers vastgelegd zijn. Ook geeft de legger de ligging van wateren, waterbergingen en natuurvriendelijke oevers aan, zodat duidelijk is waarop de Keur van toepassing is.

Beheer en onderhoud
Een deel van de Karnemelksloot behoort tot het voorliggende plangebied wat aangemerkt wordt als een C-watergang.

5.4 Conclusie

Het voorontwerpbestemmingsplan is conform het gestelde in ex artikel 3.1.1. van het Bro, aan het Waterschap voorgelegd. Het plan voldoet aan de eisen zoals gesteld door het bevoegd gezag.

6 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

6.1 Archeologie

Voor het beschermen van de verwachtingswaarden is aangesloten op de Beleidsnotitie Archeologie van de gemeente zoals vastgesteld op 17 augustus 2010 door de gemeenteraad en de bijbehorende “Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart, Gemeente Hardinxveld-Giessendam” (zie ook paragraaf 3.6).

Het plangebied is geheel aangeduid als een zone met een middelmatige archeologische verwachting voor de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Dat betekent dat bij ingrepen die groter zijn dan 100 m^2 en dieper reiken dan 30 cm archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Tot slot is Buitendams in de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart aangeduid als historische dijk / kade / weg. Omdat het plangebied groter is dan 100 m^2 en de werkzaamheden dieper reiken dan 30 cm, is een archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Onderzoek en conclusie
Door Onderzoeks- en Adviesbureau BAAC is in maart 2015 een archeologisch onderzoek uitgevoerd. In het onderzoeksrapport[1] zijn de resultaten van het onderzoek beschreven. Op basis van het onderzoek is een lage verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de vroege middeleeuwen. Vanwege de ligging in een oud bewoningslint langs een dijk, dat in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw, maar waarschijnlijk eerder bebouwd was, is aan het noordelijke deel een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Geadviseerd wordt om in het gebied met een hoge verwachting (1.200 m^2) bij bodemverstoringen dieper dan 30 cm –mv een vervolgonderzoek uit te voeren om de archeologische verwachting nader te specificeren. Gezien de aard van de verwachte archeologie en de aanwezige ondergrond vormt een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte methode van onderzoek. Echter de volgorde kan hierbij verschillen. Er kunnen eerst proefsleuven worden aangelegd waarbij met de onderzoeksresultaten ook informatie over de bebouwde delen kan worden verkregen. Er kan echter ook eerst sloop worden gepleegd, waarna de resultaten kunnen worden meegenomen in het uit te voeren proefsleuvenonderzoek. In het gebied met een lage archeologische verwachting wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

6.2 Cultuurhistorie

6.1.1 Kader

Visie erfgoed en ruimte ‘Kiezen voor karakter’
In de Visie erfgoed en ruimte 'Kiezen voor karakter' zet het Rijk uiteen hoe cultureel erfgoed wordt geborgd in de ruimtelijke ordening voor de periode 2011-2016. De moderne monumentenzorg is ontwikkelings- en gebiedsgericht. Bovendien vindt het Kabinet samenwerking met publieke en private partijen van belang.

In de Visie wordt het karakter van Nederland gevat in vier kenmerkende eigenschappen:

[1] “*Hardinxveld-Giessendam Plangebied Buitendams 301-307, Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)” BAAC rapport V-15.0044, maart 2015*

waterland, stedenland, kavelland en vrij land. De gebiedsgerichte omgang met erfgoed vergt dat deze karakteristieken worden verbonden met opgaven uit andere sectoren en dat de economische, sociaal-culturele en ecologische kracht van het erfgoed beter wordt uitgebaat.

Veranderingen in de monumentenzorg en de ruimtelijke ordening geven burgers en bedrijven meer ruimte en geven decentrale overheden meer vrijheden en verantwoordelijkheden. Iedere overheidslaag staat voor de taak zijn belangen zo veel mogelijk vooraf kenbaar te maken en waar nodig met regels te borgen. Het rijk is daarnaast verantwoordelijk voor een goed functionerend stelsel. Provincies krijgen een centrale rol in de gebiedsgerichte belangenafweging en gemeenten verbinden gevolgen aan een gebiedsgerichte analyse van erfgoedwaarden bij het opstellen van ruimtelijke plannen.

Het Rijk heeft gekozen voor vijf prioriteiten van het gebiedsgerichte erfgoedbeleid in de komende jaren:

1. werelderfgoed: de samenhang borgen en de uitstraling vergroten;
2. eigenheid en veiligheid: zee, kust en rivieren;
3. herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave: met focus op groei en krimp;
4. levend landschap: synergie tussen erfgoed, economie en ecologie;
5. en wederopbouw: het tonen van een tijdperk.

De Visie Erfgoed en Ruimte krijgt vanaf 2017 een doorstart op de vijf programmalijnen zoals hierboven genoemd. Het programma is een voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. In deze wet wordt onder meer de zorg voor cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving integraal geregeld.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland
De provincie Zuid-Holland hanteert het beleidsinstrument “Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland (CHS)”. In de CHS heeft de provincie bestaande en mogelijk te verwachten archeologische waarden in beeld gebracht. In het bijbehorende “Beleidskader Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland” zijn per waarderingscategorie algemene beleidsuitgangspunten geformuleerd. De waardering zoals vastgelegd in de cultuurhistorische hoofdstructuur geldt als uitgangspunt van beleid.

Regioprofielen Cultuurhistorie
De provincie Zuid-Holland wil waardevolle cultuurhistorische elementen behouden of inpassen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Om dit richting te geven, zijn Regioprofielen Cultuurhistorie opgesteld. De zestien regioprofielen dienen als een handreiking en sturingskader voor gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders en adviesbureaus om cultuurhistorie op te nemen in ruimtelijke plannen. Ze zijn een uitwerking van de algemene richtlijnen voor cultuurhistorie in ruimtelijke plannen zoals die staan in de provinciale Structuurvisie.

6.1.2 Conclusie

Uit de kaart van de CHS Zuid-Holland blijkt in het plangebied geen belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten aanwezig zijn. Wel is het veenriviertje de Buiten-Giessen, ten oosten van het plangebied, aangeduid als historisch landschappelijke lijn van zeer hoge waarde. Daarnaast is Buitendams, ten noorden van het plangebied, aangeduid als historisch landschappelijke lijn van hoge waarde. Het voorliggende bouwplan vormt een belangrijke kwaliteitsimpuls voor Buitendams, waarbij aangesloten wordt op de

maat, schaal en korrel van de aangrenzende bebouwing. Bovendien wordt getracht de (zicht)relatie met de Karnemelksloot, die in directe verbinding staat met de Buiten-Giessen, te versterken. Zodoende worden de cultuurhistorische waarden met het voorliggende bouwplan niet aangetast en waar mogelijk zelfs versterkt.

7. MILIEUASPECTEN

7.1 Akoestisch onderzoek

7.1.1 Kader

Op grond van de Wet geluidhinder (Wgh) is er langs wegen een zone waarbinnen akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd. Voordat nieuwe woningen binnen deze zone kunnen worden geprojecteerd, dient te worden onderzocht of aan de normen van de Wgh wordt voldaan. De zonebreedte is afhankelijk van het aantal rijstroken en van de aard van de omgeving (stedelijk of buitenstedelijk gebied).

Langs de Peulenlaan is een zone aanwezig van 200 meter (2x1 rijstrook, stedelijk gebied), terwijl langs de Rijksweg A15 een zone aanwezig is van 400 meter (2x2 rijstroken, buitenstedelijk gebied). Deze zones worden gemeten vanaf de buitenste begrenzing van de buitenste rijstrook. Beide zone zijn over het plangebied gelegen zodat een onderzoek op basis van de Wgh noodzakelijk is.
In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ook de geluidsbelasting berekend door het verkeer op de Buitendams (30 km/uur).

In het geval nieuwe woningen worden gerealiseerd binnen een zone van een weg, dan mag de geluidsbelasting in beginsel niet meer bedragen dan de voorkeurswaarde. Indien de geluidsbelasting hoger is dan de voorkeurswaarde moeten er maatregelen worden getroffen om hieraan alsnog te kunnen voldoen. Blijkt dat niet mogelijk te zijn of op zwaarwegende bezwaren te stuiten van stedenbouwkundige, verkeerskundige, landschappelijke of financiële aard dan is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bevoegd tot het vaststellen van hogere waarden.

In tabel 1 is aangegeven wat de voorkeurswaarde en de maximale ontheffingswaarde is voor nieuwe woningen in stedelijk gebied als gevolg van wegverkeer.

Tabel 1: Normenstelling wegverkeerslawaai.

	Voorkeurswaarde	Maximale ontheffingswaarde
Nieuwe woningen	48 dB (art. 82, lid 1 Wgh)	53 dB (art. 83, lid 2 Wgh)

De verwachting is dat de geluidsproductie van motorvoertuigen in de toekomst afneemt. Daardoor mag volgens artikel 110g Wgh op de berekende geluidsbelastingen op de gevels worden gereduceerd. Deze reductie varieert van 2 dB tot 5 dB.

7.1.2 Onderzoek

Op basis van een rekenmodel dat is ontwikkeld voor de locatie ´Herontwikkeling Scheepswerf De Giessen - Meerkerk´ 150 m ten oosten van deze locatie gelegen is de geluidsbelasting berekend. Dit rekenmodel is gebaseerd op Standaardrekenmethode 2 op basis van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012.

Voor de lokale wegen is gebruik gemaakt van de verkeersgegevens uit de RVMK Drechtsteden prognosejaar 2024. Voor het jaar 2025 zijn deze verkeerscijfers ook representatief geacht. Voor de gegevens van de Rijksweg A15 is gebruik gemaakt van de gegevens uit het emissieregister.

In de onderstaande afbeeldingen is een overzicht gegeven van het rekenmodel en de rekenresultaten. In de resultaten is onderscheid gemaakt in de geluidsbelasting van de gezoneerde wegen (Rijksweg A15 en de Peulenlaan) en de cumulatieve geluidsbelasting van alle wegen. In deze laatste geluidsbelasting is de reductie overeenkomstig artikel 110g Wgh niet toegepast en kan worden gebruikt voor het beoordelen van eventuele gevelmaatregelen in het kader van het Bouwbesluit 2012.

Afbeelding 7.1: Rekenmodel wegverkeerslawaai

Afbeelding 7.2: Resultaten Rijksweg A15 Peulenlaan Cumulatief

Uit de resultaten blijkt dat de geluidsbelasting door het verkeer op de Rijksweg A15 en de Peulenlaan respectievelijk 48 dB en 43 dB bedraagt. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt daarmee niet overschreden. Dit betekent dat een hogere grenswaarde procedure niet aan de orde is.

Uit de laatste resultatenafbeelding blijkt dat de cumulatieve geluidsbelasting maximaal 53 dB bedraagt op de noordgevel van de woningen langs het Buitendams. Op deze waarde is de correctie volgens artikel 110g van de Wgh niet toegepast. Omdat de geluidsbelasting 53 dB of lager is zijn geen gevelmaatregelen noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012 met betrekking tot de karakteristieke geluidwering.

7.1.3 Conclusie

Met het bestemmingsplan ‘Buitendams 301-307’ wordt de realisatie van maximaal 17 woningen mogelijk gemaakt. Het plangebied is gelegen in de onderzoekszone van de

Rijksweg A15 en de Peulenlaan. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is de Buitendams meegenomen in dit onderzoek.

Uit het onderzoek blijkt dat door het verkeer op zowel de Rijksweg A15 als op de Peulenlaan de voorkeurswaarde niet wordt overschreden. Het verkeer op alle wegen leidt tot een gevelbelasting van maximaal 53 dB. Dit betekent dat gevelmaatregelen (toets Bouwbesluit 2012) niet noodzakelijk zijn.

Geconcludeerd wordt dat het aspect wegverkeerslawaai niet leidt tot belemmering.

7.2 Luchtkwaliteit

7.2.1 Kader

De kern van de Wet luchtkwaliteit (titel 5.2 luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer) is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een bundeling maatregelen op regionaal, nationaal en internationaal niveau die de luchtkwaliteit verbeteren en waarin alle ruimtelijke ontwikkelingen/projecten zijn opgenomen die de luchtkwaliteit verslechteren.

Het doel van het NSL is om overal in Nederland te voldoen aan de Europese normen voor de luchtverontreinigende stoffen, waarvan stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}) de belangrijkste zijn. Met het van kracht worden van het NSL per 1 augustus 2009 zijn de tijdstippen waarop moet worden voldaan aan de jaargemiddelde grenswaarden NO_2 en PM_{10} van 40 µg/m^3 aangepast. Het tijdstip waarop aan de normen voor PM_{10} moet worden voldaan is uitgesteld tot 11 juni 2011. Het tijdstip waarop aan de normen voor NO_2 moet worden voldaan is voor Nederland 1 januari 2015.

Naast de introductie van het NSL is de invoering van het begrip “niet in betekenende mate bijdragen” (NIBM) een belangrijk onderdeel van de Wet luchtkwaliteit. Een project draagt NIBM bij aan de luchtkwaliteit als zowel de jaargemiddelde grenswaarde NO_2 als PM_{10} niet meer toeneemt dan 3% van de jaargemiddelde grenswaarde van die stof. Dit betekent, kortweg, dat als de toename van de beide jaargemiddelde concentraties kleiner is of gelijk is aan 1,2 µg/m^3 (3% van 40 µg/m^3) een ontwikkeling kan worden beschouwd als een project dat NIBM bijdraagt aan de luchtkwaliteit.

Een ruimtelijke ontwikkeling kan volgens de Wet luchtkwaliteit doorgang vinden als:
- de ontwikkeling is opgenomen in het NSL;
- de ontwikkeling aangemerkt wordt als een NIBM-project;
- de gestelde grenswaarden in bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit niet worden overschreden;
- projectsaldering kan worden toegepast.

Voor zover de ruimtelijke ontwikkeling is opgenomen in het NSL of de ontwikkeling kan worden aangemerkt als NIBM-project is toetsing aan de normen van de Wet luchtkwaliteit niet nodig.

NIBM-projecten (kleine projecten)

In de bijlagen van de “Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)” (ook wel: regeling NIBM) zijn functiecategorieën of combinaties van functiecategorieën aangegeven waarbij sprake is van een NIBM-project.

In de Regeling NIBM is voor een woningbouwlocatie een cijfermatige kwantificatie opgenomen wanneer een woningbouwproject als NIBM kan worden beschouwd. Momenteel bedraagt de cijfermatige kwalificatie 1500 nieuwe woningen bij één ontsluitingsweg of 3.000 nieuwe woningen bij twee ontsluitingswegen, waarbij het wegverkeer zich evenredig over de beide ontsluitingswegen verdeeld.

7.2.2 Onderzoek

Volgens artikel 5 van het besluit NIBM dienen (verschillende) NIBM-ontwikkelingen die gebruikmaken van dezelfde ontsluitingswegen en binnen een afstand van 1 km liggen, als één ontwikkeling te worden beschouwd. Het voorliggende bestemmingsplan maakt de bouw van 17 nieuwe woningen mogelijk, welke via een centrale toegangsweg ontsloten worden op Buitendams. Naast het voorliggende bouwplan, worden er verderop aan Buitendams nog eens 8 woningen ontwikkeld (bestemmingsplan ‘Herontwikkeling locatie De Giessen – Meerkerk’. Het totale aantal te ontwikkelen woningen aan Buitendams bedraagt daarmee 25.

Voor een woningbouwlocatie is in het besluit NIBM aangegeven dat een project van 1.500 woningen bij één ontsluitingsweg aangemerkt kan worden als een NIBM-project. Gelet op de cijfermatige kwantificatie kan de voorliggende ontwikkeling worden gezien als een ontwikkeling die NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Een toetsing aan de grenswaarde uit de Wet luchtkwaliteit is niet aan de orde.

Goede ruimtelijke ordening
Vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is beoordeeld of ter plaatse van het plangebied, mogelijke hogere concentraties luchtverontreinigende stoffen aanwezig zijn. Langs wegen zijn met name de stoffen NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ van belang.

Om de luchtkwaliteit op deze locatie te kunnen beoordelen is gebruik gemaakt van de NSL-monitoringstool. In deze tool zijn de concentraties luchtverontreinigende stoffen opgenomen. Op de volgende afbeelding zijn de jaarconcentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ weergegeven voor het peiljaar 2016.

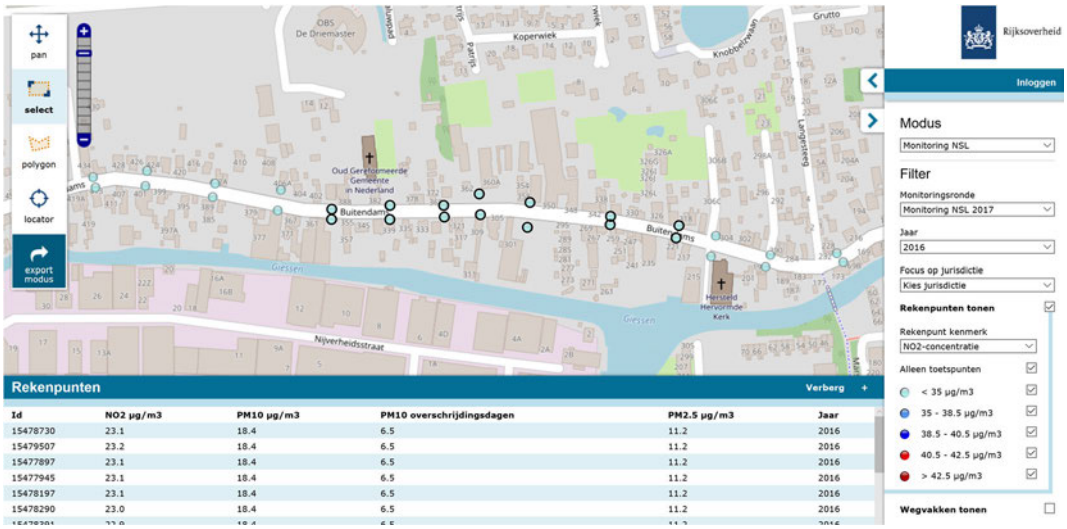

Afbeelding 7.3: jaargemiddelde concentratie NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ *(peiljaar 2016).*

Uit de bovenstaande afbeelding blijkt dat de jaargemiddelde concentratie NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ in het jaar 2016 niet hoger is dan de gestelde grenswaarde. Voor de stoffen NO_2 en PM_{10} is die waarde 40 µg/m^3, voor $PM_{2,5}$ bedraagt deze waarde 25 µg/m^3. De trend is dat de emissies en de achtergrondconcentraties voor de voorgenoemde stoffen in de toekomst zullen afnemen, waardoor in de toekomst dan ook geen overschrijdingssituaties zijn te verwachten.

7.2.4 *Conclusie*

De toegestane ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan ‘Buitendams 301-307’ past binnen de cijfermatige kwantificatie zoals genoemd in de regeling NIBM. Daardoor is toetsing aan de normen van de Wet luchtkwaliteit niet nodig. Kortom, het aspect luchtkwaliteit levert geen belemmeringen op voor het voorliggende bestemmingsplan (artikel 5.16, lid 1 aanhef en onder c Wm).

Daarnaast zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening de jaargemiddelde achtergrondconcentraties NO_2 en PM_{10} bepaald. Deze waarden zijn veel lager dan de gestelde normen uit bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit. Een overschrijding van de grenswaarden is dan ook niet te verwachten.

7.3 Externe veiligheid

7.3.1 *Inleiding*

In het kader van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gelezen in samenhang met de regels omtrent externe veiligheid moet worden onderzocht of er sprake is van aanwezigheid van risicobronnen in de nabijheid van de locatie waarop het Wro besluit betrekking heeft en dienen het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR), en de eventuele toename hiervan, berekend te worden.

Het PR is de kans per jaar dat een persoon op een bepaalde plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen, indien hij onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven. Het PR wordt weergegeven met risicocontouren

rondom een inrichting of langs een vervoersas. De normstelling heeft de status van een grenswaarde die niet overschreden mag worden. Voor kwetsbare objecten wordt in zowel bestaande als nieuwe situaties het niveau van 10^{-6} per jaar als grenswaarde gehanteerd. Nieuwe beperkt kwetsbare objecten zijn alleen toegestaan onder een gewichtige motivering. Bestaande beperkt kwetsbare objecten zijn toegestaan binnen de PR 10^{-6} contour.

Het GR kan worden beschouwd als de maat van maatschappelijke ontwrichting in geval van een calamiteit (en drukt dus de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal 10 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit). De normstelling heeft de status van een oriënterende waarde. Deze waarde is geen vastgestelde wettelijke norm. Desondanks kan voor het bevoegd gezag een verantwoordingsplichting gelden indien het plan binnen het invloedsgebied is gelegen.

Regelgeving transport van gevaarlijke stoffen over wegen, water en spoor
Per 1 april 2015 is het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) in werking getreden. In het Bevt staan regels voor de ruimtelijke inrichting rond wegen, waterwegen en spoorwegen met vervoer van gevaarlijke stoffen.

Het Bevt hanteert een vaste grens van 200 meter, vanaf de buitenrand van de transportroute, waarbuiten in principe geen beperkingen hoeven te worden gesteld aan het ruimtegebruik. Buiten de 200 meter is een verantwoording niet noodzakelijk. Wel geldt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen die nieuwe kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten mogelijk maken buiten de 200 m dient in de toelichting aandacht moet worden gegeven aan de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor zover het binnen het invloedsgebied van de transportroute is gelegen.

Ten aanzien van de verantwoordingsplicht groepsrisico wordt, net als bij het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), onderscheid gemaakt tussen een volledige verantwoording en een beperkte verantwoording van het groepsrisico.

Een volledige verantwoording kan bovendien achterwege blijven indien kan worden aangetoond dat:

a. het groepsrisico, niet hoger is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico, of;
b. het groepsrisico, gelet op de redelijkerwijs te verwachten verandering van de dichtheid van personen, met niet meer dan 10% toeneemt en;
c. de oriëntatiewaarde, gelet op de dichtheid van personen, niet wordt overschreden.
d. Indien sprake is van een volledige verantwoording dienen maatregelen ter beperking van het GR, alternatieve ruimtelijke ontwikkelingen met een lager GR en mogelijkheden en voorgenomen maatregelen ter beperking van de omvang van een calamiteit te worden overwogen. Een beperkte verantwoording houdt wel rekening met de effecten van een calamiteit en vindt alleen plaats als het plangebied binnen het invloedsgebied (effectgebied) van transportassen is gelegen.

In het Bevt zijn tevens plasbrandaandachtsgebieden benoemd voor transportroutes. Een PAG is een zone, waarbinnen een aanvullende verantwoording noodzakelijk is met betrekking tot het al dan niet nemen maatregelen om de effecten van een plasbrand te beperken en de zelfredzaamheid van personen.

Regelgeving transport van gevaarlijke stoffen via buisleidingen
Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling is in lijn met het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Daarmee zijn nieuwe kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} contour niet toegestaan. Ook is vastgesteld dat wanneer binnen het invloedsgebied van een buisleiding een ruimtelijk besluit wordt genomen, de verantwoordingsplicht van toepassing is.

Het Bevb gaat uit van een belemmerde strook van 4 of 5 m, afhankelijk van de werkdruk. Voor deze strook geldt een bouwverbod en een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden.

Net als bij het Bevi worden de risicoafstanden en rekenmethodiek die volgen uit het Bevb opgenomen in een regeling, de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb).

7.3.2 Onderzoek

Het bestemmingsplan maakt woningen mogelijk. Woningen zijn in het kader van het Besluit externe veiligheid kwetsbare objecten. Om die reden dient beschouwd te worden of in de omgeving risicobronnen aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied zijn twee risicobronnen aanwezig. Het gaat om:
- Het transport over de A15, ten zuiden van het plangebied
- Aardgasleiding W-528-01, ten noorden van het plangebied

Rijksweg A15
De Rijksweg A15 is gelegen op circa 355 meter en betreft een transportroute van gevaarlijke stoffen. Over de A15 worden jaarlijks de volgende stofgroepen getransporteerd.

Stofcategorie	Beschrijving	Aantal vrachtwagens per jaar
LF 1	Brandbare vloeistoffen	12.225
LF 2	Brandbare vloeistoffen	22.018
LT 1	Toxische vloeistoffen	853
LT 2	Toxische vloeistoffen	821
GF 3	Brandbare gassen	13.059
GT 3	Toxische gassen	336

Vanwege de vervoersintensiteiten op dit wegvak van de A15 geldt een plasbrandaandachtsgebied (PAG) en een veiligheidszone (PR 10^{-6} contour) van respectievelijk 30 en 46 meter. Het PAG en de veiligheidszone reiken niet tot het plangebied.

De stofgroepen GT3, LT1 en LT2 hebben de grootste invloedsgebieden van respectievelijk 560, 730 en 880 meter[2]. Dit zijn de enige stofgroepen waarvan het invloedsgebied reikt tot het plangebied. In de Eindrapportage Basisnet Weg is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd, waaruit gebleken is dat brandbare vloeistoffen weinig invloed hebben op het groepsrisico en toxische stoffen een geringe bijdrage leveren vanwege de beperkte transportintensiteit. Het transport van LPG (stofcategorie GF3) is maatgevend voor de waarde van het groepsrisico.

[2] Bron: Handleiding risicoanalyse transport (HART)

Dit betekent dat het plangebied net buiten het invloedsgebied (355 meter) van de meest bepalende stofgroep (GF3) ligt. Het plan resulteert daarmee niet in een toename van het groepsrisico. Vanuit de cRNVGS is een verantwoording van het groepsrisico niet noodzakelijk indien geen sprake is van een toename van het groepsrisico. Omdat het plan is gelegen buiten 200 meter, zijn vanuit de cRNVGS bovendien geen bouwkundige maatregelen benodigd.

In 2015 is het Bevt in werking getreden. In het Bevt is geregeld dat indien het plan is gelegen buiten het GR-verantwoordingsgebied van 200 meter, een verantwoording niet benodigd is. Ook vanuit de nieuwe wetgeving is een verantwoording daarom niet benodigd.

De veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zal om advies worden gevraagd omdat het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van een toxisch scenario als gevolg van een incident op de A15.

Aardgasleiding W-528-01
Op een afstand van ruim 550 meter is de aardgasleiding W-528-01 gelegen. Deze gasleiding heeft een diameter van 12,75 inch en een werkdruk van 40 bar. Derhalve bedraagt het invloedsgebied 140 meter. De leiding heeft geen $PR10^{-6}$-contour. Omdat het invloedsgebied niet reikt tot het plangebied, is er op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen geen verantwoording van het groepsrisico benodigd. Vanuit deze risicobron gelden er daarom geen belemmeringen voor de planvorming.

7.3.3 Conclusie

Vanuit externe veiligheid gelden geen belemmeringen voor het bestemmingsplan.

7.4 Milieuhinder bedrijven

7.4.1 Kader

Voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving is een juiste afstemming tussen de verschillende voorkomende functies wonen noodzakelijk. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van een milieuzonering die uitgaat van richtinggevende afstanden tussen hinderlijke functies (in de vorm van gevaar, geluid, geur, stof) en gevoelige functies. In de publicatie “Bedrijven en Milieuzonering” van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (versie 2009) zijn deze richtafstanden opgenomen. Van deze richtafstanden kan gemotiveerd worden afgeweken.

7.4.2 Onderzoek

De aanvaardbaarheid van nabijgelegen bedrijven op het geprojecteerde wooncomplex is beoordeeld met behulp van de VNG-brochure. Concreet is toepassing gegeven aan het stappenplan uit paragraaf 4.2 van de VNG-brochure. Het stappenplan omvat de volgende aanpak:

1. bepaal m.b.v. de algemene richtafstandentabel de relevante bedrijventerreinen en bedrijfspercelen in de omgeving van de locatie;
2. bepaal op basis van het bestemmingsplan de toelaatbare milieucategorieën van deze bedrijven en teken de bijbehorende richtafstanden op een kaart;

3. indien de milieuzones de gewenste woningbouwlocatie overlappen: pas de woningbouwplannen aan of ga na wat de daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten zijn;
4. indien de daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten strijdig zijn met de gewenste woningbouw: pas de woningbouwplannen aan of doe desgewenst vervolgonderzoek naar de werkelijke milieubelasting van de bedrijven.

Stap 1 en 2: relevante bedrijvigheid en toelaatbare milieucategorieën
In de omgeving van het plangebied zijn verschillende bedrijfsbestemmingen mogelijk. Het gaat om de volgende adressen en maximale toegestane milieucategorieën, zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan:
- Buitendams 309-311, milieucategorie 3.1;
- Buitendams 348 – 350, milieucategorie 2;
- Bedrijventerrein De Peulen, Nijverheidsstraat 2, 4b en 4d, maximaal milieucategorie 3.2;

Voor deze inrichtingen gelden de volgende richtafstanden:

Milieucategorie	**Richtafstand**
2	30
3.1	50
3.2	100
4.1	200
4.2	300

Op grond van het voorgaande blijkt dat de indicatieve richtafstanden van de voorgenoemde inrichtingen tot het plangebied reiken. Op basis van stap 3 wordt nagegaan wat de feitelijke bedrijfsactiviteiten zijn.

Stap 3: analyse daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten
Een overzicht van de daadwerkelijk aanwezige bedrijvigheid wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Adres	Omschrijving	VNG Categorie	Richt-afstand (in m)	Werkelijke afstand (in m)	Maat-gevende aspect
Buitendams 311	Aannemersbedrijf met werkplaats: b.o. > 1.000 m^2	3.1	50 (30)	12	Geluid
Buitendams 348 -350	Milieucategorie 2	2	30 (10)	12	Geluid
Nijverheidsstraat 2	Houtbewerking, bouwnijverheid en installatietechniek	3.1	50 (30)	+/- 29	Geluid
Nijverheidsstraat 4a/b	Metaal- en metalectrobedrijven	2	30 (10)	+/- 26	Geluid
Nijverheidsstraat 4d	Metaal- en metalectrobedrijven	3.2	50 (30)	+/- 31	Geluid

Tabel: overzicht van relevante bedrijvigheid

Gemengd gebied
Het plangebied kan worden gezien als een ‘gemengd gebied’, op basis van de brochure van de VNG. Een ‘gemengd gebied’ is een gebied met een matige tot sterke functiemenging of een gebied dat gelegen is nabij hoofdinfrastructuur. Het plangebied is gelegen in een gebied met verscheidene functies, waaronder wonen en bedrijvigheid. Kenmerkend voor het omgevingstype ‘gemengd gebied’ is dat sprake is van een zekere verstoring en dus van een relevant andere omgevingskwaliteit dan in een rustig woongebied. Omdat er sprake is van het omgevingstype 'gemengd gebied' kan de richtafstand terug worden gebracht met één afstandsstap. De gereduceerde richtafstand staat aangegeven tussen haakjes “()”.

Buitendams 311
Aan Buitendams 311 is een aannemersbedrijf met werkplaats groter dan 1.000 m^2 gevestigd. De VNG-categorie voor een dergelijke activiteit is 3.1. De richtafstand bedraagt 50 meter ten opzichte van een rustige woonwijk, gemeten vanaf de grens van de inrichting tot de gevel van de woningen. Voor een gemengd gebied geldt een richtafstand van 30 meter. De daadwerkelijke afstand van de bestemmingsgrens “Bedrijf” tot de dichtstbijzijnde geprojecteerde woning bedraagt 12 meter. De richtafstand van 30 meter zal dan ook een aantal woningen overlappen. Vandaar dat niet zonder verdere uitwerking kan worden gesteld dat sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat.

De dichtstbijzijnde woonfunctie in de huidige situatie is aan de Buitendams 307 gelegen. Deze woonfunctie is op 3 meter afstand van de inrichtingsgrens gelegen. Daarnaast is aan Buitendams 321 een woonfunctie op circa 6 meter afstand van de inrichtingsgrens gesitueerd. Beide woningen liggen daarmee dichter bij dan de geprojecteerde woningen in het voorliggende plangebied (12 meter). Omdat ter plaatse van de woonfuncties aan Buitendams 307 en 321 voldaan dient te worden aan de gestelde voorschriften uit het Activitetenbesluit, zal ter plaatse van het plangebied tevens voldaan worden aan deze voorschriften. De woningen aan de Buitendams 307 en 321 zijn immers leidend voor de beschikbare milieuruimte. Dat betekent dat ter plaatse van het plangebied voldaan kan worden aan een goed woon- en leefklimaat. Daarnaast komt de woonbestemming aan de oostzijde enkele meters verder van het bedrijf af te liggen dan in de huidige situatie.

Het aannemersbedrijf wordt niet belemmerd in de bedrijfsvoering, omdat de beoogde woningen op grotere afstand wordt gerealiseerd dan de bestaande woonbebouwing aan Buitendams.

Bedrijventerrein de Peulen (Nijverheidsstraat 2, 4a/b en 4d)
Ten zuiden van het plangebied is bedrijventerrein De Peulen gelegen, waar bedrijven tot maximaal milieucategorie 3.2 zijn toegestaan. Aan deze mileucategorie is een richtafstand van 100 meter verbonden. Voor een gemengd gebied kan deze afstand verkleind worden tot 50 meter. Geluid is daarbij veelal het maatgevende aspect. De feitelijke afstand tussen het bedrijventerrein en de geprojecteerde woningen is slechts 26 meter.

Op het bedrijventerrein liggen de volgende bedrijven waarbij geluid een relevant aspect is:
- Kraaijeveld Hardhout Constructies, Nijverheidsstraat 2, Houtbewerking, bouwnijverheid en installatietechniek
- Lasbedrijf Ciftci B.V., Nijverheidsstraat 4a/b, metaalbewerking;
- H&T Metaalbewerking, Nijverheidsstraat 4d, lasbedrijf;

In de omgeving van De Peulen zijn thans bestaande gevoelige bestemmingen aanwezig, die reeds bepalend zijn voor de milieuruimte van de aanwezige bedrijven. In de nabijheid van de bedrijven op nummer 2, 4a/b en 4d bevinden zich woningen (Buitendams 311 en Nijverheidsstraat 2) en een woonark (ter hoogte van Nijverheidsstraat 2). Deze woonark is in het vigerende bestemmingsplan aangeduid als 'woonschepenligplaats'. Deze woningen en de ligplaats zijn gevoelige bestemmingen en bepalend voor de milieugebruiksruimte van deze bedrijven. De geplande ontwikkeling ligt op een grotere afstand van de bedrijven aan de Nijverheidsstraat dan de bestaande gevoelige bestemmingen. Deze bedrijven worden daarom niet extra beperkt door de voorgenomen ontwikkeling. Bovendien ontplooien de genoemde bedrijven geen akoestisch relevante activiteiten aan de noordzijde/waterzijde van het perceel. Mede hierdoor is het niet aannemelijk dat de voorliggende ontwikkeling extra beperkingen oplegt aan de bedrijven.

Andersom ondervindt het voorliggende bouwplan om dezelfde reden geen nadelige effecten voor wat betref geluid van deze bedrijven. Immers, de tussen de geprojecteerde woningen en de bedrijven gelegen woonark is geluidgevoelig en bepalend voor de geluidruimte van de bedrijven. Dat betekent dat ter plaatse van het plangebied voldaan kan worden aan een goed woon- en leefklimaat.

Geurhinder
Het bestemmingsplan maakt de realisatie van geurhindergevoelige objecten in de zin van de Wet geurhinder en veehouderij mogelijk. Er bevindt zich geen (intensieve) agrarische bedrijvigheid in de nabijheid van het plangebied. Daarom gelden er geen belemmeringen voor de haalbaarheid van het plan, vanuit het aspect geurhinder.

7.4.3 Conclusie
Getoetst is of de richtafstanden van nabijgelegen bedrijvigheid tot het plangebied reiken. Omdat sprake is van een gemengd gebied kan aan alle indicatieve richtafstanden worden voldaan. Zodoende gelden er vanuit het aspect 'Milieuzonering' geen belemmeringen.

7.5 Flora en Fauna

7.5.1 Kader

Wet natuurbescherming
Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. Deze wet vervangt drie oude wetten: de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming: Natura 2000), de Flora- en faunawet (soortenbescherming) en de Boswet (kapvergunningen).

Soorten
Voor ruimtelijke ingrepen die resulteren in overtreding van één of meer artikelen van de Wnb moet ontheffing worden aangevraagd. Voor een aantal soorten geldt daarenboven het beschermingsregime van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Voor werkzaamheden die uit een bestemmingsplan voortvloeien dient voor de start van die werkzaamheden ontheffing te worden aangevraagd indien beschermde soorten voorkomen. Bij de vaststelling van het plan dient duidelijk te zijn of en in hoeverre een ontheffing kan worden verkregen.

Voor alle in de wet genoemde diersoorten (inclusief vogels) geldt dat het verboden is individuen van deze soorten (opzettelijk) te doden of te vangen. Bovendien is het verboden nesten (en eieren) en (vaste) voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen dan wel weg te nemen. Voor de in de wet genoemde plantensoorten geldt dat het verboden is exemplaren in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden voor beschermde soorten. Voor de eerste twee regimes gelden aanvullende verbodsbepalingen.

1. Het beschermingsregime Vogelrichtlijn (Vrl), dat van toepassing is op van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vrl. Met betrekking tot deze vogelsoorten geldt dat het - aanvullend aan de bovengenoemde verbodsbepalingen - verboden is vogels opzettelijk te storen, behalve als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en dwingende redenen van groot openbaar belang zijn geen reden om ontheffing te verlenen. Ontheffing is uitsluitend toegestaan op basis van de ontheffingsgronden die in de Vrl zijn genoemd. Overigens is het, indien geen ontheffing nodig is, volgens de huidige interpretatie van de wet wel verplicht rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Voor sommige vogelsoorten met vaste verblijfplaatsen geldt dat deze vaste verblijfplaatsen en het essentiële leefgebied jaarrond beschermd zijn.

2. Het beschermingsregime Habitatrichtlijn (Hrl), dat van toepassing is op soorten van bijlage IV bij de Hrl, bijlage I en II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn. Met betrekking tot deze soorten is het - aanvullend aan de bovengenoemde verbodsbepalingen - verboden dieren opzettelijk te verstoren. Ontheffing wordt voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling alleen verleend indien:
   - ✓ er geen andere bevredigende oplossing is, en
   - ✓ geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort, en
   - ✓ sprake is van één van de volgende (bij ruimtelijke ontwikkeling relevante) belangen:
     - de bescherming van wilde flora en fauna of natuurlijke habitats, of
     - de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

3. Het beschermingsregime Andere Soorten, dat van toepassing is op soorten van de bijlage behorende bij artikel 3.10 van de Wnb. Ontheffing is alleen mogelijk indien:
   - ✓ er geen andere bevredigende oplossing is, en
   - ✓ indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

   Er is echter geen ontheffing nodig indien gewerkt wordt volgens een geldige gedragscode die van toepassing is op de betreffende soort(en). Vaak is daarnaast ecologische begeleiding en een ecologisch werkprotocol nodig bij de uitvoering van werkzaamheden.
   De provincies kunnen voor het beschermingsregime Andere Soorten een algemene vrijstelling verlenen voor onder meer ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. In Hardinxveld-Giessendam is de provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag voor de Wnb.

   Indien nesten, (vaste) voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van soorten niet (kunnen) worden ontzien, is ontheffing noodzakelijk. Ontheffing is niet benodigd indien de functio-

naliteit van de nesten, (vaste) voortplantingsplaatsen of rustplaatsen gegarandeerd wordt (het beschadigen en vernielen wordt voorkomen door maatregelen of er zijn voldoende alternatieven).

Ten slotte is altijd de algemene zorgplicht van toepassing, die inhoudt dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor alle inheemse dieren en planten en hun directe leefomgeving (artikel 1.11 van de Wnb). Concreet betekent dit dat bij ruimtelijke ontwikkeling gezorgd moet worden dat dieren niet gedood worden en dat planten verplant worden. Ook dient gelet te worden op bijvoorbeeld de voortplantingsperiode van amfibieën en de zoogperiode van zoogdieren.

Natura 2000
De Wnb ziet op de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vrl- en Hrl-gebieden). Voor ieder Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor één of meerdere soorten en/of habitats. Voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de Natura 2000-gebieden en tevens voor ontwikkelingen daarbuiten die van invloed kunnen zijn (door 'externe werking') op die beschermde natuurgebieden, gelden (strenge) restricties. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Middels een 'habitattoets' dient te worden onderzocht of een activiteit (significante) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden veroorzaakt. De uitkomsten van de habitattoets dienen te worden beoordeeld door het bevoegd gezag.

Natuurnetwerk Nederland
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur / EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het doel van het NNN is de instandhouding en ontwikkeling van natuurgebieden om daarmee een groot aantal soorten en ecosystemen te laten voortbestaan. Sinds 2014 zijn de provincies het eerste verantwoordelijke bevoegde gezag voor het NNN (daarvoor was dat de rijksoverheid). De provincies hebben in een verordening regelgeving vastgelegd ten aanzien van het NNN.

7.5.2 Onderzoek

Soortenbescherming
In het kader van het voorliggende bestemmingsplan is een quickscan flora- en fauna[3] uitgevoerd. Hieronder worden de belangrijkste resultaten besproken, de volledige rapportage is als bijlage 1 bij de toelichting opgenomen.

Vleermuizen
De bebouwing, die gesloopt zal worden ten behoeve van de voorgenomen plannen, vormt een geschikte vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Dit onder andere vanwege openingen in de bebouwing, waardoor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen kunnen bereiken. De bomen die binnen het plangebied aanwezig zijn, vormen geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, vanwege het ontbreken van geschikte holtes. Vanwege de openingen in de te slopen bebouwing, kan de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied niet met voldoende zekerheid uitgesloten wor-

[3] Flora- en faunaonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam, Natuur-Wetenschappelijk Centrum, W961/P14-122, d.d. december 2014

den. Verder werd tijdens het veldbezoek vastgesteld dat er geen belangrijke vliegroutes binnen of op de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Dit omdat geen van de aanwezige bomen aansluit op bestaande bomenrijen en ze hierdoor losstaande, korte elementen vormen. Echter, vooral de kleinere vleermuissoorten, zoals de Gewone dwergvleermuis, kunnen in de luwte en beschutting van de bomen binnen het plangebied foerageren. Om deze reden is er binnen het plangebied wel geschikt foerageergebied aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren
In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor de Waterspitsmuis en de Noordse woelmuis aanwezig, waardoor de aanwezigheid van deze soorten binnen dit gebied met voldoende zekerheid kan worden uitgesloten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van de Bever aangetroffen. Hieruit kan met voldoende zekerheid opgemaakt worden dat deze soort geen gebruikmaakt van het plangebied. Aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren kan om deze redenen met voldoende zekerheid uitgesloten worden.

Vogels
Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De bebouwing die gesloopt wordt, vormt echter wel geschikte verblijfplaats voor vogelsoorten die in gebouwen verblijven, zoals de Kerkuil, de Steenuil, de Gierzwaluw en de Huismus, dit vanwege de geschikte openingen waarin ze hun nesten kunnen maken, of waardoor ze geschikte verblijfplaatsen in de bebouwing kunnen bereiken. Om deze reden kan de aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied niet met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Amfibieën
Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de Rugstreeppad. De Rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen. Binnen het plangebied is niet genoeg zand aanwezig waarin de Rugstreeppad zich kan verschuilen en kan overwinteren. Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe wateren die vrij snel opwarmen, o.a. tijdelijke poeltjes en plassen. Deze waren wel binnen het plangebied aanwezig, maar waarschijnlijk staan deze tijdens het voortplantingsseizoen van deze soort (in mei) droog. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied kan aanwezigheid van de Rugstreeppad binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

De Heikikker komt vooral voor in vochtige gebieden met veenvorming. Binnen het plangebied is geen sprake van veenvorming, ook is het waarschijnlijk niet vochtig genoeg voor de Heikikker. Voor de voortplanting maken heikikkers gebruik van ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van oevervegetatie, vormen de plassen binnen het plangebied geen geschikt voortplantingswater voor deze soort. Omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater, kan de aanwezigheid van de Heikikker binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

De Poelkikker komt voor in grotere complexen van wateren, of in omvangrijke wateren met een goed begroeide oever. Ook houdt de Poelkikker van voedselarm, schoon water en hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden. Omdat het plangebied niet aan deze eisen voldoet, kan de aanwezigheid van de Poelkikker binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten. Vanwege het

ontbreken van geschikt leefgebied en voortplantingswater, kan de aanwezigheid van beschermde amfibiesoorten met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Vaatplanten
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht door de voedselrijke omstandigheden in de tuinen binnen het plangebied. Om deze reden kan aanwezigheid van beschermde vaatplanten uitgesloten worden.

Gebiedsbescherming
Het plangebied vormt geen onderdeel van een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, maar bevindt zich wel in de directe omgeving ervan. Het gaat om het Habitatrichtlijn- + Vogelrichtlijngebied 'Biesbosch'. Het plangebied is gelegen op ruim 750 meter. Omdat het in de plangebieden gaat om een herinrichting waarbij de externe werking (bijv. verstoring door geluid of licht) naar verwachting niet significant toeneemt (verandering van bestemming van industrie naar wonen), worden effecten op de doelen die zijn bepaald voor de aangewezen habitattypen en doelsoorten niet verwacht.

Voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) geldt op basis van het rijksbeleid (Nota Ruimte en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kernmerken en waarden van het gebied. Hiertoe geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan binnen de EHS indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische hoofdstructuur. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden zijn daarom niet aan de orde.

7.5.3 Conclusie

Vanwege mogelijke vleermuisverblijfplaatsen in de in het gebied aanwezige bebouwing, is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het vleermuisprotocol stelt dat ten minste vier inventarisatiemomenten nodig zijn om een goed beeld te krijgen van de waarde van het gebouw als paarverblijfplaats, zomerverblijfplaats en kraamkolonieplaats. Derhalve dienen in de kraam/zomerperiode (half mei - half juli) twee inventarisaties uitgevoerd te worden, alsmede twee inventarisaties in de zomer/paarperiode (half augustus - begin oktober). Zodra het vleermuisonderzoek is afgerond, worden de resultaten in deze paragraaf opgenomen. Het plangebied kan daarnaast gebruikt worden als foerageergebied, maar in de directe omgeving zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

Er zijn in de bebouwing binnen het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van vogels aanwezig die jaarrond beschermd zijn. Om aanwezigheid van deze verblijfplaatsen met voldoende zekerheid uit te kunnen sluiten is aanvullend onderzoek in de aanwezige bebouwing nodig. Dit onderzoek wordt gelijktijdig met het vleermuisonderzoek[4] uitgevoerd. Zodra het aanvullende onderzoek is afgerond, worden de resultaten in deze paragraaf opgenomen. De te kappen bomen en te rooien struiken dienen buiten het broedseizoen van vogels (globaal van half maart tot en met juli) gekapt/verwijderd te worden om nadelige effecten op broedende vogels te voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, dient door een ecologisch deskundige vastgesteld te worden of er broedgevallen binnen het plangebied

[4] Aanvullend vleermuisonderzoek, NWC, april 2016.

aanwezig zijn. De bomen/struiken waarin broedgevallen zijn vastgesteld, kunnen pas gekapt/verwijderd worden wanneer de jonge vogels van het betreffende broedgeval uitgevlogen zijn.

Overige (strikt) beschermde soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen, waardoor er geen verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet gelden.

Vleermuisonderzoek
Vleermuizen gebruiken het landschap gedurende het jaar op verschillende manieren: ze maken gebruik van kraamplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijven, winterverblijfplaatsen en jachtgebieden in verschillende perioden. Daarnaast gebruiken ze landschapselementen, zoals bomenrijen en watergangen, als vliegroute. Het vleermuisprotocol (maart 2013) dat door onder andere de Zoogdiervereniging en de gegevensautoriteit GaN is opgesteld, stelt daarom dat tenminste vier inventarisatiemomenten, verspreid over de periode half mei - begin oktober, nodig zijn om de verschillende functies die de aanwezige bebouwing en bomen mogelijk voor vleermuizen vervullen zo goed mogelijk te inventariseren. Het aanvullende onderzoek naar de functie van de aanwezige bebouwing en bomen binnen het plangebied aan de Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam is geheel volgens dit vleermuisprotocol uitgevoerd; er hebben twee inventarisaties plaatsgevonden in zowel de kraam/zomerperiode (half mei - half juli) als in de zomer/paarperiode (half augustus - begin oktober).

De inventarisaties zijn uitgevoerd op 15 en 30 juni 2015 en op 24 augustus en 17 september 2015. Alle inventarisaties voor dit aanvullende vleermuisonderzoek zijn in de avond en nacht uitgevoerd door drie veldmedewerkers. De veldmedewerkers stonden zodanig opgesteld dat zoveel mogelijk zijden van de bebouwing en bomen in de gaten gehouden konden worden. Met behulp van heterodyne batdetectors (type Pettersson D-100) zijn de waargenomen vleermuizen op naam gebracht.

Gedurende de inventarisaties is er vooral gelet op uitvliegende vleermuizen en op vleermuizen die rond zonsondergang actief waren. De meeste vleermuissoorten verlaten namelijk rond zonsondergang hun verblijfplaats en vliegen dan naar hun foerageergebieden. Vleermuizen die rond zonsondergang bij het te onderzoeken object worden waargenomen, hebben nog geen grote afstand af kunnen leggen, waaruit opgemaakt kan worden dat zij mogelijk in (de buurt van) het object een verblijfplaats hebben. Tijdens de inventarisaties in de paarperiode is tevens gelet op vleermuizen die sociale geluiden (waaronder werfroepjes) uitstoten en paargedrag vertonen. Dergelijke geluiden en gedragingen kunnen duiden op de aanwezigheid van een paarverblijf-plaats.

Resultaten
In totaal zijn er vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen: de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de Ruige dwergvleermuis (*Pipstrellus nathusii*), de Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Tabel 2 op de volgende pagina geeft een overzicht van de waarnemingen die tijdens de veldbezoeken gedaan zijn.

Tijdens alle vier de inventarisaties zijn er kleine aantallen van de Gewone dwergvleermuis waargenomen, zowel foeragerend als passerend. Deze soort werd vooral rondom de bebouwing en in de tussengelegen tuin waargenomen. De Ruige dwergvleermuis is enkel bij de laatste inventarisatie op 17 september gezien, waarbij er door 2 individuen gefoerageerd werd aan de oostzijde van gebouw 2 (*zie figuur 2 voor nummering*). Van de

Gewone grootoorvleermuis zijn er tijdens de laatste 2 inventarisaties enkele individuen waargenomen, zowel passerend als foeragerend in de tuin en aan de noordoostzijde van gebouw 2. Tenslotte is er één passerende Laatvlieger waargenomen tijdens de inventarisatie op 24 augustus.
Er zijn tijdens de inventarisaties geen invliegende of uitvliegende vleermuizen binnen het plangebied waargenomen. Dit duidt erop dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing van het plangebied. Deze bewering wordt ondersteund door het gegeven dat er geen opvallend vroege waarnemingen van vleermuizen binnen het plangebied hebben plaatsgevonden. De eerste waarnemingen van gebouwbewonende vleermuizen vonden grotendeels ongeveer een half uur of later na zonsondergang plaats. Opvallend is echter dat er wel veel sociale geluiden (werfroepjes) zijn waargenomen tijdens de inventarisaties op 24 augustus en 17 september. Deze werfroepjes worden uitgestoten door mannelijke vleermuizen om vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken en om hun territorium af te bakenen. De geluiden zijn waargenomen bij de Gewone dwergvleermuis, de Gewone grootoorvleermuis en de Ruige dwergvleermuis. Dit zou kunnen duiden op mogelijke paarverblijven in de nabije omgeving van het plangebied. Deze gedachte wordt ondersteund door een waarneming die op 24 augustus plaatsvond. Er werd een Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordzijde van de „Buitendams", net buiten het plangebied. Dit individu foerageerde hier, vloog meerdere malen tegen de gevel van het aangrenzende gebouw op en liet sociale werfroepjes horen. Dit betreffende gebouw aan de noordzijde van de „Buitendams" dient dus zeer waarschijnlijk als paarverblijf voor de Gewone dwergvleermuis. Deze waarneming heeft echter geen verdere gevolgen voor de voorgenomen plannen binnen het huidige plangebied.

De tuin gelegen in het zuidwesten van het plangebied werd tijdens de veldbezoeken meerdere malen gebruikt als foerageergebied door zowel de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis als de Gewone grootoorvleermuis. Aangezien het een klein gebied betreft en er slechts een klein aantal vleermuizen zijn waargenomen, heeft de tuin binnen het plangebied geen belangrijke waarde als jachtgebied. Daarnaast zijn er tijdens de veldbezoeken ook geen aanwijzingen gevonden waaruit blijkt dat de bomen in de tuin als belangrijk onderdeel van een vliegroute fungeren. Ze vormen ook geen onderdeel van een lange, aaneengesloten bomenrij die op haar beurt weer aansluit op andere lijnvormige elementen of geschikte foerageergebieden.

Effecten, verplichtingen en aanbevelingen
Uit de inventarisaties blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing van het plangebied. Bij de sloop van de twee gebouwen zullen daarom geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast, vernield en/of verstoord worden en zullen er ook geen individuen verstoord, verwond of gedood worden.

Verder kan uit de resultaten afgeleid worden dat het plangebied (deels) door vleermuizen gebruikt wordt om te foerageren. Het betreft echter een zeer klein gebied en het aantal vleermuizen dat is waargenomen is klein. Bovendien zijn er in de directe omgeving voldoende foerageergebieden aanwezig, zoals de tuinen die zich aan de noordzijde van de „Buitendams" bevinden. Met de voorgenomen plannen gaat er dus geen belangrijk jachtgebied verloren. Op basis van de waarnemingen uit het vleermuisonderzoek kan ook gesteld worden dat de bomen in de tuin geen belangrijk onderdeel uitmaken van een veelgebruikte vliegroute: er zijn kleine aantallen vleermuizen waargenomen die allen vanuit verschillende richtingen aan kwamen vliegen.

Om bovenstaande redenen zullen er, ten aanzien van vleermuizen, geen overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet plaatsvinden en zijn er geen ontheffing of maatregelen nodig. Wel wordt aangeraden om zoveel mogelijk groen (in de vorm van bomenrijen en grasveldjes) binnen het plangebied te behouden of in de nieuwe situatie terug te brengen. Daarnaast is het raadzaam om in de nieuwe situatie zo min mogelijk verlichting te gebruiken of om maatregelen te nemen waardoor (licht)-verstoring van de dieren zoveel mogelijk voorkomen wordt. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van amberkleurige verlichting en lichtbronnen die naar beneden gericht zijn.

Zorgplicht
Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermde) de zorgplicht die in artikel 2 van de Flora- en faunawet voorgeschreven wordt. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd en van binnen naar buiten te verwijderen;
- In verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd.

7.6 Bodem

7.6.1 Kader

Wet bodembescherming
Als sprake is van ernstige bodemverontreiniging dan is de Wet bodembescherming (Wbb) van kracht. Het doel van de Wbb is in de eerste plaats het beschermen van de (land- of water-) bodem zodat deze kan worden benut door mens, dier en plant, nu en in de toekomst. Via de Wbb heeft de Rijksoverheid de mogelijkheid algemene regels te stellen voor de uitvoering van werken, het transport van stoffen en het toevoegen van stoffen aan de bodem.

Op 1 januari 2006 is de Wbb ingrijpend aangepast omdat het beleid met betrekking tot bodemsaneringen veranderde. De Wbb kent nu een viertal regelingen die alle vier een ander onderdeel van bodembescherming voor hun rekening nemen:

- Een regeling voor de bescherming van de bodem waarin ook staat dat degene die de bodem verontreinigt, zelf verantwoordelijk is voor het verwijderen van de vervuiling. De overheid kan dwingen tot sanering als de verontreiniging na 1987 is ontstaan.
- Een bijzondere regeling voor de aanpak van nieuwe bodemverontreiniging die is ontstaan als gevolg van een ongewoon voorval (calamiteit).
- Een regeling voor de verontreiniging die is ontstaan voor de Wbb in werking trad in 1987 (historische bodemverontreiniging). Ook in die gevallen geldt dat de vervuiler zelf de verontreiniging verwijdert. Als er geen vervuiler (meer) is, omdat het bedrijf niet meer bestaat en er geen rechtsopvolger is, zal de sanering door de overheid worden uitgevoerd.

- Een regeling voor de aanpak van verontreiniging in de waterbodem. Rijkswaterstaat heeft vooral met deze regeling te maken. De regeling geldt voor alle waterbodemverontreiniging, of de vervuiling nu voor of na 1987 is ontstaan.

Ontwikkelingen kunnen pas plaatsvinden als de bodem, waarop deze ontwikkelingen gaan plaatsvinden, geschikt is of geschikt is gemaakt voor het beoogde doel. Bij nieuwbouwactiviteiten dient de bodemkwaliteit door middel van onderzoek in beeld te zijn gebracht. In het algemeen geldt dat nieuwe bestemmingen bij voorkeur op een schone bodem dienen te worden gerealiseerd.

Besluit bodemkwaliteit
Het doel van het Besluit bodemkwaliteit (2008) is de bodem beter te beschermen en meer ruimte te bieden voor nieuwe bouwprojecten. Ook geeft het besluit gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren.
Het Bouwstoffenbesluit (Bsb) is opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit. Het besluit heeft alleen betrekking op steenachtige bouwstoffen. Andere materialen worden in de praktijk ook toegepast als bouwstof maar vallen niet onder dit besluit. Voor grond en baggerspecie in oppervlaktewater en op landbodems gelden aparte regels die ook in het Besluit bodemkwaliteit zijn opgenomen; in tegenstelling tot bouwstoffen kunnen ze weer definitief deel gaan uitmaken van de bodem. Tot slot zijn in het Besluit bodemkwaliteit de kwaliteitsregels voor, ondermeer, bodemonderzoek, bodemsanering en laboratoriumanalyses die worden uitgevoerd door adviesbureaus, laboratoria en aannemers (bodemintermediairs) vastgelegd. Deze regels zijn bekend onder de naam Kwalibo (kwaliteitsborging in het bodembeheer). Kwalibo bevat ook maatregelen om de kwaliteit van ambtenaren die bodembeleid maken of uitvoeren en het toezicht en de handhaving te verbeteren.

Relatie Wabo, Wbb en Woningwet (Wonw)
De inwerkingtreding van de Wabo (1 oktober 2010) heeft ook effect op de Wbb en de Woningwet (Ww): in de Wabo is aangegeven dat in de plaats van de aanhoudingsgrond (uit de Ww) een afstemmingsregeling wordt opgesteld waarbij de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning wordt afgestemd op de acties ten aanzien van de bodemverontreiniging. Deze afstemmingsregeling is opgenomen in artikel 6.2c van de Wabo. Voorts geldt ten aanzien van de bodem dat artikel 8, tweede lid, onderdeel c, van de Woningwet gemeenten verplicht in hun bouwverordening voorschriften omtrent het tegengaan van bouwen op verontreinigde bodem op te nemen. Die voorschriften dienen op grond van artikel 8, vierde lid, van de Woningwet in elk geval betrekking te hebben op het verrichten van onderzoek naar aard en mate van verontreiniging van de bodem, op de aard en omvang van dat onderzoek en op inrichting van het op te stellen onderzoeksrapport.

7.6.2 Onderzoek

In het verleden zijn er reeds diverse bodemonderzoeken uitgevoerd voor de locatie Buitendams 301-307:

- Verkennend bodemonderzoek Buitendams 301, SGS Environmental Services, projectnummer 16984, d.d. 29 december 2003
- Verkennend bodemonderzoek locatie Buitendams 301 te Hardinxveld-Giessendam, UDM Adviesbureau bv, d.d. 14 mei 2004

- Verkennend asbestbodemonderzoek en actualiserend en nader bodemonderzoek Buitendams 301 t/m 307 (oneven) te Hardinxveld-Giessendam, INPIJN-BLOKPOEL ingenieursbureau, d.d. 27 april 2012.

In het meest recent uitgevoerde onderzoek zijn vrijwel in het gehele plangebied bijmengingen met bodemvreemde materialen (met name puin), in verschillende gradaties, aangetroffen. Uit toetsing van de analyseresultaten aan het toetsingskader uit de circulaire bodemsanering blijkt het volgende:

- Zowel zintuigelijk als analytisch is geen asbest aangetoond. Dit betekend dat de locatie niet langer verdacht is op de aanwezigheid van asbest. Opgemerkt dient te worden dat asbestbodemonderzoek niet meer is dan steekproefsgewijs onderzoek. Met name bij bijmengingen met puin is sprake van heterogeniteit. Er is derhalve altijd een zeker restrisico op het onverwachts aantreffen van hogere concentraties asbest.
- In vrijwel het gehele plangebied zijn matig tot sterk verhoogde gehalten aan zware metalen (met name barium, lood en zink) in de grond aangetoond. Het grondwater is ten hoogste licht verontreinigd met barium en zink. Er is dus sprake van een immobiele verontreiniging aan zware metalen. Deze is strekt zich vermoedelijk uit over de gehele locatie. De omvang van deze verontreiniging bedraagt meer dan 25 m³. Derhalve is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming en geldt een saneringsnoodzaak.
- Aan de zuidwestzijde van Buitendams 301, deels onder het bestaande pand zijn in de grond sterk verhoogde gehalten aan minerale olie (geschat oppervlakte circa 106 m² en een maximale dikte van ca. 1,3 m.) aangetoond. De gehalten aan minerale olie en vluchtige aromaten in het grondwater alhier overschrijden de desbetreffende streefwaarden niet. Dit duidt er op er sprake is van een immobiele verontreiniging aan minerale olie. Aangezien meer dan 25 m³ grond sterk verontreinigd zal zijn met minerale olie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging en van een saneringsnoodzaak.
- De aangetoonde verontreinigingen zijn vermoedelijk gerelateerd aan plaatsgevonden perceelsophogingen, het uitstrooien van koolassen en/of het langdurig historisch gebruik. Derhalve is sprake van zogenaamde oude gevallen van verontreiniging (ontstaan voor 1987). Naar verwachting overschrijdt de verontreiniging met zware metalen de perceelgrens. Dit geldt niet voor de minerale olieverontreiniging.

Het onderzochte terrein is in de huidige situatie niet geschikt voor het huidige en voorgenomen gebruik (wonen). Ten behoeve van de herinrichting van het terrein zal daarom een sanering plaatsvinden. In overleg met de gemeente Hardinxveld-Giessendam en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zal de boden gesaneerd worden, waarna de bodem geschikt is voor het gewenste gebruik (wonen). Een sanering kan bestaan uit verwijdering van de verontreiniging, isolatie ervan middels aanleg van een leeflaag of verharding, of een combinatie van voornoemde maatregelen. Voorafgaande aan de sanering dient een saneringsplan te worden opgesteld en ingediend.

Geadviseerd wordt om een dergelijk saneringsplan (of BUS-melding) te laten opstellen, waarin de te nemen sanerende maatregelen zullen worden uitgewerkt. De voor de locatie toe te passen saneringsvariant dient afgestemd te worden op het voorgenomen herinrichtingsplan (aanlegpeil, verhardingen, eventuele groenstroken, etc.).

7.6.3 Conclusie

De aangetroffen bodemkwaliteit in het plangebied is thans niet aanvaardbaar en vormt zodoende een belemmering voor de geplande herinrichting van het terrein. In overleg met de gemeente Hardinxveld-Giessendam en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zal de boden gesaneerd worden, waarna de bodem geschikt is voor het gewenste gebruik (wonen).

7.7 Duurzaamheid

Bij nieuwbouw of vervangende nieuwbouw verdient het aanbeveling zoveel mogelijk rekening te houden met duurzaamheidsaspecten zoals duurzaam bouwen, duurzame energievoorzieningen, bevordering van fietsverkeer en openbaar vervoer, duurzaam ruimtegebruik en dergelijke.

7.8 Overige belemmeringen

7.8.1 Kabels en leidingen

Naast de in het kader van externe veiligheidsaspecten relevante leidingen, kunnen er ook andere leidingen zijn die planologisch relevant zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om drinkwaterleidingen of riool(pers)leidingen.

In of in de nabijheid van het projectgebied zijn geen kabels en leidingen aanwezig die planologisch relevant zijn.

7.9 Milieueffectrapportage

Het plan maakt ontwikkelingen mogelijk die vallen onder categorie D11.2 van het Besluit m.e.r. Een m.e.r.-beoordeling is in dat geval op basis van de Wet milieubeheer verplicht.

In deze toelichting is uitvoerig ingegaan op de verschillende onderzoeksaspecten. Hieruit blijkt dat er geen belangrijke nadelige milieugevolgen ten gevolge van het plan optreden. Hieronder wordt een en ander – overeenkomstig de criteria genoemd in Bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn – kort toegelicht.

1. Kenmerken van de projecten
Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- De omvang van het project betreft de planologische wijziging van een bedrijfsbestemming naar een woonbuurt met 17 woningen.
- Er is geen cumulatie met andere projecten.
- Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen betreft het afvoeren van hemelwater in de nabij gelegen watergang.
- De productie van afvalstoffen is niet aanwezig. Huishoudelijk afvalwater wordt via de riolering afgevoerd, waarbij het riool onder Buitendams door getrokken en wordt aangesloten op de rioolstelsel Giessendam-west.
- Er is geen sprake van verontreiniging en hinder. Wij verwijzen naar onderdeel bedrijven en milieuzonering onder 7.4.

- Er is geen risico van zware ongevallen en/of rampen, waaronder rampen door klimaatverandering. We verwijzen naar het onderdeel externe veiligheid zoals beschreven onder 7.3.
- Er zijn geen risico's voor de menselijke gezondheid. Wij verwijzen naar het onderdeel externe veiligheid, zoals beschreven onder 7.5.

2. Plaats van het project
Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- Het bestaande grondgebruik betreft bedrijven.
- Het gebied ligt niet in een beschermingszone, ligt buiten het bestaand stedelijk gebied maar betreft het verplaatsen en opdelen van een bouwblok, hetgeen past bij het landschap ter plaatse.
- Het gebied is cultureel en archeologisch gezien niet waardevol. Wij verwijzen naar hoofdstuk 6.
- Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied, te weten ‘Biesbosch’ ligt op circa 800 meter afstand van het gebied.

3. Kenmerken van het potentiële effect
Gezien de kleinschaligheid van het project zijn er geen potentiële aanzienlijke effecten te verwachten. Dit is ook beschreven in hoofdstuk 7 van deze toelichting.

Op basis van de bovenstaande zal het college van burgemeester en wethouders voor de vaststelling van het plan een besluit nemen dat er geen milieueffectrapport hoeft te worden opgesteld.

8 JURIDISCHE OPZET

8.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze de hiervoor beschreven, gewenste ontwikkelingen juridisch zijn vertaald. Ingegaan wordt op de juridische opzet van het bestemmingsplan (het karakter van het plan, de geometrische plaatsbepaling (verbeelding) en de regels.

Karakter van het plan
Voor de ontwikkeling van het woongebied is gekozen voor een gedetailleerde eindbestemming, waaraan een directe bouwtitel kan worden ontleend. De beoogde bouwvelden hebben de eindbestemming 'Wonen' gekregen, waarbinnen concrete bouwvlakken zijn ingetekend. Binnen de contouren van deze bouwvlakken mogen maximaal 17 (twee-)aaneengebouwde woningen worden gerealiseerd.

Het onderhavige plan is opgesteld conform het gestelde in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening (Rsro) die door het rijk is opgesteld in het kader van het project Digitale Uitwisseling van Ruimtelijke Plannen (DURP), zoals de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2012) die bindende afspraken en aanbevelingen bevat, en het coderingssysteem InformatieModel Ruimtelijke Ordening (IMRO 2012).

Geometrische plaatsbepaling
Door middel van een combinatie van begrenzingen, coderingen, arceringen en/of kleuren, is in de geometrische plaatsbepaling (verbeelding) de verdeling aangegeven van de diverse binnen het plangebied onderscheiden bestemmingen. Hiernaast bevat de geometrische plaatsbepaling aanduidingen die gelezen moeten worden in samenhang met de bebouwingsbepalingen, die voor de onderscheiden bestemmingen zijn gegeven.

Regels
De regels bevatten bepalingen omtrent het gebruik van de gronden, bepalingen omtrent de toegelaten bebouwing en regelingen betreffende het gebruik van aanwezige en/of nog op te richten bouwwerken.
De regels zijn onderverdeeld in vier paragrafen, te weten:

- Inleidende regels (hoofdstuk I);
- Bestemmingsregels (hoofdstuk II);
- Algemene regels (hoofdstuk III);
- Overgangs- en slotregels (hoofdstuk IV).

8.2 Toelichting op de regels

8.2.1. Hoofdstuk I Inleidende regels

In dit hoofdstuk is een aantal begrippen verklaard die gebruikt worden in de regels. Dit voorkomt dat er bij de uitvoering van het plan onduidelijkheden ontstaan over de uitleg van bepaalde regelingen. Daarnaast is het artikel "Wijze van meten" opgenomen waarin bepaald is hoe de voorgeschreven maatvoering in het plan gemeten moet worden.

Begrippen
Geeft de definities van een aantal in de regels voorkomende begrippen. Hierdoor wordt de interpretatie daarvan vastgelegd, waardoor de duidelijkheid wordt vergroot.

Met de begripsbepaling “Peil” aangegeven vanaf welk punt de aangegeven hoogte van bouwwerken gemeten dient te worden. Voor bouwwerken waarvan de hoofdtoegang direct grenst aan de weg geldt dat gemeten wordt vanaf de kruin van de weg (ter plaatse van de hoofdtoegang).

Wijze van meten
Dit artikel geeft aan hoe de in het plan voorkomende maten dienen te worden bepaald.

8.2.2. Hoofdstuk II Bestemmingsregels

In deze paragraaf van de regels zijn de in het plan voorkomende bestemmingen geregeld. In ieder artikel is per bestemming bepaald welk gebruik van de gronden is toegestaan en welke bouwregels er gelden. Tevens zijn, waar wenselijk, flexibiliteitsbepalingen opgenomen.

Bij de opzet van de artikelen over de bestemmingen is een vaste indeling aangehouden teneinde het overzicht en daarmee dep duidelijkheid te vergroten. De volgende onderdelen worden onderscheiden:

Bestemmingsomschrijving
In dit onderdeel worden de functies aangegeven waartoe de gronden zijn bestemd.

Bouwregels
In dit onderdeel zijn regels opgenomen ten aanzien van de toegelaten bebouwing. Het eerste lid bevat in ieder geval regels omtrent toegestane bouwwerken welke als "recht" kunnen worden opgericht. Bij de bouwregels wordt een onderscheid gemaakt tussen hoofdgebouwen, bijbehorende bouwwerken en overige bouwwerken.

Afwijken van de bouwregels
Indien van toepassing is aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid gegeven om af te wijken van de bouwregels.

Specifieke gebruiksregels
In dit lid worden indien van toepassing bestemmingsspecifieke gebruiksregels opgenomen. In ieder geval gelden de in Hoofdstuk 3 opgenomen Algemene gebruiksregels. In voorkomende gevallen is de mogelijkheid opgenomen om (onder voorwaarden) af te wijken van de specifieke gebruiksregels.

In paragraaf 8.2.5 wordt verder ingegaan op de inhoud van de verschillende bestemmingen.

8.2.3. Hoofdstuk III Algemene regels

Antidubbeltelregel
In deze regel is vastgelegd dat grond die in aanmerking moest worden genomen bij het verlenen van een omgevingsvergunning, waarvan de uitvoering heeft plaatsgevonden of alsnog kan plaatsvinden, bij de beoordeling van een andere aanvraag om een omgevingsvergunning niet opnieuw in beschouwing mag worden genomen.

Algemene bouwregels
In dit artikel is een aantal aanvullende bouwregels opgenomen die voor alle bestemmingen kunnen gelden. Bijvoorbeeld extra bouwmogelijkheden voor ondergeschikte bouwdelen zoals balkons, galerijen en kelders, maar ook beperking van bouwmogelijkheden als gevolg van milieuwetgeving, de geldende Keur van het Waterschap Rivierenland.

Algemene gebruiksregels
In dit artikel is in algemene zin aangegeven wanneer sprake is van strijdig gebruik met de regels uit het bestemmingsplan.

Algemene afwijkingsregels
Dit artikel is een aanvulling op de afwijkingsregels uit de bestemmingen waarin nog een aantal algemene afwijkingen is opgenomen. Het betreft hier onder meer een standaardregeling die beperkte afwijkingen in de maatvoering bij de uitvoering van bouwplannen mogelijk maakt.

Algemene wijzigingsregels
Een wijzigingsbevoegdheid is onder voorwaarden opgenomen voor geringe veranderingen in de plaats, ligging en/of afmeting van bestemmingsgrenzen tot maximaal 5 m. Hiernaast is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het aanpassen van de als bijlage bij de regels opgenomen Staat van Bedrijfsactiviteiten.

Algemene procedureregels
Dit artikel regelt de procedure die burgemeester en wethouders dienen te volgen indien toepassing wordt gegeven aan de in dit plan opgenomen afwijkings- of wijzigingsregels.

8.2.4. Hoofdstuk IV Overgangs- en slotregels

In het overgangsrecht is een regeling opgenomen voor bebouwing en gebruik dat al bestond bij het opstellen van het plan, maar dat strijdig is met de opgenomen regeling. Onder bepaalde voorwaarden mag deze strijdige bebouwing en/of strijdig gebruik worden voortgezet of gewijzigd.

In de slotregel is de officiële naam van het plan bepaald. Onder deze naam kan het bestemmingsplan worden aangehaald.

8.3 Bestemmingsgewijze toelichting

8.3.1. Algemeen

Bouw- en goothoogte
In de bouwbepalingen van de verschillende bestemmingen of op de verbeelding is aangegeven wat de maximale bouw- en goothoogte is. Voor de bestemming “Wonen” geldt in principe een standaard bouw- en goothoogte. Deze is niet op de verbeelding aangegeven.

Bijbehorende bouwwerken
Bij woningen is een bijgebouwen regeling opgenomen. Bijbehorende bouwwerken in de vorm van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen mogen worden gebouwd op het achtererfgebied, met een maximale gezamenlijke oppervlakte van 80 m^2. Uitbouwen in de vorm van erkers, toegangs- en tochtportalen op het voorerfgebied zijn onder voorwaarden toegestaan.

8.3.2. Bestemmingen

Groen
De openbare groenzone langs de Karnemelksloot is voorzien van de bestemming ‘Groen’. Aangeven is dat ter plaatse geen gebouwen mogen worden opgericht, met uitzondering van straatmeubilair. Binnen de bestemming is onder andere de aanleg mogelijk van groenvoorzieningen, voet- en fietspaden, parkeerplaatsen, speelvoorzieningen, straatmeubilair, water en voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding. Het gaat hierbij nadrukkelijk om een vorm van medegebruik, dat betekent dat niet de gehele groenbestemming mag worden verhard. Om botenhuizen aan de waterkant mogelijk te maken is een aanduiding ‘oever’ opgenomen, waarbinnen twee botenhuizen zijn toegestaan

Tuin
De private gronden die grenzen aan het openbaar gebied en welke in principe onbebouwd dienen te blijven zijn bestemd als “Tuin”. Bijbehorende bouwwerken, zoals bijgebouwen, aan- en uitbouwen zijn op deze gronden niet mogelijk. Erkers zijn ten behoeve van de aangrenzende bebouwing tot een bepaalde maatvoering toegestaan.

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde (zoals erfafscheidingen) geldt een maximale hoogte van 1 m.

Verkeer – Verblijfsgebied
De toegangsweg, parkeervoorzieningen en het woonhof hebben een specifieke verkeersbestemming ‘Verkeer – Verblijfsgebied’ gekregen. Deze categorie wegen heeft door de inrichting en beperkte rijsnelheid een sterker verblijfskarakter met een ondergeschikte rol voor verkeer. Binnen deze bestemmingen zijn onder andere parkeer-, groen- en speelvoorzieningen alsmede waterberging en watergangen mogelijk.

Wonen
In het voorliggende bestemmingsplan is een bestemming ‘Wonen’ opgenomen voor het te ontwikkelen woongebied, verdeeld over drie bouwvelden. Per bouwveld zijn bouwvlakken opgenomen, waarbij geldt dat in het gehele woongebied niet meer dan 17 woningen gerealiseerd mogen worden. Middels aanduidingen is het maximum aantal wooneenhe-

den per bouwvlak weergegeven. Naast het maximum aantal wooneenheden, is tevens aangegeven welke woningtypen ter plaatse zijn toegestaan.

Bouwen is uitsluitend toegestaan binnen de aangegeven bouwvlakken. Daarnaast mag de goot- en bouwhoogte van de woningen niet meer bedragen dan is aangegeven in de verbeelding.

Buiten het hoofdgebouw mogen op het perceel zowel binnen als buiten het bouwvlak bijbehorende bouwwerken worden opgericht dit betreft bijgebouwen, uit- of aanbouwen en overkappingen. Deze bouwwerken mogen, met uitzondering van erkers alleen op het achtererfgebied worden gerealiseerd. Dit betreft het “erf aan de achterkant en de niet naar de openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijkant, op meer dan 1 meter van de voorkant van het hoofdgebouw”. De maximale maatvoering voor bijbehorende bouwwerken is gelimiteerd:

- het oppervlak voor bijgebouwen, aan- en uitbouwen mag per perceel maximaal 80 m^2 bedragen;
- hiernaast mag maximaal 30 m^2 per perceel overkapt worden.

Het maximum te bebouwen oppervlak voor bijbehorende bouwwerken geldt per perceel. Voor het berekenen hiervan moeten zowel de bijbehorende bouwwerken binnen als buiten het bouwvlak worden meegeteld. Tevens geldt dat het gedeelte van het perceel dat is gelegen buiten het bouwvlak voor maximaal 50% mag worden bebouwd of overdekt.

Voor bijbehorende bouwwerken geldt een maximale bouwhoogte van 6 m en een maximale goothoogte van 3 m.

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde zoals erfafscheidingen, is een maximale maatvoering opgenomen. Hierbij is bepaald dat erfafscheidingen in het achtererfgebied tot een hoogte van 2 m mogen worden opgericht. In het voorerfgebied geldt dat erfafscheidingen ter plaatse tot 1 m hoogte mogen worden opgericht.

9 OVERLEG EN INSPRAAK

9.1 Vooraankondiging

Op grond van artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient voorafgaand aan een procedure van een bestemmingsplan waarin een ruimtelijke ontwikkeling wordt gefaciliteerd, een vooraankondiging te worden gepubliceerd waarin de gemeente aangeeft een bestemmingsplan voor te bereiden. Deze vooraankondiging heeft voor dit plan plaatsgevonden in het Kompas en via de gemeentelijke website.

9.2 Inspraak

Het voorontwerpbestemmingsplan is, conform de gemeentelijke inspraakverordening, voorafgaand aan de formele bestemmingsplanprocedure voor inspraak vrijgegeven. Het voorontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van 11 juni 2015 tot en met 22 juli 2015 ter inzage gelegen. Gedurende de inspraaktermijn is een ieder in de mogelijkheid gesteld schriftelijke en/of mondeling te reageren op het bestemmingsplan.

In totaal zijn vijf inspraakreacties ontvangen. Deze zijn samengevat en beantwoord in de ‘Nota inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan “Buitendams 301-307”, die als bijlage 3 bij het bestemmingsplan is opgenomen.

9.3 Overleg ex artikel 3.1.1 Bro

Conform ex artikel 3.1.1. van het Bro dienen burgemeester en wethouders bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg te plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met de rijks- en provinciale diensten die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

In dit kader is het voorontwerpbestemmingsplan voor advies worden toegezonden aan een aantal overleginstanties. Gedurende de termijn is één overlegreactie ontvangen. Deze is samengevat en beantwoord in de ‘Nota inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan “Buitendams 301-307”, die als bijlage 3 bij het bestemmingsplan is opgenomen.

9.4 Ontwerpfase

Na afronding van de inspraakprocedure en het vooroverleg is de formele bestemmingsplanprocedure gestart. De aanpassingen die volgden uit de inspraakreacties en de overlegreacties zijn verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan. Ook zijn er enkele ambtshalve aanpassingen doorgevoerd. De ontwikkeling heeft vervolgens enige tijd stil gelegen, waarna het bestemmingsplan eind 2017 weer is opgestart.

Het ontwerpbestemmingsplan is gedurende zes weken ter inzage gelegd. Binnen deze termijn is een ieder in de gelegenheid gesteld schriftelijk en/of mondeling een zienswijze op het plan in te dienen. Ook zijn de stukken met de kennisgeving aan de eerder genoemde diensten en instanties toegezonden (artikel 3:13 Awb), of is aangegeven waar de (digitale) stukken te vinden zijn (elektronische kennisgeving). Er is één zienswijze ingediend door het waterschap Rivierenland. Deze is samengevat en beantwoord in de

Zienswijzennota en opgenomen als bijlage 5. De aanpassingen die volgen uit deze zienswijze zijn in dit bestemmingsplan verwerkt.

10 UITVOERBAARHEID

10.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De herontwikkeling van de huidige bedrijfslocatie naar woningbouw vormt een belangrijke impuls voor de ruimtelijke kwaliteit van het bebouwingslint Buitendams. Om deze kwaliteitsslag te maken is door Space Value een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) opgesteld, waarvan de gemeenteraad kennis heeft genomen. Gelet hierop wordt het plan maatschappelijk uitvoerbaar geacht. In de bestemmingsplanprocedure wordt bovendien op diverse momenten de gelegenheid geboden aan een ieder om een reactie op het plan in te dienen. Zie ook hoofdstuk 9 van deze toelichting.

10.2 Financiële uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan dient op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in de plantoelichting minimaal inzicht te worden gegeven in de economische uitvoerbaarheid van het plan. Tevens is met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening de verplichting ontstaan om, indien sprake is van ontwikkelingen waarvoor de gemeente redelijkerwijs kosten moet maken, bijvoorbeeld voor de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, en de plankosten, deze moeten worden verhaald op de initiatiefnemer c.q. ontwikkelaar. Een en ander dient te worden vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten met iedere grondeigenaar. Als er met een grondeigenaar geen overeenkomst is gesloten en het kostenverhaal niet anderszins is verzekerd, dient een exploitatieplan te worden opgesteld welke tegelijkertijd met het bestemmingsplan moet worden vastgesteld.

Tussen de initiatiefnemer en de gemeente wordt een anterieure overeenkomst gesloten. Het kostenverhaal is hiermee anderszins verzekerd en het opstellen van een exploitatieplan is niet noodzakelijk. De initiatiefnemer zal geheel voor eigen rekening en risico overgaan tot de ontwikkeling en realisatie van het plan.

10.3 Handhavingsaspecten

Het bestemmingsplan is bindend voor zowel de (gemeentelijke) overheid als de burger. De primaire verantwoordelijkheid voor daadwerkelijke controle en handhaving ligt bij de gemeente. De gemeente heeft een handhavingsnota.

De grondslag voor een goed werkend handhavingsbeleid wordt gevormd door een grondige inventarisatie van de feitelijke situatie (grondgebruik, aanwezige flora en bebouwing) van het plangebied tijdens de voorbereiding van het bestemmingsplan en een deugdelijk mutatiesysteem bij de uitvoering van het bestemmingsplan. Onderdeel van dit mutatiesysteem is een goede registratie van verleende vergunningen. Bij de voorbereiding van dit bestemmingsplan heeft een grondige inventarisatie plaats gevonden van de feitelijke situatie.

Handhaving kan plaats vinden via publiekrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke weg. Dit laatste is afhankelijk van het Openbaar Ministerie. In het ruimtelijk bestuursrecht is de gemeente op grond van de Gemeentewet bevoegd tot het toepassen van bestuursdwang ten aanzien van ontwikkelingen die strijdig zijn met de bepalingen van het bestemmingsplan. Deze vormen van handhaving vallen onder de zogenoemde repressieve hand-

having. Hiermee wordt gedoeld op de middelen en/of het instrumentarium waarmee de gemeente naleving kan afdwingen, dan wel tegen normafwijkend gedrag correctief kan optreden.

Daarnaast wordt onderscheiden de preventieve handhaving. Deze komt voornamelijk tot uitdrukking in het toezicht op het gebruik van gronden en gebouwen. Preventieve handhaving geschiedt over het algemeen door informele middelen waaronder bijvoorbeeld informeel contact tussen de met handhaving belaste personen en de grondgebruikers. Hoewel het effect van dergelijke middelen niet goed meetbaar is, wordt aan deze middelen toch zeker betekenis toegekend.

Daarnaast zijn in het plan instrumenten opgenomen waarmee kan worden getoetst. Genoemd wordt de mogelijkheid af te wijken van het bestemmingsplan en toepassing te geven aan de opgenomen wijzigingsbevoegdheden. Zodoende wordt een toetsing mogelijk gemaakt voordat met de beoogde activiteit (bouwen, gebruiken, het verrichten van werken en/of werkzaamheden) een aanvang wordt gemaakt. De te nemen besluiten op basis van de genoemde bevoegdheden dienen te berusten op een deugdelijke motivering.

Bijlage bij de toelichting

Bijlage 1:

Flora- en faunaonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam,
Natuur-Wetenschappelijk Centrum, W961/P14-122, d.d. december 2014

Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Opdrachtgever: KuiperCompagnons

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Rob Haan en Ronald van Jeveren

Samenstelling: Sanne Westbroek

Foto's: Ronald van Jeveren

Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam [Samenst.: Westbroek, S.] [Foto's: Jeveren, R]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Flora- en faunawet, Buitendams, Hardinxveld-Giessendam

W961/P14-122

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

© strix uitgeverij

Dordrecht, december 2014

Inhoud

1 Inleiding 5

2 Gebiedsbeschrijving en plannen 7

3 Wettelijk kader Flora- en faunawet 11

4 Methode 15

5 Resultaten 17

6 Effecten, verplichtingen en aanbevelingen 21

Referenties

Bijlagen:
Bijlage 1: Tabellen soorten Flora- en faunawet
Bijlage 2: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet
Bijlage 3: Vogels, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

1. Inleiding

Er bestaan plannen voor de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams 301-307 in Hardinxveld-Giessendam. Om deze plannen te realiseren, zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en zullen de bomen gerooid worden.

In het kader van de natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur) dient bij dergelijke ruimtelijke ingrepen en het opstellen van bestemmingsplannen onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden.

KuiperCompagnons heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) opdracht gegeven om voor het plangebied in Hardinxveld-Giessendam een flora- en faunaonderzoek uit te voeren en om te adviseren in het kader van de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving.

Figuur 2: Begrenzing plangebied.

2. Gebiedsbeschrijving

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in het westen van Hardinxveld-Giessendam in de provincie Zuid-Holland (figuur 1).

In het zuiden wordt het plangebied begrensd door de Karnemelksloot. In het noorden door de straat Buitendams en in het oosten en westen door bebouwing (figuur 2). Binnen het plangebied zijn aan de westzijde verschillende bebouwingen aanwezig, waaronder een grote schuur (foto 1) en twee woonhuizen in het noordwesten (foto 2 en 3). In het zuidwesten ligt een tuin, waarin de vegetatie bestaat uit gras, struikgewas en meerdere bomen (foto 4). De oostzijde van het plangebied bestaat uit een verhard gedeelte, waarop meerdere (stapels) bouwmaterialen aanwezig zijn (foto 1).

Foto 1: Oostzijde van het plangebied. Verhard gedeelte met opgestapelde bouwmaterialen en rechts de grote schuur.

Foto 2: Woonhuis in noordwesten van het plangebied.

Foto 3: Woonhuis in noordwesten van het plangebied.

Foto 4: Tuin in zuidwesten van plangebied.

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op ongeveer 800 meter afstand van Natura 2000-gebied De Biesbosch (figuur 3). Omdat er tussen het plangebied en dit beschermde natuurgebied een snelweg (A15) en een rivier (Beneden Merwede) liggen, worden er geen nadelige effecten op aangewezen doelsoorten en habitattypen verwacht als gevolg van verstoring door geluid, door licht, door trillingen en dergelijke. Deze effecten worden namelijk teniet gedaan door het achtergrondgeluid en de aanwezigheid van de snelweg en het vrachtverkeer over de rivier. Indien er een toename plaatsvindt in het aantal verkeersbewegingen ten opzichte van de huidige situatie, dient wel gekeken te worden naar stikstofdepositie en dient daarvoor een toetsing plaats te vinden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Daarnaast maakt het plangebied geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (figuur 4). Omdat er, als gevolg van de voorgenomen plannen, geen oppervlakte aan EHS-gebied verloren gaat, is er geen verdere toetsing aan de wet- en regelgeving omtrent de EHS nodig.

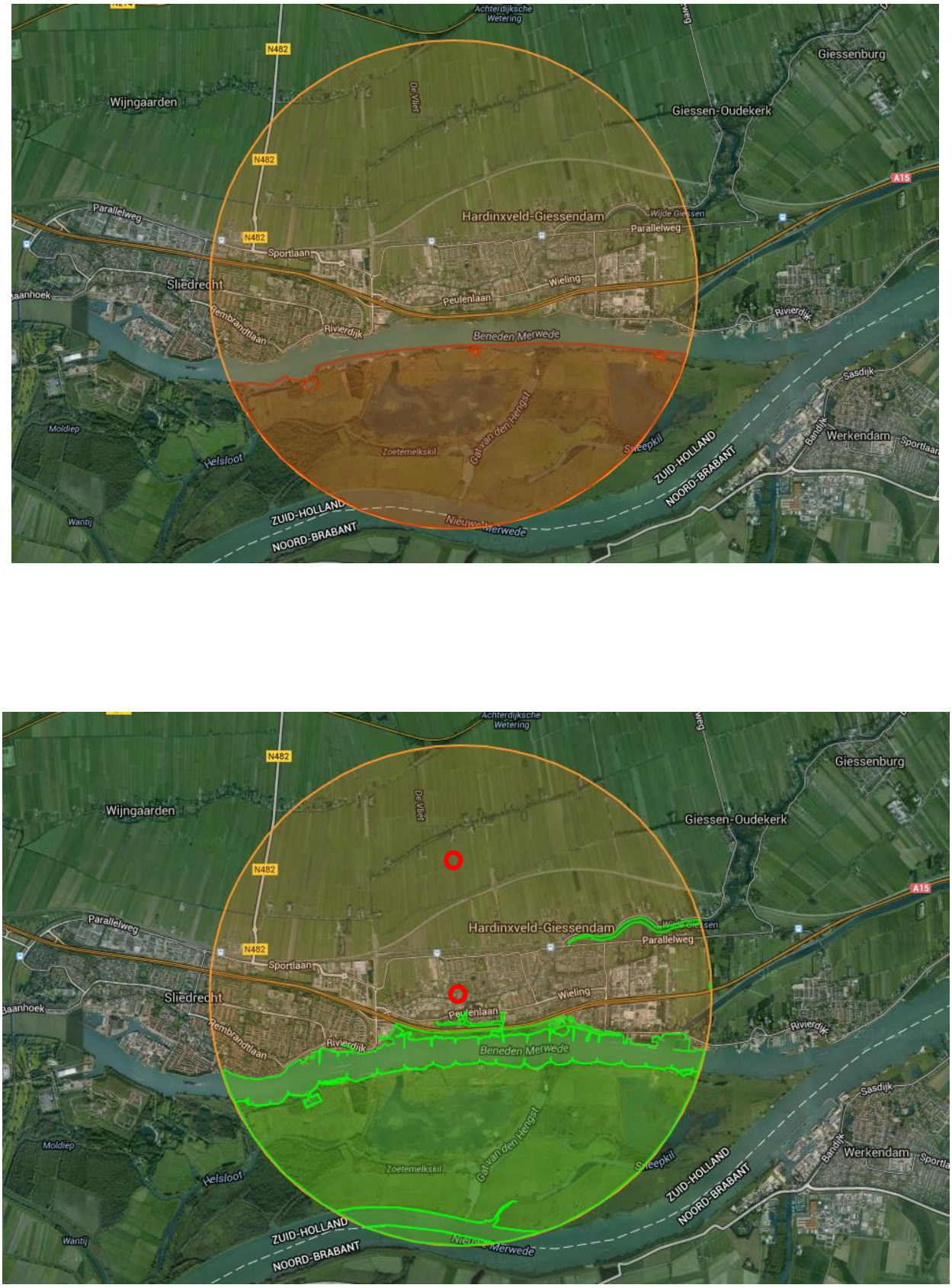

Figuur 4: *Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. de EHS (groen gearceerd)*
Bron: http://www.synbiosys.alterra.nl/

3. Wettelijk kader Flora- en faunawet

Een groot deel van de inheemse dier- en plantensoorten wordt in ons land beschermd door de Flora- en faunawet (2002). Deze wet bevat een aantal verbodsbepalingen, waarvan vooral artikel 8 t/m 13 van belang zijn in het kader van flora- en fauna-onderzoek (tekstvak 1 op de volgende pagina). Deze verbodsbepalingen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen van deze wet kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Bij dergelijke (ruimtelijke) activiteiten moet op basis van de Flora- en faunawet en in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) een toetsing plaatsvinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Inventarisatie van wettelijk strikt beschermde flora- en faunasoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit of het plangebied:
- Inventarisatie/beoordeling van (significant) nadelige effecten op deze beschermde soorten en hun habitat (zowel binnen het plangebied als binnen de invloedssfeer van het plangebied), als gevolg van de activiteit:
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

Sinds 2005 zijn de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet verdeeld in drie groepen, die middels de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), artikel 75, ondergebracht zijn in drie tabellen (bijlage 1):

<u>Tabel 1: Algemene soorten</u>
Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Indien deze soorten in of binnen de invloedssfeer van het plangebied voorkomen, hoeft geen ontheffing van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel dient de zorgplicht in acht genomen te worden.

<u>Tabel 2: Overige soorten</u>
Wanneer een door het ministerie goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit, geldt een vrijstelling voor deze soorten. Indien deze soorten in of binnen de invloedssfeer van het plangebied voorkomen, hoeft geen ontheffing van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel moeten de activiteiten aantoonbaar uitgevoerd worden zoals in de gedragscode beschreven staat. Tevens geldt de zorgplicht.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet

Artikel 8 t/m 13 van de Flora- en faunawet:

Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of uitheemse diersoort, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin of binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteit?
- Is er sprake van verstoring van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats?
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de soorten in gevaar?

<u>Soorten van Tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV Habitatrichtlijn (HRL)</u>

Bij overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit artikel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (soorten bijlage 1 AMvB) of uit de Habitatrichtlijn (soorten bijlage IV HRL).

Deze belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (e)
- Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting/ontwikkeling (j)

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteit?
- Is er sprake van verstoring van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijf-plaats?
- Is er een wettelijk belang (belang b, d, e of j)?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de soorten in gevaar?

Bij de aanvraag van een ontheffing Flora- en faunawet zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets kort vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om er voor te zorgen dat de beschermde soorten in en binnen de invloedssfeer van het plangebied duurzaam in stand gehouden zullen worden.

4. Methode

De quickscan die uitgevoerd is, bestond uit een veldbezoek en een kort literatuuronderzoek. Voor het literatuuronderzoek is gebruikgemaakt van eigen gegevens van het NWC en van verspreidingsgegevens van soorten verzameld door instanties zoals RAVON, de Vlinderstichting en EIS-Nederland.
Op basis van het literatuuronderzoek is bepaald voor welke soortgroepen de aanwezigheid en/of geschiktheid van het plangebied onderzocht diende te worden: tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de functie van het plangebied voor vleermuizen, vogels met een vaste verblijfplaats, beschermde grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vaatplanten. Het veldbezoek is op 18 december 2014 uitgevoerd door twee ecologen van het NWC. De gemiddelde temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg 11,5°C. Het was geheel bewolkt en de wind kwam uit zuidwestelijke richting met een gemiddelde snelheid van 9,3 meter per seconde (KNMI.nl, Rotterdam, 2014).

Vleermuizen
Tijdens het veldbezoek is beoordeeld in hoeverre de bebouwing en bomen binnen het plangebied geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (bijlage 2). Hierbij is onder andere gelet op aanwezigheid van holtes in bomen, openingen in gebouwen waardoor vleermuizen geschikte ruimtes kunnen bereiken en op sporen die op aanwezigheid van een verblijfplaats duiden, zoals keuteltjes of afgebeten vlindervleugels. Daarnaast is beoordeeld of er binnen en in de directe omgeving van het plangebied belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied aanwezig zijn.

Grondgebonden zoogdieren
In de omgeving van het plangebied komen de strikt beschermde Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), de Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*) en de Bever (*Castor fiber*) voor. Dit blijkt uit verspreidingsgegevens van de Zoogdiervereniging. Tijdens het veldbezoek is daarom beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt is als leefgebied voor deze soorten en is gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van strikt beschermde soorten.

Vogels met een vaste verblijfplaats
Vogels met een vaste verblijfplaats worden jaarrond beschermd door de Flora- en faunawet. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving (bijlage 3). Voorbeelden van dergelijke vogelsoorten zijn de Gierzwaluw (*Apus apus*), de Kerkuil (*Tyto alba*), de Steenuil (*Athene noctua*) en de Huismus (*Passer domesticus*). Tijdens de quickscan is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats en is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze vogels met zich mee brengen. Hierbij is gelet op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc.), nesten (o.a. oude kraaiennesten) en waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/territoriumindicerend gedrag). Tevens is beke-

ken of het gebied een significant onderdeel zou kunnen zijn van de functionele leefomgeving van een vogelsoort met een vaste verblijfplaats.

Amfibieën

In de omgeving van het plangebied komen de strikt beschermde Rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de Heikikker (*Rana arvalis*) en de Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) voor. Dit blijkt uit verspreidingsgegevens van de Stichting RAVON. Om deze reden is tijdens het veldbezoek beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt leefgebied vormt voor deze soort. Hierbij is onder andere gelet op de aanwezigheid van zandige, open plekken, aanwezigheid van oevervegetatie en de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater.

Vaatplanten

Binnen het plangebied zouden beschermde vaatplanten voor kunnen komen. Tijdens de quickscan is daarom op de aanwezigheid van en geschiktheid van het gebied voor deze soorten gelet. Aan de hand hiervan zijn de gevolgen van de plannen voor beschermde vaatplanten bepaald.

5. Resultaten

Vleermuizen

De bebouwing, die gesloopt zal worden ten behoeve van de voorgenomen plannen, vormt een geschikte vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Dit onder andere vanwege openingen in de bebouwing, waardoor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen kunnen bereiken (foto 5). De bomen die binnen het plangebied aanwezig zijn, vormen geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, vanwege het ontbreken van geschikte holtes.

Vanwege de openingen in de te slopen bebouwing, kan de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied niet met voldoende zekerheid uitgesloten worden.

Verder werd tijdens het veldbezoek vastgesteld dat er geen belangrijke vliegroutes binnen of op de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Dit omdat geen van de aanwezige bomen aansluit op bestaande bomenrijen en ze hierdoor losstaande, korte elementen vormen. Echter, vooral de kleinere vleermuissoorten, zoals de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), kunnen in de luwte en beschutting van de bomen binnen het plangebied foerageren. Om deze reden is er binnen het plangebied wel geschikt foerageergebied aanwezig.

Foto 5: Openingen in bebouwing op het plangebied, waardoor vogels en vleermuizen geschikte verblijfplaatsen (spouw) kunnen bereiken.

Grondgebonden zoogdieren

De Waterspitsmuis leeft langs niet te voedselrijk, schoon water met ruig begroeide oevers en een goed ontwikkelde oevervegetatie. De Noordse woelmuis leeft in hoge vegetaties die vooral bestaan uit grasachtige planten.

Omdat binnen het plangebied geen geschikt leefgebied voor de Waterspitsmuis en de Noordse woelmuis aanwezig is, kan aanwezigheid van deze soorten binnen dit gebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van de Bever aangetroffen. Hieruit kan met voldoende zekerheid opgemaakt worden dat deze soort geen gebruikmaakt van het plangebied.

Aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren kan om deze redenen met voldoende zekerheid uitgesloten worden.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De bebouwing die gesloopt wordt, vormt echter wel geschikte verblijfplaats voor vogelsoorten die in gebouwen verblijven, zoals de Kerkuil (*Tyto alba*), de Steenuil (*Athene noctua*), de Gierzwaluw (*Apus apus*) en de Huismus (*Passer domesticus*), dit vanwege de geschikte openingen waarin ze hun nesten kunnen maken, of waardoor ze geschikte verblijfplaatsen in de bebouwing kunnen bereiken (foto 5). Om deze reden kan de aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied niet met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Amfibieën

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de Rugstreeppad. De Rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen. Binnen het plangebied is niet genoeg zand aanwezig waarin de Rugstreeppad zich kan verschuilen en kan overwinteren. Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe wateren die vrij snel opwarmen, o.a. tijdelijke poeltjes en plassen. Deze waren wel binnen het plangebied aanwezig, maar waarschijnlijk staan deze tijdens het voortplantingsseizoen van deze soort (in mei) droog. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied kan aanwezigheid van de Rugstreeppad binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

De Heikikker komt vooral voor in vochtige gebieden met veenvorming. Binnen het plangebied is geen sprake van veenvorming, ook is het waarschijnlijk niet vochtig genoeg voor de Heikikker. Voor de voortplanting maken heikikkers gebruik van ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van oevervegetatie, vormen de plassen binnen het plangebied geen geschikt voortplantingswater voor deze soort. Omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater, kan de aanwezigheid van de Heikikker binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

De Poelkikker komt voor in grotere complexen van wateren, of in omvangrijke wateren met een goed begroeide oever. Ook houdt de Poelkikker van voedselarm, schoon water en hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden. Omdat het plangebied niet aan deze eisen voldoet, kan de aanwezigheid van de Poelkikker binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied en voortplantingswater, kan de aanwezigheid van beschermde amfibiesoorten met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Vaatplanten

Er zijn tijdens het veldbezoek op 18 december geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht door de voedselrijke omstandigheden in de tuinen binnen het plangebied. Om deze reden kan aanwezigheid van beschermde vaatplanten uitgesloten worden.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen

Vanwege mogelijke vleermuisverblijfplaatsen in de in het gebied aanwezige bebouwing, zal een vervolgonderzoek uitgevoerd moeten worden.
Leidraad voor vleermuisonderzoek is het vleermuisprotocol van maart 2013. Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar verschillende verblijfplaatsen (i.e. kraamplaats, zomerverblijfplaats, paarverblijf, winterverblijfplaats, jachtgebied). Het vleermuisprotocol stelt dat ten minste vier inventarisatiemomenten nodig zijn om een goed beeld te krijgen van de waarde van het gebouw als paarverblijfplaats, zomerverblijfplaats en kraamkolonieplaats. In de kraam/zomerperiode (half mei - half juli) moeten dan twee inventarisaties worden uitgevoerd en in de zomer/paarperiode (half augustus - begin oktober) ook. Onderzoek naar winterverblijfplaatsen is niet goed uit te voeren. Bij aanwezigheid van andere vleermuisverblijfplaatsen moet er daarom zekerheidshalve van uit worden gegaan dat dieren ook in de winter in het gebouw kunnen zitten.

Het plangebied kan ook gebruikt worden als foerageergebied, maar in de directe omgeving zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig. Om deze reden bestaan er vanuit de Flora- en faunawet geen verplichtingen ten aanzien van vleermuizen. Aanvullend onderzoek of een ontheffing zijn niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is niet in gebruik door of vormt geen geschikt leefgebied voor de te verwachten strikt beschermde grondgebonden zoogdieren. Hierdoor bestaan er, ten aanzien van deze soortgroep, geen verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet en zijn een ontheffing en/of maatregelen niet nodig.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Er zijn in de bebouwing binnen het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van vogels aanwezig die jaarrond beschermd zijn. Om aanwezigheid van deze verblijfplaatsen met voldoende zekerheid uit te kunnen sluiten is aanvullend onderzoek in de aanwezige bebouwing nodig. Dit onderzoek kan tegelijk met het vleermuisonderzoek worden uitgevoerd.

De te kappen bomen en te rooien struiken dienen buiten het broedseizoen van vogels (globaal van half maart tot en met juli) gekapt/verwijderd te worden om nadelige effecten op broedende vogels te voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, dient door een ecologisch deskundige vastgesteld te worden of er broedgevallen binnen het plangebied aanwezig zijn. De bomen/struiken waarin broedgevallen zijn vastgesteld, kunnen pas gekapt/verwijderd worden wanneer de jonge vogels van het betreffende broedgeval uitgevlogen zijn.

Amfibieën

Het plangebied is niet optimaal geschikt als leefgebied voor de strikt beschermde Rugstreeppad, Heikikker en Poelkikker, waardoor de aanwezigheid van deze soorten met voldoende zekerheid uitgesloten kan worden. Aanvullende maatregelen of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet zijn, ten aanzien van deze soortgroep, niet nodig.

Vaatplanten

Er zijn geen strikt beschermde vaatplanten binnen het plangebied aangetroffen. Ook beschikt het plangebied niet over geschikt biotoop voor dergelijke plantensoorten, waardoor aanwezigheid uitgesloten kan worden. Om deze reden bestaan er geen verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet ten aanzien van vaatplanten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermde) de zorgplicht die in artikel 2 van de Flora- en faunawet voorgeschreven wordt. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd en van binnen naar buiten te verwijderen;
- In verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd.

Referenties

KNMI, Rotterdam, 2014. *Het weer op … was*. Beschikbaar op het World Wide Web: http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms[Invoer].day.value&month=document.forms[Invoer].month.value&year=document.forms[Invoer].year.value

Ravon.nl

Soons, P.J.A., Huber, M & D. van der Meijden, 1999-nu, *Flora- en Faunawet bewerking en toelichting*. Band 1-5 Koninklijke Vermande, Den Haag

Vlinderstichting, 2014. *Overzicht Nederlandse dagvlinders*. Beschikbaar op het World Wide Web: http://vlinderstichting.nl/vlinders.php?id=165

Waarneming.nl

Zoogdieratlas.nl

Bijlage 1: Tabellen soorten Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, maar wel moet de zorgplicht worden nagekomen.

Zoogdieren	
Aardmuis	*Microtus agrestis*
Bosmuis	*Apodemus sylvaticus*
Bunzing	*Mustela putorius*
Dwergmuis	*Micromys minutus*
Dwergspitsmuis	*Sorex minutus*
Egel	*Erinaceus europaeus*
Gewone bosspitsmuis	*Sorex araneus*
Haas	*Lepus europaeus*
Hermelijn	*Mustela erminea*
Huisspitsmuis	*Crocidura russula*
Konijn	*Oryctolagus cuniculus*
Ondergrondse woelmuis	*Microtus subterraneus*
Ree	*Capreolus capreolus*
Rosse woelmuis	*Clethrionomys glareolus*
Tweekleurige bosspitsmuis	*Sorex coronatus*
Veldmuis	*Microtus arvalis*
Vos	*Vulpes vulpes*
Wezel	*Mustela nivalis*
Woelrat	*Arvicola terrestris*
Reptielen en amfibieën	
Bruine kikker	*Rana temporaria*
Gewone pad	*Bufo bufo*
Kleine watersalamander	*Lissotriton vulgaris*
Meerkikker	*Pelophylax ridibundus*
Middelste groene kikker	*Pelophylax* klepton *esculentus*
Mieren	
Behaarde bosmier	*Formica rufa*
Kale bosmier	*Formica polyctena*
Stronkmier	*Formica truncorum*
Zwartrugbosmier	*Formica pratensis*

Vervolg tabel 1: Algemene soorten

Slakken	
Wijngaardslak	*Helix pomatia*
Vaatplanten	
Aardaker	*Lathyrus tuberosus*
Akkerklokje	*Campanula rapunculoides*
Brede wespenorchis	*Epipactis helleborine*
Breed klokje	*Campanula latifolia*
Gewone dotterbloem	*Caltha palustris* ssp. *palustris*
Gewone vogelmelk	*Ornithogalum umbellatum*
Grasklokje	*Campanula rotundifolia*
Grote kaardenbol	*Dipsacus fullonum*
Kleine maagdenpalm	*Vinca minor*
Knikkende vogelmelk	*Ornithogalum nutans*
Koningsvaren	*Osmunda regalis*
Slanke sleutelbloem	*Primula elatior*
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*

Tabel 2: Overige soorten

Als een goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteiten geldt een vrijstelling. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, maar de activiteiten moeten aantoonbaar worden uitgevoerd zoals in de gedragscode staat. Tevens geldt de zorgplicht.

Als niet gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode, maar wel maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.

Als niet gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode en geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden. De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

<u>Zoogdieren</u>	
Damhert	*Cervus dama*
Edelhert	*Cervus elaphus*
Eekhoorn	*Sciurus vulgaris*
Grijze zeehond	*Halichoerus grypus*
Grote bosmuis	*Apodemus flavicollis*
Steenmarter	*Martes foina*
Wild zwijn	*Sus scrofa*
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Alpenwatersalamander	*Mesotriton alpestris*
Levendbarende hagedis	*Zootoca vivipara*
<u>Dagvlinders</u>	
Moerasparelmoervlinder	*Euphydryas aurinia*
Vals heideblauwtje	*Lycaeides idas*
<u>Vissen</u>	
Kleine modderkruiper	*Cobitis taenia*
Meerval	*Silurus glanis*
Rivierdonderpad	*Cottus perifretum*

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Vaatplanten	
Aangebrande orchis	*Neotinea ustulata*
Aapjesorchis	*Orchis simia*
Beenbreek	*Narthecium ossifragum*
Bergklokje	*Campanula rhomboidalis*
Bergnachtorchis	*Platanthera chlorantha*
Bijenorchis	*Ophrys apifera*
Blaasvaren	*Cystopteris fragilis*
Blauwe zeedistel	*Eryngium maritimum*
Bleek bosvogeltje	*Cephalantera damasonium*
Bokkenorchis	*Himantoglossum hircinum*
Brede orchis	*Dactylorhiza majalis majalis*
Bruinrode wespenorchis	*Epipactis atrorubens*
Daslook	*Allium ursinum*
Dennenorchis	*Goodyera repens*
Duitse gentiaan	*Gentianella germanica*
Franjegentiaan	*Gentianopsis ciliata*
Geelgroene wespenorchis	*Epipactis muelleri*
Gele helmbloem	*Pseudofumaria lutea*
Gevlekte orchis	*Dactylorhiza maculata*
Groene nachtorchis	*Dactylorhiza viridis*
Groensteel	*Asplenium viride*
Grote keverorchis	*Neottia ovata*
Grote muggenorchis	*Gymnadenia conopsea*
Gulden sleutelbloem	*Primula veris*
Harlekijn	*Anacamptis morio*
Herfstschroeforchis	*Spiranthes spiralis*
Herfsttijloos	*Colchicum autumnale*
Hondskruid	*Anacamptis pyramidalis*
Honingorchis	*Herminium monorchis*
Jeneverbes	*Juniperus communis*
Klein glaskruid	*Parietaria judaica*
Kleine keverorchis	*Neottia cordata*
Kleine zonnedauw	*Drosera intermedia*
Klokjesgentiaan	*Gentiana pneumonanthe*
Kluwenklokje	*Campanula glomerata*
Koraalwortel	*Corallorrhiza trifida*
Kruisbladgentiaan	*Gentiana cruciata*
Lange ereprijs	*Veronica longifola*
Lange zonnedauw	*Drosera anglica*
Mannetjesorchis	*Orchis mascula*

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Maretak	*Viscum album*
Moeraswespenorchis	*Epipactis palustris*
Muurbloem	*Erysimum cheiri*
Parnassia	*Parnassia palustris*
Pijlscheefkelk	*Arabis hirsuta sagittata*
Poppenorchis	*Orchis anthropophora*
Prachtklokje	*Campanula persicifolia*
Purperorchis	*Orchis purpurea*
Rapunzelklokje	*Campanula rapunculus*
Rechte driehoeksvaren	*Gymnocarpium robertianum*
Rietorchis	*Dactylorhiza majalis praetermissa*
Ronde zonnedauw	*Drosera rotundifolia*
Rood bosvogeltje	*Cephalanthera rubra*
Ruig klokje	*Campanula trachelium*
Schubvaren	*Asplenium ceterach*
Slanke gentiaan	*Gentianella amarella*
Soldaatje	*Orchis militaris*
Spaanse ruiter	*Cirsium dissectum*
Spindotterbloem	*Caltha palustris araneosa*
Steenanjer	*Dianthus deltoides*
Steenbreekvaren	*Asplenium trichomanes*
Stengelloze sleutelbloem	*Primula vulgaris*
Stengelomvattend havikskruid	*Hieracium amplexicaule*
Stijf hardgras	*Catapodium rigidum*
Tongvaren	*Asplenium scolopendrium*
Valkruid	*Arnica montana*
Veenmosorchis	*Hammarbya paludosa*
Veldgentiaan	*Gentianella campestris*
Veldsalie	*Salvia pratensis*
Vleeskleurige orchis	*Dactylorhiza incarnata*
Vliegenorchis	*Ophrys insectifera*
Vogelnestje	*Neottia nidus-avis*
Voorjaarsadonis	*Adonis vernalis*
Wantsenorchis	*Anacamptis coriophora*
Waterdrieblad	*Menyanthes trifoliata*
Weideklokje	*Campanula patula*
Welriekende nachtorchis	*Platanthera bifolia*
Wilde gagel	*Myrica gale*
Wilde kievitsbloem	*Fritillaria meleagris*
Wilde marjolein	*Origanum vulgare*
Wit bosvogeltje	*Cephalanthera longifolia*
Witte muggenorchis	*Pseudorchis albida*

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Zinkviooltje	*Viola lutea calaminaria*
Zomerklokje	*Leucojum aestivum*
Zwartsteel	*Asplenium adiantum-nigrum*
<u>Kevers</u>	
Vliegend hert	*Lucanus cervus*
<u>Kreeftachtigen</u>	
Rivierkreeft	*Astacus astacus*

Soorten van Tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Als maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.
Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit artikel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (soorten bijlage 1 AMvB) of uit de Habitatrichtlijn (soorten bijlage IV HRL).

Deze belangen zijn:

- *Bescherming van flora en fauna* ***(b)***
- *Volksgezondheid of openbare veiligheid* ***(d)***
- *Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten* ***(e)***
- En <u>alléén</u> voor soorten van bijlage 1 AMvB:
- *Uitvoering werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling* ***(j)***

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Is er een wettelijk belang (belang b, d, e of j)?
- Is er een bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Soorten bijlage 1 AMvB:

<u>Zoogdieren</u>

Boommarter	*Martes martes*
Das	*Meles meles*
Eikelmuis	*Eliomys quercinus*
Gewone zeehond	*Phoca vitulina*
Veldspitsmuis	*Crocidura leucodon*
Waterspitsmuis	*Neomys fodiens*

<u>Reptielen en amfibieën</u>

Adder	*Vipera berus*
Hazelworm	*Anguis fragilis*
Ringslang	*Natrix natrix*
Vinpootsalamander	*Lissotriton helveticus*
Vuursalamander	*Salamandra salamandra*

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage 1 AMvB:

<u>Vissen</u>	
Beekprik	*Lampetra planeri*
Bittervoorn	*Rhodeus amarus*
Elrits	*Phoxinus phoxinus*
Gestippelde alver	*Alburnoides bipunctatus*
Grote modderkruiper	*Misgurnus fossilis*
Rivierprik	*Lampetra fluviatilis*
<u>Dagvlinders</u>	
Bruin dikkopje	*Erynnis tages*
Dwergblauwtje	*Cupido minimus*
Dwergdikkopje	*Thymelicus acteon*
Groot geaderd witje	*Aporia crataegi*
Grote ijsvogelvlinder	*Limenitis populi*
Heideblauwtje	*Plebeius argus*
Iepenpage	*Satyrium w-album*
Kalkgraslanddikkopje	*Spialia sertorius*
Keizersmantel	*Argynnis paphia*
Klaverblauwtje	*Polyommatus semiargus*
Purperstreepparelmoervlinder	*Brenthis ino*
Rode vuurvlinder	*Lycaena hippothoe*
Rouwmantel	*Nymphalis antiopa*
Tweekleurig hooibeestje	*Coenonympha arcania*
Veenbesparelmoervlinder	*Euphydryas aurinia*
Veenhooibeestje	*Coenonympha tullia*
Veldparelmoervlinder	*Melitaea cinxia*
Woudparelmoervlinder	*Melitaea diamina*
Zilvervlek	*Bolaria euphrosyne*
<u>Vaatplanten</u>	
Groot zeegras	*Zostera marina*

Soorten bijlage IV HRL:

<u>Zoogdieren</u>	
Bechsteins vleermuis	*Myotis bechsteinii*
Bever	*Castor fiber*
Bosvleermuis	*Nyctalus leisleri*
Brandts vleermuis	*Myotis brandtii*
Bruinvis	*Phocoena phocoena*

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

Franjestaart	*Myotis nattereri*
Gewone baardvleermuis	*Myotis mystacinus*
Gewone dolfijn	*Delphinus delphis*
Gewone dwergvleermuis	*Pipistrellus pipistrellus*
Gewone grootoorvleermuis	*Plecotus auritus*
Grijze grootoorvleermuis	*Plecotus austriacus*
Grote hoefijzerneus	*Rhinolophus ferrumequinum*
Hamster	*Cricetus cricetus*
Hazelmuis	*Muscardinus avellanarius*
Ingekorven vleermuis	*Myotis emarginatus*
Kleine dwergvleermuis	*Pipistrellus pygmaeus*
Kleine hoefijzerneus	*Rhinolophus hipposideros*
Laatvlieger	*Eptesicus serotinus*
Lynx	*Lynx lynx* spp. *lynx*
Meervleermuis	*Myotis dasycneme*
Mopsvleermuis	*Barbastella barbastellus*
Noordse woelmuis	*Microtus oeconomus*
Otter	*Lutra lutra*
Rosse vleermuis	*Nyctalus noctula*
Ruige (Nathusius') dwergvleermuis	*Pipistrellus nathusii*
Tuimelaar	*Tursiops truncatus*
Tweekleurige vleermuis	*Vespertilio murinus*
Vale vleermuis	*Myotis myotis*
Watervleermuis	*Myotis daubentonii*
Wilde kat	*Felis silvestris*
Witflankdolfijn	*Lagenorhynchus acutus*
Witsnuitdolfijn	*Lagenorhynchus albirostris*

<u>Reptielen en amfibieën</u>

Boomkikker	*Hyla arborea*
Geelbuikvuurpad	*Bombina variegate*
Gladde slang	*Coronella austriaca*
Heikikker	*Rana arvalis*
Kamsalamander	*Triturus cristatus*
Knoflookpad	*Pelobates fuscus*
Muurhagedis	*Podarcis muralis*
Poelkikker	*Pelophylax lessonae*
Rugstreeppad	*Epidalea calamita*
Vroedmeesterpad	*Alytes obstetricans*
Zandhagedis	*Lacerta agilis*

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

<u>Dagvlinders</u>	
Donker pimpernelblauwtje	*Maculinea nausithous*
Grote vuurvlinder	*Lycaena dispar*
Pimpernelblauwtje	*Maculinea teleius*
Tijmblauwtje	*Maculinea arion*
Zilverstreephooibeestje	*Coenonympha hero*
<u>Libellen</u>	
Bronslibel	*Oxygastra curtusii*
Gaffellibel	*Ophiogomphus cecilia*
Gevlekte witsnuitlibel	*Leucorrhinia pectoralis*
Groene glazenmaker	*Aeshna viridis*
Noordse winterjuffer	*Sympecma paedisca*
Oostelijke witsnuitlibel	*Leucorrhinia albifrons*
Rivierrombout	*Gomphus flavipes*
Sierlijke witsnuitlibel	*Leucorrhinia caudalis*
<u>Vissen</u>	
Houting	*Coregonus maraena*
Steur	*Acipenser sturio*
<u>Vaatplanten</u>	
Drijvende waterweegbree	*Luronium natans*
Groenknolorchis	*Liparis loeselii*
Kruipend moerasscherm	*Apium repens*
Zomerschroeforchis	*Spiranthes aestivalis*
<u>Kevers</u>	
Brede geelrandwaterroofkever	*Dytiscus latissimus*
Gestreepte waterroofkever	*Graphoderus bilineatus*
Heldenbok	*Cerambyx cerdo*
Juchtleerkever	*Osmoderma eremita*
<u>Tweekleppigen</u>	
Bataafse stroommossel	*Unio crassus*
<u>Slakken</u>	
Platte schijfhoren	*Anisus vorticulus*

Bijlage 2: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

Vleermuizen en hun leefgebied zijn beschermd door de Flora- en faunawet. In geval van een ruimtelijke ingreep moet ruim van tevoren bekeken worden of deze ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Grofweg zijn vleermuisverblijfplaatsen op te delen in winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paarverblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waartussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de diverse verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de Flora- en faunawet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de Flora- en faunawet. In maart 2013 is het protocol aangepast. Let op: voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een relatief langlopend onderzoek nodig (van april t/m september/oktober) en zijn gemiddeld 4 bezoeken nodig.

Bij het verdwijnen van een verblijfplaats dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het Ministerie van Economische Zaken (Dienst Regelingen). Onderdeel van deze ontheffings-aanvraag is een activiteitenplan waarin maatregelen beschreven staan die genomen worden om de nadelige effecten, als gevolg van de voorgenomen plannen, op vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen/verminderen. De te nemen maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het aanbieden van inpandige voorzieningen in nieuwbouw, zodat deze geschikt is voor vleer-muizen om in te verblijven.

Jachtgebied en vliegroutes
Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van groot openbaar belang.

Soortenstandaards

Voor een aantal beschermde soorten, waaronder een aantal vleermuissoorten, heeft het Ministerie Soortenstandaards opgesteld. Deze standaarden bevatten informatie over de betreffende beschermde soort en zijn leefomgeving, regels en hun toepassing, onderzoek en mogelijke maatregelen. De informatie is per soort gespecificeerd naar veel voorkomende activiteiten zoals slopen van gebouwen en kappen van bomen.

Zie www.drloket.nl

Bijlage 3: Vogels, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

Als maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.
Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.
Deze belangen zijn:

- *Bescherming van flora en fauna* ***(b)***
- *Veiligheid van het luchtverkeer* ***(c)***
- *Volksgezondheid of openbare veiligheid* ***(d)***

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Is er een wettelijk belang (belang b, c en d)?
- Is er een bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Bescherming van vogelnesten
Artikel 11 van de Flora- en faunawet luidt:
"*Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren*".

Tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat er om of er sprake is van een broedgeval. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen (grofweg half maart-half juli) onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen en ook niet als maatregelen worden getroffen die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen.
Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest echter permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn *jaarrond* beschermd:

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd
Voor de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten die momenteel door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) wordt gehanteerd:

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	*Falco subbuteo*
Buizerd	*Buteo buteo*
Gierzwaluw	*Apus apus*
Grote gele kwikstaart	*Motacilla cinerea*
Havik	*Accipiter gentilis*
Huismus	*Passer domesticus*
Kerkuil	*Tyto alba*
Oehoe	*Bubo bubo*
Ooievaar	*Ciconia ciconia*
Ransuil	*Asio otus*
Roek	*Corvus frugilegus*
Slechtvalk	*Falco peregrinus*
Sperwer	*Accipiter nisus*
Steenuil	*Athene noctua*
Wespendief	*Pernis apivorus*
Zwarte wouw	*Milvus migrans*

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	*Ardea cinerea*
Boerenzwaluw	*Hirundo rustica*
Bonte vliegenvanger	*Ficedula hypoleuca*
Boomklever	*Sitta europaea*
Boomkruiper	*Certhia brachydactyla*
Bosuil	*Strix aluco*
Brilduiker	*Bucephala clangula*
Draaihals	*Jynx torquilla*
Eider	*Somateria mollissima*
Ekster	*Pica pica*
Gekraagde roodstaart	*Phoenicurus phoenicurus*
Glanskop	*Parus palustris*
Grauwe vliegenvanger	*Muscicapa striata*
Groene specht	*Picus viridis*
Grote bonte specht	*Dendrocopos major*
Hop	*Upupa epops*
Huiszwaluw	*Delichon urbica*
IJsvogel	*Alcedo atthis*
Kleine bonte specht	*Dendrocopos minor*
Kleine vliegenvanger	*Ficedula parva*
Koolmees	*Parus major*
Kortsnavelboomkruiper	*Certhia familiaris macrodactyla*
Oeverzwaluw	*Riparia riparia*
Pimpelmees	*Parus caeruleus*
Raaf	*Corvus corax*
Ruigpootuil	*Aegolius funereus*
Spreeuw	*Sturnus vulgaris*
Tapuit	*Oenanthe oenanthe*
Torenvalk	*Falco tinnunculus*
Zeearend	*Haliaeëtus albicilla*
Zwarte kraai	*Corvus corone*
Zwarte mees	*Parus ater*
Zwarte roodstaart	*Phoenicurus ochruros*
Zwarte specht	*Dryocopus martius*

Bijlage 2:

Hardinxveld-Giessendam Plangebied Buitendams 301-307, Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)”
BAAC rapport V-15.0044, januari 2017

BAAC
ONDERZOEKS- EN ADVIESBUREAU

Hardinxveld-Giessendam
Plangebied Buitendams 301-307

Archeologisch bureauonderzoek en
Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)

BAAC Rapport V-15.0044 januari 2017

Auteur:
E.A.M de Boer

Status:
definitief

Colofon

ISSN:	1873-9350
Auteur(s):	mw. E.A.M de Boer, MSc., MA.
Veldmedewerkers:	dhr. W. Bergman
Vondstdeterminatie:	dhr. drs. R. van der Mark
Cartografie:	mw. E.A.M de Boer, MSc., MA.
Redactie:	dhr. drs. P. Weterings
Copyright:	KuiperCompagnons te Rotterdam / BAAC bv te 's-Hertogenbosch

Autorisatie (senior archeoloog): drs. P. Weterings 10 maart 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van KuiperCompagnons en/of BAAC bv.

BAAC bv
Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie

Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 61 36 219
Fax: (073) 61 49 877
E-mail: denbosch@baac.nl

Postbus 2015
7420 AA Deventer
Tel.: (0570) 67 00 55
Fax: (0570) 61 84 30
E-mail: deventer@baac.nl

Inhoud

Inhoud 5

Samenvatting 7

1 Inleiding 9
1.1 Onderzoekskader 9
1.2 Ligging van het gebied 10
1.3 Administratieve gegevens 11

2 Bureauonderzoek 13
2.1 Werkwijze 13
2.2 Landschappelijke ontwikkeling 13
2.3 Bewoningsgeschiedenis 17
2.3.1 Inleiding 17
2.3.2 Archeologie 21
2.3.3 Historie 18
2.4 Archeologische verwachting 23

3 Inventariserend veldonderzoek 25
3.1 Werkwijze 25
3.2 Veldwaarnemingen 26
3.3 Verkennend booronderzoek 27
3.3.1 Lithologie en bodemopbouw 27
3.3.2 Bodemverstoringen
Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3.3 Archeologische indicatoren 27
3.4 Archeologische interpretatie 28

4 Conclusie en aanbevelingen 31
4.1 Conclusie
Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2 Aanbevelingen
Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

5 Geraadpleegde bronnen 33

Bijlagen 37
Bijlage 1 Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 2 Boorbeschrijvingen
Bijlage 3 Vondstenlijst

Samenvatting

In opdracht van KuiperCompagnons heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (verkennende fase) uitgevoerd in het plangebied Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam. De aanleiding voor dit onderzoek is de geplande nieuwbouw op de locatie.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied deel uit maakt van de uiterwaarden van de Merwede. Hoewel deze rivier pas vanaf 2000 jaar geleden is ontstaan, kunnen nog oudere, stroomgordels of crevasses aanwezig zijn. In totaal is in het Holoceen in dit gebied een circa 12 m dik pakket veen en klei afgezet. In zowel verticale als horizontale zin kunnen hierdoor verschillende niveaus met elk een eigen archeologische verwachting worden onderscheiden. Tot in het mesolithicum maakte het plangebied deel uit van een vlechtend rivierenlandschap, dat tegenwoordig op een diepte ligt van 10 à 11 m – NAP. De kans op het aantreffen van archeologische waarden uit deze perioden is derhalve laag. Vanaf het neolithicum ging het plangebied deel uitmaken van een komgebied waar afwisselend klei en veen werd afgezet. Dergelijke gebieden waren minder geschikt voor bewoning. Volgens de beschikbare gegevens bevinden zich geen oude stroomgordels in de ondergrond van het plangebied. Derhalve wordt aan deze periode een lage verwachting toegekend. Omstreeks 2000 jaar geleden ontstond ten zuiden van het plangebied de Merwede. Het plangebied maakte mogelijk deel uit van de oeverwallen. Bij de bedijkingen in de dertiende eeuw is het plangebied echter buitengedijkt. Dit doet vermoeden dat het plangebied in die tijd op de rand lag van het bruikbare gebied en derhalve deel uitmaakte van het lagere deel van de oeverwal of een oeverwal die is geërodeerd. De kans dat zich in het plangebied archeologische waarden uit de Romeinse tijd tot en met de vroege middeleeuwen bevinden is derhalve laag tot middelhoog. Langs de dijk is vanaf de dertiende eeuw een bewoningslint ontstaan. Dergelijke bebouwing bevond zich meestal binnendijks, maar het is bekend dat zich in ieder geval vanaf de zeventiende eeuw al buitendijkse bebouwing bevond in de omgeving van het plangebied. Het noordelijke deel van het plangebied zelf was in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw bebouwd. Aan het noordelijke deel van het plangebied wordt derhalve een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit deze periode. Het zuidelijke deel had een agrarische functie, waardoor voor deze periode een lage verwachting geldt.

Uit het veldonderzoek blijkt dat de natuurlijke bodem in het plangebied bestaat uit restgeulafzettingen van de Merwede, die door drie ophoogpakketten (2 oudere en 1 recente) is afgedekt. In de restgeulafzettingen zijn geen aanwijzingen voor bodemvorming aangetroffen. Deze afzettingen waren niet geschikt voor bewoning in het verleden. De ophoogpakketten zijn te relateren aan het bebouwingslint van Giessendam. Het archeologisch niveau van het bebouwingslint bevindt zich op een diepte van 50 tot 65 cm -mv. In het plangebied zijn baksteen-, mortel- en houtfragmenten aangetroffen, die niet nader gedateerd konden worden, alsmede een fragment aardewerk uit de achttiende en negentiende eeuw. Deze vondsten zijn te relateren aan de erven die zich in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw, maar vermoedelijk veel eerder in het noordelijke deel van het plangebied bevonden.

Op basis van het onderzoek is een lage verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de vroege middeleeuwen. Vanwege de ligging in een oud bewoningslint langs een dijk, dat in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw, maar waarschijnlijk eerder bebouwd was, is aan het noordelijke deel een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Geadviseerd wordt om in het gebied met een hoge verwachting (1200 m^2) bij bodemverstoringen dieper dan 30 cm –mv een vervolgonderzoek uit te voeren om de archeologische verwachting nader te specificeren. Gezien de aard van de verwachte archeologie en de aanwezige ondergrond vormt een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte methode van onderzoek. In het gebied met een lage archeologische verwachting wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van KuiperCompagnons heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met behulp van boringen (verkennende fase) uitgevoerd in het plangebied Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam. Aanleiding voor het onderzoek is het plan om de bestaande bebouwing te slopen en nieuwe woningen (zowel langs de Buitendams als op het achterterrein) te bouwen (zie figuur 2.4). Er zijn nog geen gegevens beschikbaar over de funderingsdiepte, maar de bodem zal naar verwachting tenminste tot 70 à 80 cm –mv worden verstoord (vorstvrije diepte).[1] Bij de nieuwbouwwerkzaamheden bestaat derhalve een gerede kans dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden.

Het doel van een bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Met behulp van de verworven informatie wordt een specifiek archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Het inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden en om de intactheid van het bodemprofiel te bepalen.

Tijdens het onderzoek dienen de volgende onderzoeksvragen uit het Plan van Aanpak[2] te worden beantwoord:

- Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
- Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
- In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?

[1] Schriftelijke mededeling dhr. N. Spierings (KuiperCompagnons) 24 februari 2015; Roosros architecten 2004.
[2] Bergman & Merlidis 2014.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.3[3], het vigerende gemeentelijke beleid en het onderzoeksspecifieke Plan van Aanpak.

1.2 Ligging van het gebied

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Hardinxveld-Giessendam in de gelijknamige gemeente (provincie Zuid-Holland) en heeft een oppervlakte van circa 4860 m^2. Het plangebied bestaat uit de percelen aan de Buitendams 301-307 (oneven) en wordt in het noorden begrensd door de Buitendams en in het zuiden door de Karnemelksloot. In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

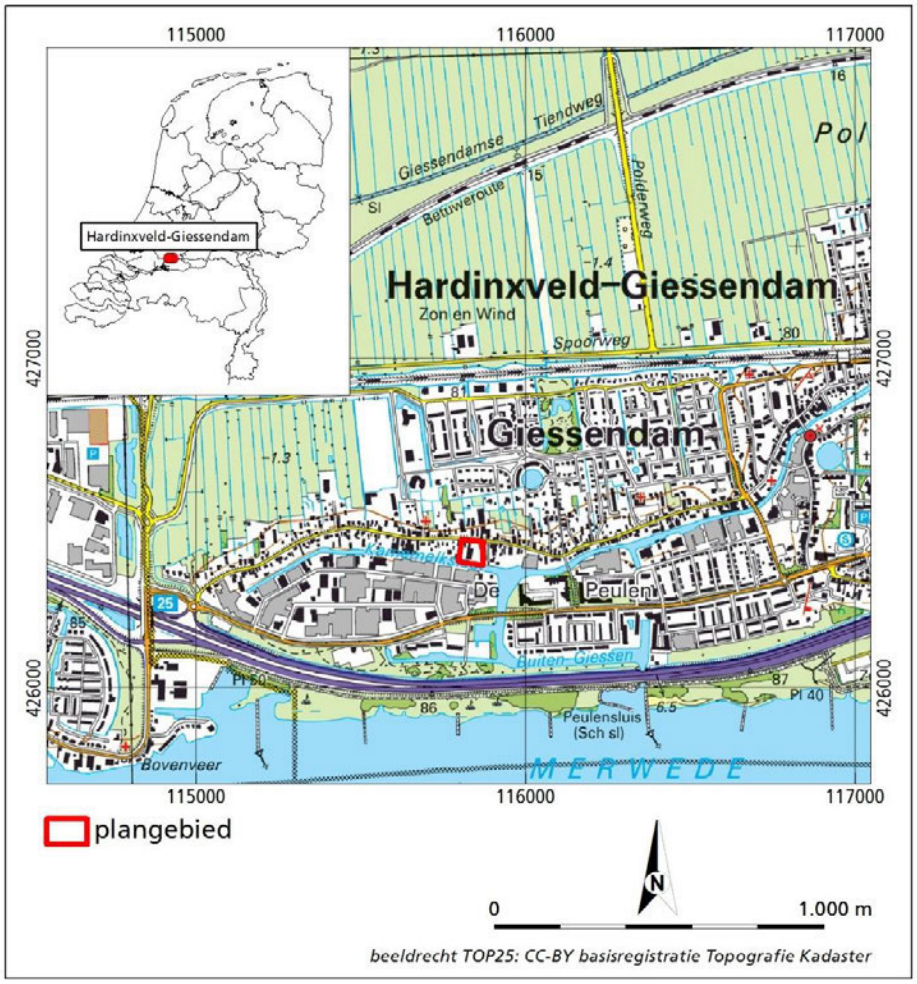

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied.

[3] SIKB 2013.

1.3 Administratieve gegevens

Provincie:	Zuid-Holland
Gemeente:	Hardinxveld-Giessendam
Plaats:	Hardinxveld-Giessendam
Toponiem:	Buitendams 301-307
Datum opdracht:	18 februari 2015
Datum veldwerk:	24 februari 2015
Datum conceptrapportage:	12 maart 2015
Datum definitieve rapportage:	13 januari 2017
BAAC-projectnummer:	V-15.0044
Coördinaten:	115.804/426.450 115.872/426.443 115.869/426.372 115.795/426.386
Kaartblad:	38D
Oppervlakte:	4860 m^2
Datering:	Late middeleeuwen-nieuwe tijd
Onderzoeksmeldingsnummer:	65559
Onderzoeksnummer:	52995
AMK-terrein:	N.v.t.
Waarnemingnummer(s):	N.v.t
Vondstmeldingsnummer(s):	N.v.t
Type onderzoek:	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)
Opdrachtgever:	KuiperCompagnons Contactpersoon; dhr. N. Spierings Postbus 13042 3004 HA Rotterdam Tel. 010-7525176
Bevoegde overheid:	Gemeente Hardinxveld-Giessendam Postbus 175 3370 AD Hardinxveld-Giessendam Tel. 140184
Beheer documentatie:	Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en archief BAAC bv.
Beheer vondstmateriaal:	Provinciaal Bodemdepot Zuid-Holland Kalkovenweg 23 2401 LJ Alphen aan den Rijn tel. 0172-421688
Uitvoerder:	BAAC bv, vestiging 's-Hertogenbosch Graaf van Solmsweg 103 5222 BS 's-Hertogenbosch tel. 073-6136219
Projectleider:	Mw. E.A.M. de Boer

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek is aan de hand van bestaande bronnen een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld. Bij de inventarisatie van de archeologische waarden is gebruik gemaakt van gegevens uit de database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (ARCHIS II). Daarnaast is contact opgenomen met de lokale heemkundekring en is de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart geraadpleegd. Met name voor de recentere archeologische periodes zijn diverse historische bronnen geraadpleegd. Er is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand Nederland en oude topografische kaarten. Literatuur over de geologie, geomorfologie en de bodemopbouw van het onderzoeksgebied is eveneens bestudeerd om op basis van locatiekeuze-theorieën een uitspraak te doen over de kans op aanwezigheid van archeologische resten.

In navolgende paragrafen worden de resultaten van het bureauonderzoek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een synthese in de vorm van een specifieke archeologische verwachting. Een opsomming van de geraadpleegde literatuur en gebruikte kaarten is terug te vinden in de literatuurlijst. Voor een tabel met een overzicht van geologische en archeologische tijdvakken wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Landschappelijke ontwikkeling

Algemeen

Het plangebied maakt deel uit van het zuidwestelijke zeekleigebied.[4] In het Pleistoceen stroomden de voorlopers van de Rijn en de Maas door het gebied, waarbij grof zand en grind werd afgezet (Formatie van Kreftenheye). Het plangebied maakt deel uit van het rivierterras dat in de late Dryas is ontstaan. Delen van de riviervlakte vielen periodiek droog, waardoor door de wind zand kon worden verplaatst en duinen konden opstuiven. Deze uit grof zand opgebouwde rivierduinen (ook wel donken genoemd), reiken tegenwoordig plaatselijk door de jongere afzettingen heen tot dicht aan het maaiveld (Boxtel Formatie; Delwijnen Laagpakket). In het plangebied komen echter geen rivierduinen voor en bevinden de pleistocene rivierafzettingen zich volgens de geologische kaart op een diepte van circa 10 à 11 m –NAP (11,5 à 15 m –mv).[5]

Onder invloed van de klimaatsverbetering op de overgang van het Pleistoceen naar het Holoceen smolt het poolijs af en steeg de zeespiegel. Het vlechtende rivierpatroon veranderde door veranderingen in het afvoerregime in een

[4] Berendsen 2005.
[5] Geologische kaart van Nederland 1:50.000 (kaartblad 38W) 1992, bijkaart 1.

meanderend riviersysteem, dat zich in de oudere sedimenten insnijdt. In eerste instantie overstromen de geulen alleen bij zeer hoge waterstanden, waarbij bovenop het rivierterras in het late Dryas klei wordt afgezet (Laag van Wijchen). Door de doorgaande zeespiegelstijging verandert het riviersysteem ter hoogte van het plangebied tussen 8000 en 7000 BP van zichzelf insnijdende rivieren in aggraderende rivieren. In de rivierbedding werd het grofste materiaal (zand en grind) afgezet. Bij overstromingen werden zand en klei uit de bedding gelicht en op de oevers afgezet, waardoor oeverwallen ontstonden (zeer fijnzandig en zavelig materiaal). Verder van de rivier af kwam het overstromingswater tot rust en werd klei afgezet (Echteld Formatie[6]).

Vanaf het Atlanticum (d.w.z. vanaf circa 7000 v.C.) verminderde de invloed van de rivieren en trad op veel plaatsen veenvorming op (Nieuwkoop Formatie; Hollandveen Laagpakket[7]). De veenvorming werd in eerste instantie nog regelmatig onderbroken door fluviatiele sedimentatie. Vanaf circa 3500 BP vond veel minder sedimentatie vanuit de rivieren plaats en ontstond een groot veenmoeras waarin een dik pakket veen is ontstaan. Dicht bij de rivieren werd, onder invloed van de aanvoer van voedselrijk water, eutroof bosveen gevormd. Verder van de rivieren af ontstond in eerste instantie riet- en zeggeveen en, zodra het veen onafhankelijk van het grondwater opgroeide, veenmosveen.

Omstreeks 2280 jaar geleden nam de fluviatiele activiteit in de omgeving van het plangebied weer toe en werd het veen vanuit de rivieren afgedekt door een kleidek (Echteld Formatie[8]). Door de toenemende invloed van de zee en rivieren, die ook het gevolg was van bodemdaling door ontwatering door de landbouw, kreeg de omgeving van het plangebied steeds meer te maken met wateroverlast en werden vanaf de tiende eeuw kaden aangelegd. Door de ontginning en de daarmee gepaard gaande ontwatering, klonken de bedijkte gebieden echter steeds verder in. Bij dijkdoorbraken raakten steeds grotere gebieden overstroomd. De gevolgen van overstromingen werden hierdoor steeds erger. Tegen het einde van de veertiende eeuw kreeg de Groote Waard, dat ten zuiden van de Merwede lag, in toenemende mate te maken met dijkdoorbraken en overstromingen. Uiteindelijk raakte de Groote Waard bij de stormvloed van 1421, de zogenaamde Sint-Elisabethsvloed definitief verloren en ontstond een ondiep zoetwater getijdengebied, dat bekend stond als het Bergsche Veld (de latere Biesbosch). Het gebied ten noorden van de Merwede bleef gespaard.[9]

<u>Specifiek</u>
Op de geologische kaart van Nederland is het plangebied komen in het plangebied *Afzettingen van Tiel (oeverafzettingen) op een afwisseling van Hollandveen met Afzettingen van Gorkum (kom- en oeverafzettingen)* voor (kaarteenheid rF2g). Direct ten noorden van het plangebied bevinden zich *komafzettingen van Tiel* op oudere afzettingen (kaarteenheid rF2k).[10]

Om een gedetailleerder beeld te krijgen van de ondergrond van het plangebied en de directe omgeving kan gebruikt worden gemaakt van de boorgegevens uit het DINOloket. In het plangebied zijn geen boringen bekend. Op ruim 100 m ten noorden van het plangebied, d.w.z. aan de overzijde van de dijk, is wel een boring geregistreerd. Op deze locatie is een 50 cm dik pakket klei van de

[6] Voorheen Westland Formatie; afzettingen van Gorkum.
[7] Voorheen Westland Formatie: Hollandveen.
[8] Voorheen Westland Formatie; afzettingen van Tiel.
[9] Boshoven *et al.* 2009; Markus 1984; Bosch & Kok 1994.
[10] Geologische kaart van Nederland (kaartblad 38W) 1992.

Formatie van Echteld aangetroffen met daaronder tot 4,5 m –mv een kleiig veenpakket met plaatselijk humeuze kleilagen (Formatie van Nieuwkoop; Hollandveen Laagpakket).[11] In een boring op 300 m ten zuiden van het plangebied is een 1,6 m dik zandig kleipakket aangetroffen met daaronder tot 6,4 m -NAP een pakket grofzandige beddingafzettingen van de Formatie van Echteld. Hieronder is tot 9,9 m een afwisseling van klei en veen (Formatie van Echteld en Formatie van Nieuwkoop aangetroffen. Vanaf 9,3 m –NAP bevinden zich de Pleistocene afzettingen, die bestaan uit een 1,6 m dikke Laag van Wijchen met daaronder grof zand van de Formatie van Kreftenheye.[12]

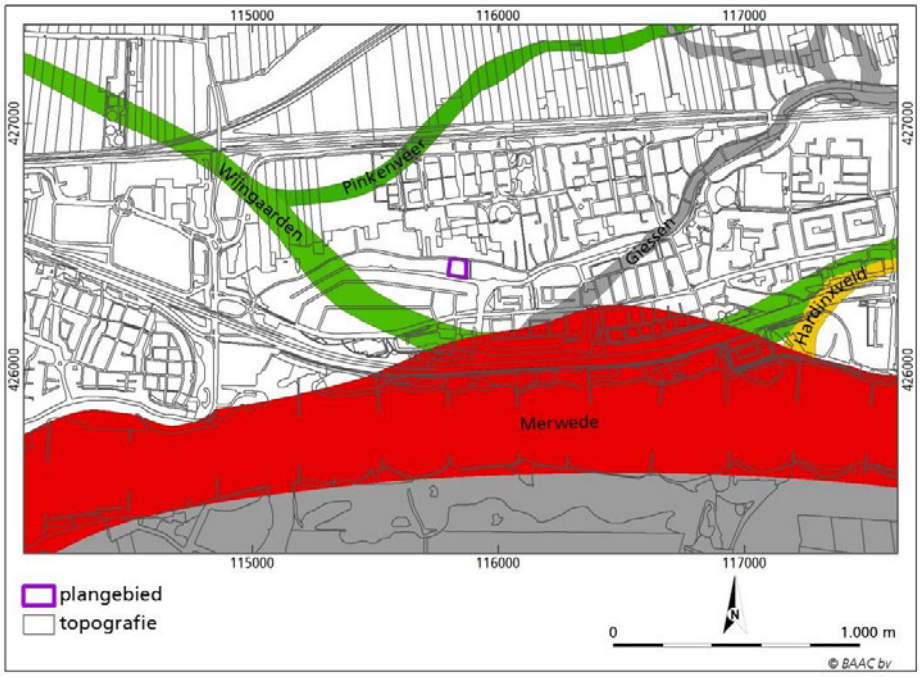

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied op een uitsnede van de stroomgordelkaart (Cohen et al. 2012).

Volgens de stroomgordelkaart (zie figuur 2.1) ligt het plangebied op 200 m ten noordoosten van de stroomgordel van Wijngaarden. Deze stroomgordel, waarvan de top zich bevindt op een diepte van 7 à 7,5 m –NAP, was actief tussen 7390 en 6360 jaar geleden (oftewel laat mesolithicum tot en met het vroeg neolithicum B). Omstreeks 2280 jaar geleden (d.w.z. in de midden ijzertijd) ontstond op circa 30 m ten zuidoosten van het plangebied de veenkreek de Giessen. Deze veenkreek mondde vanaf 2000 jaar geleden (d.w.z. de late ijzertijd) ten zuidoosten van het plangebied uit in de Merwede. Het plangebied maakte als het ware deel uit van de delta van de Giessen. In de dertiende eeuw werd de Merwede bedijkt, waardoor de sedimentatie grotendeels werd beperkt tot het buitendijkse gebied, waartoe ook het plangebied behoorde. Desondanks vond door dijkdoorbraken en overstromingen tot in de twintigste eeuw ook binnendijkse sedimentatie plaats. Bij een dijkdoorbraak werd een diep gat, een zogenaamd wiel of waal, uitgekolkt. Het materiaal afkomstig uit het gat werd als zogenaamde overslaggrond waaiervormig achter het wiel afgezet. Overslaggronden bestaan over het algemeen uit een mengsel van klei en zand, soms vermengd met grind (afhankelijk van de aard en samenstelling van de

[11] DINOloket, boring B38D0564.
[12] DINOloket, boring B38D0098.

oorspronkelijke ondergrond). De nieuwe, herstelde dijk werd meestal om het wiel heen gelegd, waardoor de dijk een sterk kronkelend verloop kreeg.[13]

Op de geomorfologische kaart is het plangebied vanwege de ligging in de bebouwde kom niet gekarteerd. Op basis van extrapolatie van de omringende gekarteerde gebieden is echter af te leiden dat het plangebied deel uitmaakt van een *rivierkomvlakte* (kaarteenheid 1M23) met plaatselijk *rivier-inversieruggen* (kaarteenheid 3K26). Gezien de ligging in buitendijks gebied behoort het plangebied specifiek tot een *vlakte in uiterwaard* (kaarteenheid 2M26 of 2M27).[14]

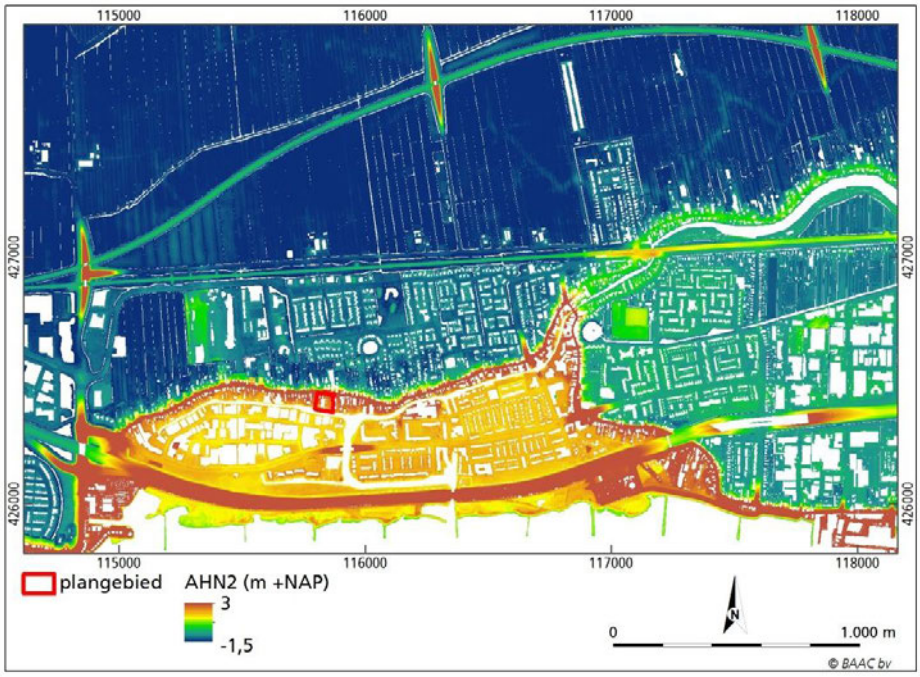

Figuur 2.2 Ligging van het plangebied op de kaart van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2 2015).

Uit het kaartbeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland (zie figuur 2.2) blijkt dat het plangebied deel uit maakt van een relatief hoog gelegen zone (circa 0-0,5 m +NAP) die de oude Giessen flankeert. Als gevolg van de eeuwenlange buitendijkse ligging is deze zone ter hoogte van het plangebied verder opgehoogd 1,5 à 4,2 m +NAP, waarbij het gebied vanaf de dijk in het noordelijke deel in zuidelijke richting afhelt. Dit wijst er op dat het plangebied 1 tot 4 m is opgehoogd.[15]

Ook de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd. Op basis van extrapolatie van de omringende gekarteerde gebieden blijkt dat in het plangebied vermoedelijk van nature *kalkloze drechtvaaggronden* (profielverloop 1; kaarteenheid Rv01C) met grondwatertrap III voorkomen.[16] Dit type bodem behoort tot de zogenaamde klei-op-veen-bodems en bevat binnen 80 cm –mv veen. De bodems komen voor als een naar het westen geleidelijk smaller worden strook aan weerszijden van de rivieren. Bovendien neemt de dikte van de kleilaag vanaf de rivier geleidelijk af. De klei is kalkloos en matig tot zeer zwaar. Meestal

[13] Berendsen & Stouthamer 2001; Harbers 1990; Cohen *et al.* 2012.
[14] ARCHIS II 2015.
[15] AHN 2015.
[16] Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (kaartblad 38 W) 1984.

komen vanaf het maaiveld of op geringe diepte in het kleipakket roestvlekken voor. In de kleilaag heeft zich een dunne, soms moerige A-horizont ontwikkeld. Het onderliggende veen is meestal eutroof, waarbij de bovenkant meestal geoxideerd is. Als gevolg van de ligging in een oude dorpskern zal de natuurlijke bodem echter sterk zijn opgehoogd en derhalve afwijken van deze beschrijving.[17]

In 2003, 2004 en 2007 heeft in het oostelijke deel van het plangebied milieukundig onderzoek plaatsgevonden, waarbij tevens boringen tot 1,5 à 2 m – mv zijn gezet. De boorgegevens van dergelijke onderzoeken kunnen gebruikt worden om een globaal beeld te krijgen van de bodemopbouw binnen het plangebied. Bij de onderzoeken is een 100 tot meer dan 150 cm dik, deels puinhoudend zanddek aangetroffen met daaronder een pakket grijze, zwak zandige klei. In het zuidelijke deel ontbreekt plaatselijk het zand en bevindt zich direct vanaf het maaiveld een klei pakket met aan de top puin.[18]

2.3 Bewoningsgeschiedenis

2.3.1 Inleiding

Het plangebied maakt deel uit van een klei-op-veengebied, dat doorsneden werd door rivieren. De zandige stroomgordels vormden van oudsher aantrekkelijke vestigingslocaties. De omgeving van het plangebied is vanaf de tiende en elfde eeuw vanaf de oeverwallen van de rivieren, zoals de Merwede, ontgonnen. Als gevolg van inklinking van de bodem kregen de boeren steeds meer te maken met wateroverlast en werden individuele lage kades aangelegd om het gebied tegen het water te beschermen. In 1231 is in het kader van de waterbeheersing het veenriviertje de Giessen op bijna 1 km ten noordoosten van het plangebied afgedamd. Rond de dam ontwikkelde zich bedrijvigheid doordat hier veel goederen werden overgeslagen, die via de Giessen verder de Alblasserwaard in werden vervoerd.[19] Als gevolg hiervan ontstond de nederzetting Giessendam.

Uiteindelijk is de Alblasserwaard in 1277 op last van Graaf Floris V geheel bedijkt. Het gebied ten zuiden van de Merwede is omstreeks 1283 geheel omringd door een dijk, waardoor de Groote Waard of Zuid-Hollandse Waard ontstond. Als gevolg van de ontginningen en de daarmee gepaard gaande ontwatering, en de moerneringen van het veen, kwam het landoppervlak van de waarden steeds lager te liggen en vonden in toenemende mate overstromingen plaats. Bij de Sint-Elisabethsvloed van 1421 raakte de Groote Waard definitief verloren en ontstond een ondiep zoetwater getijdengebied, dat bekend stond als het Bergsche Veld. Het plangebied lag min of meer op de noordrand van dit gebied (zie figuur 2.3). Na verloop van tijd ontstonden op- en aanwassen in het Bergsche Veld, die vanaf het einde van de zestiende eeuw geleidelijk zijn ingepolderd.[20]

[17] De Bakker & Schelling 1989; Markus 1984.
[18] SGS 2003; Van de Ven 2004; Van Gorp 2007.
[19] Gemeente Hardinxveld-Giessendam 2015.
[20] Boshoven *et al.* 2009; De Boer *et al.* 2009.

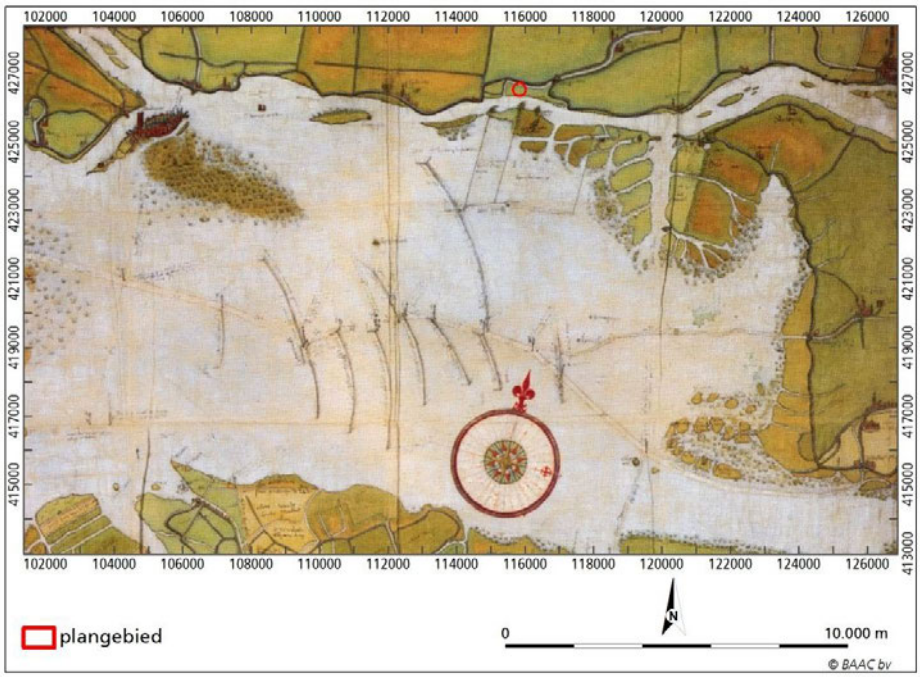

Figuur 2.3 Indicatieve ligging van het plangebied op een kaart uit het midden van de zestiende eeuw (De Sluyter 1560).

2.3.3 Historie

Het plangebied lag in ieder geval vanaf het midden van de zestiende eeuw (zie figuur 2.4) ingeklemd tussen de *Giessen of de Karnemelks Haven* (de huidige Karnemelksloot) in het zuiden en een parallel daaraan gelegen dijk. Deze dijk stond vanaf de St. Elisabethvloed van 1421 bekend als *Den Zeedijck*[21] (de huidige Buitendams). Dit betekent dan ook dat het plangebied buitendijks lag. Op ruim 100 m ten zuiden van het plangebied bevond zich een nevengeul van de Merwede, die bekend stond als *Het Giessedamsche Gat* en *het Peulen Gat.* Ten zuiden van deze rivierarm bevond zich, gescheiden door de *Giessendamsche Plaat*, de hoofdgeul van *Merwede.* Om te voorkomen dat de rivier zich via de nevengeul in noordelijke richting zou verplaatsen, was in de nevengeul een dam aangelegd.

Langs de dijk langs de noordgrens van het plangebied bevond zich het bebouwingslint van Giessendam, dat ter hoogte van het plangebied bekend stond als *Het Eind* of *Het End.* Ook in het noordelijke deel van het plangebied zelf in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw twee erven met huizen en schuren. Het zuidelijke deel van het plangebied was in gebruik als boomgaard of als '*bosch en hakhout*'.[22] Het is niet precies bekend wanneer het plangebied bebouwd is geraakt, maar op een kaart uit het midden van de zeventiende eeuw was de zuidzijde van de dijk al bebouwd.[23]

[21] Anoniem 1706.
[22] Kadasterkaart 1811-1832.
[23] Janszoon 1650.

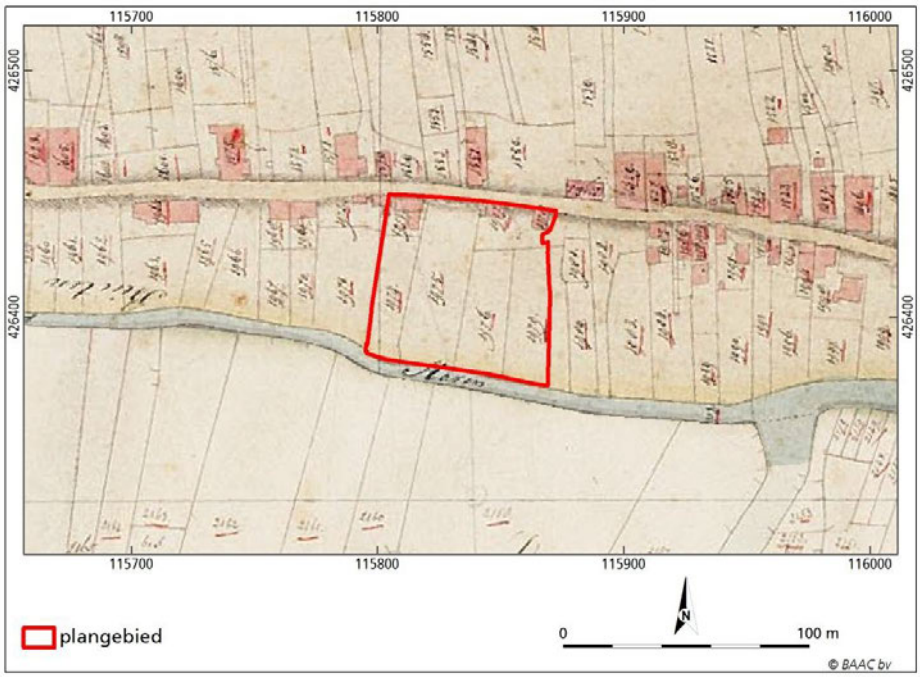

Figuur 2.4 Ligging van het plangebied op de kadastrale kaart uit het midden van de negentiende eeuw (Kadasterkaart 1811-1832).

In de loop van de negentiende eeuw is de oude rivierarm ten zuiden van het plangebied steeds verder dichtgeslibd en kwam het plangebied verder van het open water af te liggen. Via het Peulengat, dat inmiddels steeds smaller was geworden, stond de huidige Karnemelksloot in verbinding met de Merwede. In de loop van de tijd werd het bebouwingslint aan de zuidzijde van de Buitendams steeds dichter.[24] Aan het begin van de twintigste eeuw is direct ten oosten van het plangebied is dwars op de oude dijk een rijtje woningen gerealiseerd. In het midden van de jaren dertig van de twintigste eeuw is in het plangebied de huidige woonhuizen met bedrijfshal gebouwd (waterbouwbedrijf). Het zuidelijke deel van het plangebied is daarbij tot het erf gaan behoren en deels bebouwd.[25]

In de jaren dertig van de twintigste eeuw is ten zuiden van Giessendam de rijksweg A15 aangelegd. De oude uiterwaarden ten zuiden van het plangebied zijn vervolgens opgehoogd en bebouwd. Hierbij zijn de oude rivierarmen gedempt en zijn vanaf de Karnemelksloot nieuwe watergangen gegraven.[26] In het plangebied bevindt zich nog steeds de bebouwing uit de jaren dertig, waarbij het oostelijke deel (Buitendams 301) een bedrijventerrein is met loodsen en een groot onbebouwd, verhard terrein. In het westelijke deel (Buitendams 303-307) bevindt zich een gebouw met woonfunctie met daar achter een tuin (zie figuur 2.5).[27] De bebouwing is niet onderkelderd.[28]

[24] Topographische en Militaire kaart 1839-1859; Bonneblad 1881, 1898, 1914 en 1927.
[25] Topografische kaart 1936, 1952 en 1959; BAG-viewer 2015.
[26] Topografische kaart 1969, 1981, 1989 en 1995.
[27] ANWB 2004; Bing Maps 2015.
[28] Van de huidige bebouwing zijn geen bouwtekeningen beschikbaar (schriftelijke mededeling dhr. N. Spierings (KuiperCompagnons) 24 februari 2015).

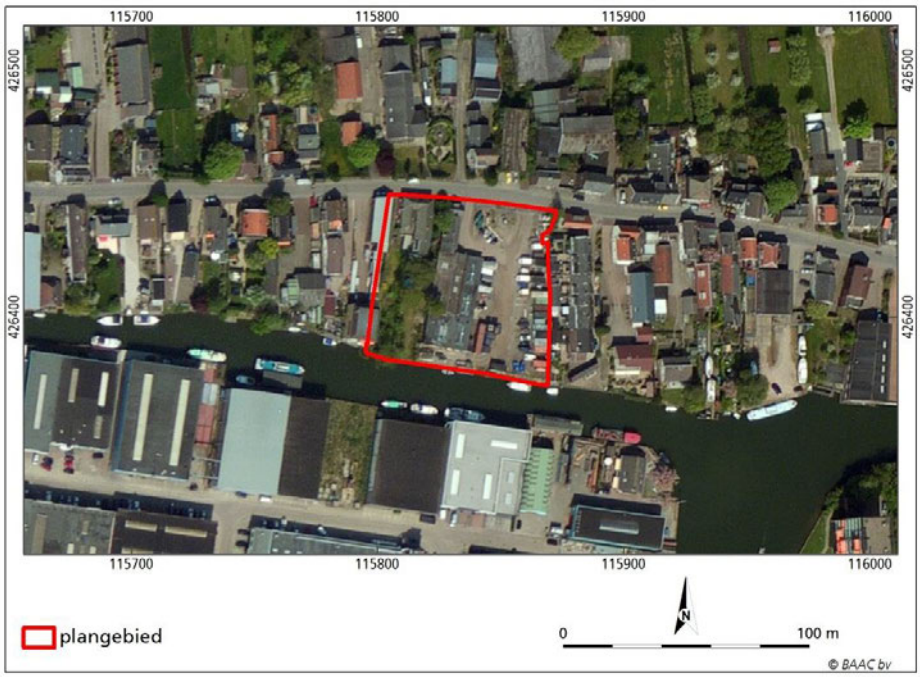

Figuur 2.5 Ligging van het plangebied op een recente luchtfoto (Bing Maps 2015).

Figuur 2.6 (Bekende) oude, huidige en geplande bebouwing in het plangebied.

2.3.2 Archeologie

Over het algemeen zijn in Nederland op verschillende niveaus (landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk) archeologische (verwachtings)kaarten opgesteld. Het huidige beleid, dat van toepassing is op het plangebied, is gebaseerd op de gemeentelijke verwachtingskaart, die in 2009 door BAAC is opgesteld. Volgens deze kaarten komt in het plangebied een stroomgordel voor tussen het maaiveld en 1,5 m –mv waaraan een middelmatige verwachting is toegekend. Het plangebied behoort tevens tot de historische kern met een middelmatige verwachting voor de late middeleeuwen en nieuwe tijd, waarvoor geldt dat bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 100 m^2 en dieper dan 30 cm –mv archeologisch onderzoek noodzakelijk is.[29]

Naast deze verwachte archeologische waarden zijn rond het plangebied in het verleden ook daadwerkelijk archeologische waarden aangetroffen. In database van het RCE, ARCHIS II, zijn rond het plangebied binnen een straal van 1 km diverse archeologische vondsten bekend.[30] Bepaalde gebieden zijn vanwege hun archeologische waarden vermeld op de Archeologische Monumentenkaart. In de omgeving van het plangebied bevindt zich slechts één archeologisch monument (zie figuur 2.7).

In 2011 heeft Vestigia voor het perceel aan de Buitendams 326, aan de noordzijde van de Buitendams op bijna 100 m ten oosten van het plangebied, een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldignsnr. 49598). Op basis van het bureauonderzoek was aan het plangebied een hoge verwachting toegekend voor archeologisch waarden uit de Romeinse tijd tot en met de late middeleeuwen. Bij het booronderzoek is een 60 tot 120 cm dik verstoord pakket kleiig zand met baksteen, puin, grind, kleibrokken, plantenresten en recent aardewerk aangetroffen. Hieronder bevond zich een 40 tot 130 cm dik pakket sterk siltige tot zandige, humeuze klei met plantenresten, houtskool en baksteenfragmentjes, dat is geïnterpreteerd als oeverafzettingen van de Waal en/of Merwede. Onder deze oeverafzettingen bevindt zich veen, dat is geïnterpreteerd als komafzettingen. Gezien de aangetroffen verstoringen en het ontbreken van relevante archeologische indicatoren is destijds de archeologische verwachting bijgesteld naar laag. Alleen voor het dijklichaam is een hoge verwachting blijven bestaan. Bij verstoring hiervan wordt een archeologische begeleiding geadviseerd.[31]

---

[29] Boshoven *et al.* 2009

[30] Navraag bij de lokale afdeling van de AWN heeft geen aanvullende informatie opgeleverd (schriftelijke informatie aanvraag dhr. T. Koorevaar, 24 januari 2014).

[31] Louwe & Janssens 2012.

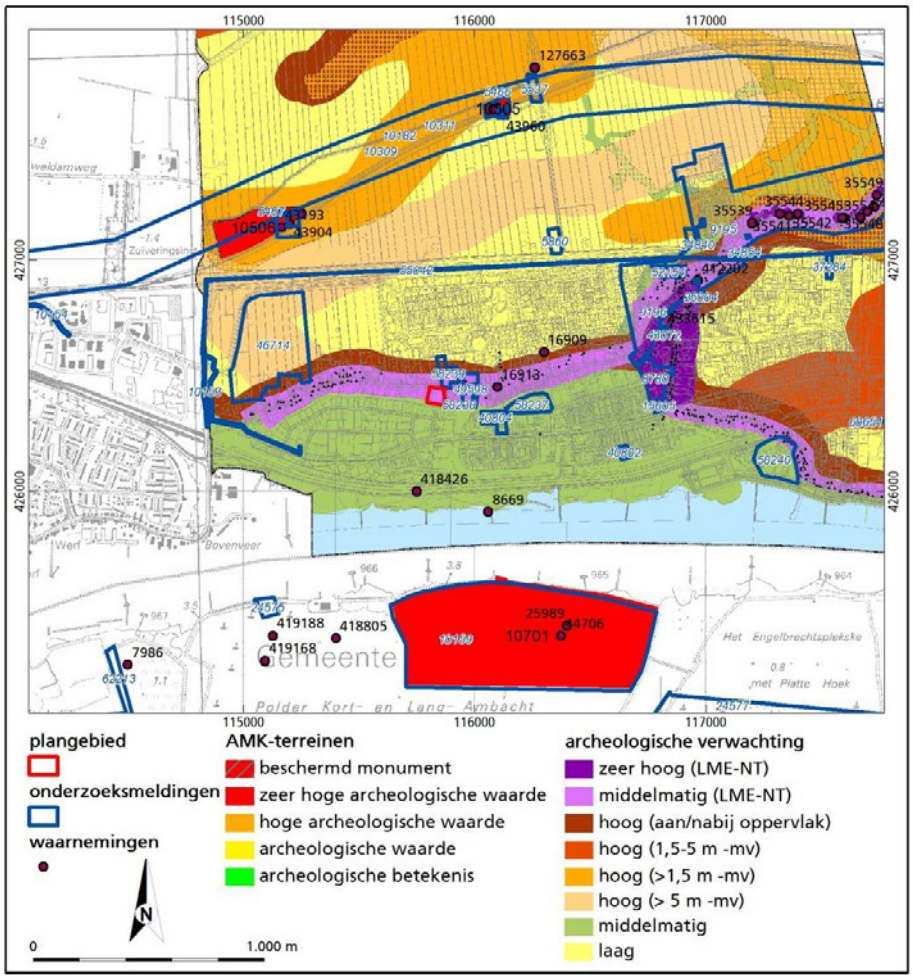

Figuur 2.7 Ligging van het plangebied op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Hardinxveld-Giessendam met ARCHIS-waarnemingen, onderzoeksmeldingen en AMK-terreinen (Boshoven et al. 2009; ARCHIS II 2015).

In 2013 heeft IDDS Archeologie op vier locaties, waaronder aan de overzijde van de Buitendams en op circa 80 m ten oosten van het plangebied, een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingen 58238 en 58239). Op basis van het bureauonderzoek voor de locatie aan de overzijde van de dijk was aan het zuidelijke deel vanwege de ligging aan de dijk een hoge verwachting op erfresten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd toegekend. Voor de oudere perioden was een lage verwachting toegekend. Ook aan het centrale en noordelijke deel van het plangebied is een lage verwachting toegekend (voor alle perioden) vanwege de ligging in het komgebied. Bij het veldonderzoek zijn in het zuidelijke deel van het plangebied resten van de oude dijk en de daar gelegen bebouwing aanwezig (hoge verwachting late middeleeuwen-nieuwe tijd). Hier is een ophooglaag met puinresten aangetroffen. In het noordelijke deel zijn nog resten van verkaveling of ontginning aanwezig, waardoor hieraan een middelhoge verwachting voor late middeleeuwen en nieuwe tijd is toegekend. In dit deel van het gebied bevindt zich een veenpakket. Voor deze locatie is bij graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm een vervolgonderzoek geadviseerd.

Aan het noordelijke deel van de locatie ten oosten van het plangebied is een middelhoge verwachting toegekend voor resten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Aan het zuidelijke deel is een lage verwachting toegekend voor alle

perioden (komgebied). Bij het veldonderzoek zijn in het zuidelijke deel subrecente dempingspakketten aangetroffen op restgeulafzettingen van de Merwede (matig siltige tot sterk siltige klei met plantenresten). In het noordelijke deel zouden onder de moderne ophogingen (meer dan 1,5 m dik) nog resten van de oude dijk met bebouwingssporen aangetroffen kunnen worden, maar gezien de buitendijkse ligging is de kans hiervoor laag ingeschat. Voor dit gebied is geen vervolgonderzoek geadviseerd vanwege de aangetroffen dempings- en ophoogpakketten.[32]

In januari 2015 heeft ADC ArcheoProjecten op ruim 50 m ten zuidoosten van het plangebied, aan de overzijde van de Karnemelksloot, een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnr. 64690). De bevindingen van dit onderzoek zijn nog niet openbaar bekend.

Op 240 m ten oosten van het plangebied is aan de noordzijde van de dijk een zilveren munt uit 248 n.C. gevonden (ARCHIS-waarnemingsnr. 16913). Op 450 m ten noordoosten van het plangebied bevindt zich een waarneming die betrekking heeft op de vondst van een ijzeren zwaard uit de vroege middeleeuwen bij baggerwerkzaamheden (ARCHIS-waarnemingsnr. 16909).

Op circa 400 m ten zuiden van het plangebied bevinden zich in de uiterwaarden van de Merwede een waarneming die betrekking heeft op een zilveren munt uit de midden-Romeinse tijd-B (ARCHIS-waarnemingsnr. 8669) en een waarneming van een bakstenen sluis, dat mogelijk de resten van dam in de Giessen zou kunnen zijn (ARCHIS-waarnemingsnr. 418426).

Op circa 1 km ten noordoosten van het plangebied zijn langs de dijk bij een proefsleuvenonderzoek sporen en vondsten van bewoning uit de zeventiende tot en met de eerste helft van de negentiende eeuw aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnr. 433615).

Op 770 m ten zuiden van het plangebied bevindt zich, aan de overzijde van de Merwede, een *terrein van zeer hoge archeologische waarde* waar zich de resten van het verdronken dorp Houweninghen bevindt. Dit dorp, dat al in de elfde eeuw bestond en lag op een oude overwal van de Merwede, is tijdens de Sint Elisabethsvloed van 1421 verwoest (monumentnr. 10701).

Bij de lokale historische vereniging zijn geen archeologische vondsten bekend in het plangebied. Zij geven aan dat in het gebied bewoningssporen vanaf de dertiende eeuw aangetroffen kunnen worden.[33]

2.4 Archeologische verwachting

Het plangebied maakt deel uit van de uiterwaarden van de Merwede. Hoewel deze rivier pas vanaf 2000 jaar geleden is ontstaan, kunnen nog oudere, stroomgordels of crevasses aanwezig zijn. In totaal is in het Holoceen in dit gebied een circa 12 m dik pakket veen en klei is afgezet. In zowel verticale als horizontale zin kunnen hierdoor verschillende niveaus met elk een eigen archeologische verwachting worden onderscheiden. Hieronder zal per periode de archeologische verwachting van het gebied worden behandeld.

---

[32] Koekkelkoren 2013.
[33] Schriftelijke mededeling dhr. A. de Haan (Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam) 24 februari 2015.

Laatpaleolithicum-mesolithicum
Het plangebied maakte in deze periode deel uit van een vlechtend rivierenlandschap. Deze afzettingen komen voor op een diepte van 10 à 11 m – NAP. Hoewel de aanwezigheid van archeologische waarden niet zijn uit te sluiten, is de kans hierop zonder een bijzondere landschappelijke ligging (zoals een rivierduin) laag.

Neolithicum-ijzertijd
Het plangebied maakte in deze periode deel uit van een komgebied waar afwisselend klei en veen werd afgezet. Dergelijke gebieden waren minder geschikt voor bewoning. Volgens de beschikbare gegevens bevinden zich geen oude stroomgordels in de ondergrond van het plangebied. Derhalve wordt aan deze periode een lage verwachting toegekend.

Romeinse tijd-vroege middeleeuwen
Omstreeks 2000 jaar geleden ontstond ten zuiden van het plangebied de Merwede. Het plangebied maakte mogelijk deel uit van de oeverwallen van deze rivier. Bij de bedijkingen in de dertiende eeuw is het plangebied echter buitengedijkt. Dit doet vermoeden dat het plangebied in die tijd op de rand lag van het voor bewoning bruikbare gebied en derhalve deel uitmaakte van het lagere deel van de oeverwal of een oeverwal die is geërodeerd. De kans dat zich in het plangebied archeologische waarden uit deze periode bevinden is derhalve laag tot middelhoog.

Late middeleeuwen-nieuwe tijd
Langs de dijk is vanaf de dertiende eeuw een bewoningslint ontstaan. Dergelijke bebouwing bevond zich meestal binnendijks, maar het is bekend dat zich in ieder geval vanaf de zeventiende eeuw al buitendijkse bebouwing bevond in de omgeving van het plangebied. Het noordelijke deel van het plangebied zelf was in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw bebouwd. Aan het noordelijke deel van het plangebied wordt derhalve een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit deze periode. Het zuidelijke deel had een agrarische functie, waardoor voor deze periode een lage verwachting geldt.

3 Inventariserend veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd op basis van de resultaten van het bureauonderzoek. Hierbij is de tijdens het bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting in het veld getoetst. Bij het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) is het plangebied Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam onderzocht op de geomorfologische, geologische en bodemkundige karakteristieken. Ook geeft het booronderzoek informatie over de intactheid van de bodem en daarmee informatie over de gaafheid van een eventuele archeologische vindplaats.

In het plangebied zijn vijf boringen (zes boringen per hectare met een minimum van 5 boringen per plangebied) uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn vanwege de beperkende omstandigheden in de vorm van verharding en bebouwing niet in een vast grid geplaatst, maar zo goed mogelijk over het plangebied verdeeld. De boringen zijn uitgevoerd tot minimaal 25 cm in de onverstoorde C-horizont met een minimum van 200 cm en maximaal 400 cm –mv. De locaties van de boringen zijn ingemeten met behulp van een GPS. De hoogteligging ten opzichte van NAP is uit het Actueel Hoogtebestand Nederland gehaald.[34]

Hoewel het verkennende onderzoek niet specifiek is gericht op het opsporen van archeologische indicatoren is wel op de aanwezigheid daarvan gelet. De bodemlagen zijn verbrokkeld en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Archeologische indicatoren (bv. aardewerk, huttenleem, vuursteen, metaal, houtskool en al dan niet verbrand bot) kunnen een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats ter plaatse of in de nabijheid van de boring met indicator. De bodemlagen zijn lithologisch[35] en bodemkundig[36] beschreven.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 24 februari 2015. In navolgende paragrafen worden de resultaten van het veldonderzoek beschreven. De locaties van de boringen staan weergegeven op de boorpuntenkaart (figuur 3.1). De maaiveldhoogte (in meters t.o.v. NAP) is per boring vermeld in de boorstaten (bijlage 2).

[34] AHN 2011.
[35] Bosch 2007.
[36] De Bakker en Schelling 1989.

Figuur 3.1 Boorpuntenkaart

3.2 Veldwaarnemingen

Het oostelijke deel van het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein met halfverharding. Het westelijke deel is in gebruik als woning omringd door tuin. Het gehele plangebied helt vanaf de dijk (de Buitendams) in zuidelijke richting af. Door de aanwezige bebouwing, verharding en begroeiing waren aan het maaiveld geen aanwijzingen zichtbaar die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem (figuur 3.2).

Figuur 3.2 Zicht op het oostelijke deel van het plangebied in noordelijke richting (links).

3.3 Verkennend booronderzoek

3.3.1 Lithologie en bodemopbouw

In de ondergrond van het gehele plangebied bevindt zich matig siltige, kalkrijke grijze klei met aan de top humeuze laagjes of veenlagen en plaatselijk plantenresten. De top van dit kleipakket bevindt zich in het noordelijke deel (boringen 2 t/m 4) op een diepte van 1 à 1,5 m +NAP en in het zuidelijke deel op een diepte die varieert van -0,85 m +NAP (boring 1) tot 0,7 m +NAP (boring 5).

De klei is afgedekt met een 40 tot 180 cm dik zandpakket, dat bestaat uit kalkrijk, zwak tot matig siltig, zeer tot uiterst grof zand met in het noordelijke deel (boring 4) bijmenging van baksteen-, mortel- en houtfragmenten. Hoewel dit zand plaatselijk zeer schoon rivierzand is, is het gezien de context geïnterpreteerd als een ophogingsdek.

Het zandpakket is afgedekt met een kleipakket, dat bestaat uit (licht)bruingrijze tot donkergrijze, siltige tot zandige klei met fragmenten bouwpuin. De dikte van het pakket varieert van 70 tot 100 cm in het noordelijke deel (boringen 3 en 4) tot maximaal 30 cm in het zuidelijke deel. Ter hoogte van boring 2 ontbreekt zowel het zandige als het kleiige ophoogdek. Gezien het humeuze karakter van de bovenste 20 tot 50 cm (Aa-horizont) en de bijmenging van bouwpuin, heeft dit kleiige ophoogpakket geruime tijd aan het oppervlakte gelegen.

In het zuidelijke deel (boringen 1, 2 en 5) zijn deze ophoogpakketten afgedekt met een 20 tot 80 cm dikke laag recent stabilisatiezand al dan niet met halfverharding. Ook in boring 3 bevindt zich een 40 cm dik pakket halfverharding.

3.3.3 Archeologische indicatoren

Bij controle van het opgeboorde materiaal zijn is uitsluitend subrecent antropogeen materiaal, zoals baksteen en mortel aangetroffen. Dit materiaal zal deels als ophogingsmateriaal en deels als gevolg van het gebruik als erf in het plangebied terecht zijn gekomen. In het noordelijke deel van het plangebied, kan dit materiaal ook afkomstig zijn van de bouw- en sloop van de bebouwing die hier staat en heeft gestaan. In de top van het kleiige ophoogpakket is in boring 5 een fragment Nederrijns aardewerk uit de achttiende of negentiende eeuw (vondstnr. 1) aangetroffen.[37]

[37] Zie vondstenlijst bijlage 3.

3.4 Archeologische interpretatie

De bodem in het plangebied bestaat uit restgeulafzettingen van de Merwede, die in de uiterwaarden zijn afgezet. In deze natuurlijke afzettingen heeft zich, gezien de ligging in een actief overstromingsgebied, geen bodem gevormd. Het terrein is vervolgens opgehoogd met een 40 tot 180 cm dik zandpakket en een maximaal 100 cm dik kleipakket, waardoor het terrein buiten het bereik van het overstromingswater van de rivier is komen te liggen. Gezien de bijmenging van bouwpuin is het (noordelijke deel van het) plangebied gedurende lange tijd in gebruik geweest als erf. Vrij recent is vervolgens het terrein en dan met name het zuidelijke deel nogmaals opgehoogd met maximaal 80 cm dik pakket 'schoon' bouwzand en halfverharding.

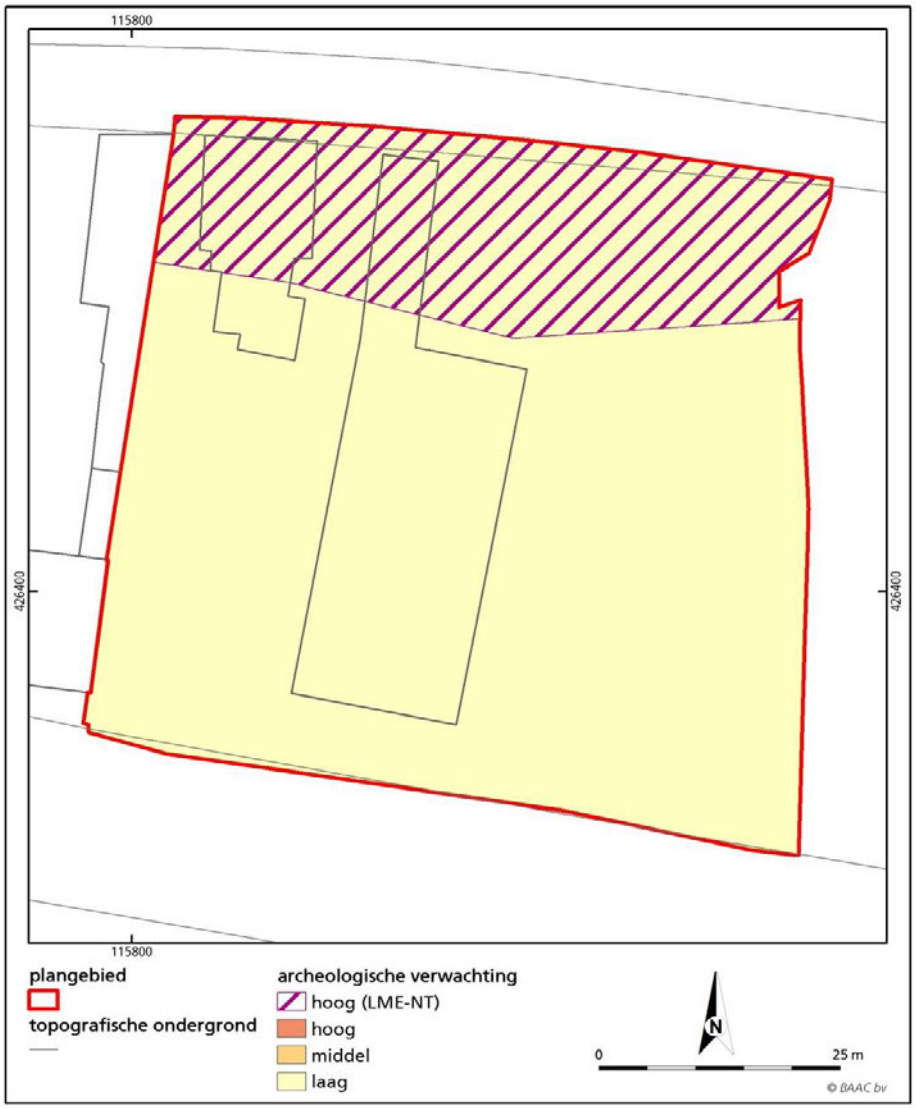

Figuur 3.3 Specifieke archeologische verwachting o.b.v. bureau- en veldonderzoek.

Op basis deze resultaten behoudt het noordelijke deel[38] van het plangebied een hoge verwachting voor archeologische waarden uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Deze resten worden verwacht in het ophogingsdek vanaf een diepte van circa 50 cm -mv. Voor oudere perioden geldt voor het gehele plangebied een lage verwachting (zie figuur 3.3).

[38] D.w.z. de zone met oude erven langs de Buitendams conform de Kadasterkaart 1811-1832.

4 Conclusie en aanbevelingen

Hieronder volgt de beantwoording van de onderzoeksvragen zoals gesteld in het Plan van Aanpak[39]:

Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
In het plangebied zijn voor zover bekend tot op heden geen archeologische waarden aangetroffen. Het plangebied maakt deel uit van een dorpslint dat vanaf de dertiende eeuw is ontstaan. Van het plangebied is bekend dat het in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw bebouwd was.

Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
In het plangebied worden fluviatiele afzettingen van de Merwede verwacht met een dik ophoogpakket. Als gevolg van de huidige bebouwing kan de bodem plaatselijk verstoord zijn. Als gevolg van de dikte van het ophoogdek en de geringe funderingsdiepte van deze (oudere) bebouwing hoeft dit echter niet te betekenen dat eventueel onderliggende archeologische waarden verstoord zijn geraakt.

Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
Op basis van het bureauonderzoek is aan het plangebied vanwege de buitendijkse ligging een lage tot middelhoge verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de vroege middeleeuwen. Aan het noordelijke deel van het plangebied is vanwege de ligging in het oude dorpslint van Giessendam een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact?
De natuurlijke bodem in het plangebied bestaat uit restgeulafzettingen van de Merwede, die door drie ophoogpakketten (2 oudere en 1 recente) is afgedekt. In de restgeulafzettingen zijn geen aanwijzingen voor bodemvorming aangetroffen. Deze afzettingen waren niet geschikt voor bewoning in het verleden. De ophoogpakketten zijn te relateren aan het bebouwingslint van Giessendam. Het archeologisch niveau van het bebouwingslint bevindt zich onder de bouwvoor (incl. een eventuele recente ophooglaag) op een diepte van 50 tot 65 cm -mv.

Zijn in het plangebied archeologische resten aanwezig? Zo ja, wat is de aard en datering van de ze resten en wat is de verspreiding hiervan?
In het plangebied zijn baksteen-, mortel- en houtfragmenten aangetroffen, die niet nader gedateerd konden worden, alsmede een fragment aardewerk uit de achttiende en negentiende eeuw. Deze vondsten zijn te relateren aan de erven die zich in ieder geval vanaf het begin van de negentiende eeuw, maar vermoedelijk veel eerder in het noordelijke deel van het plangebied bevonden.

[39] Bergman & Merlidis 2014.

In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?
Op basis van het onderzoek is een lage verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de vroege middeleeuwen. Vanwege de ligging in een oud bewoningslint langs de Merwede, dat in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw, maar waarschijnlijk eerder bebouwd was, is aan het noordelijke deel een hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden (nederzettingsresten) uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Volgens de huidige plannen zullen in het plangebied, ook ter hoogte van het gebied met een hoge verwachting, diverse woningen worden gebouwd. De exacte plannen waren ten tijde van dit onderzoek nog niet bekend. Verwacht wordt dat de bodem als gevolg van de nieuwbouw in ieder geval tot 80 cm –mv (d.w.z. vorstvrije diepte) zal worden verstoord. Het archeologisch niveau bevindt zich naar verwachting vanaf circa 50 cm –mv.

Op basis van deze gegevens wordt geadviseerd in het gebied met een hoge verwachting (1200 m^2) bij bodemverstoringen dieper dan 30 cm –mv een vervolgonderzoek uit te voeren om de aan- of afwezigheid, de aard , de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de eventueel aanwezige archeologische waarden te bepalen. Gezien de aard van de verwachte archeologie en de aanwezige ondergrond vormt een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte methode van onderzoek. Om verdere verstoring van de bodem ter hoogte van de bebouwing te voorkomen, wordt geadviseerd de bestaande bebouwing in het plangebied voorafgaand aan het vervolgonderzoek uitsluitend bovengronds te slopen. Bij het archeologisch onderzoek kunnen de funderingen dan met beleid onder archeologische begeleiding worden verwijderd.

In het gebied met een lage archeologische verwachting wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Bovenstaand advies dient beoordeeld te worden door de bevoegde overheid (gemeente Hardinxveld-Giessendam) en leidt tot een selectiebesluit. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemverstorende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Hoewel getracht is een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden, kan de aanwezigheid van archeologische sporen of resten nooit volledig worden uitgesloten in de gebieden waarvoor geen vervolgonderzoek wordt aanbevolen. BAAC bv wil er daarom op wijzen dat men bij bodemverstorende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden (zoals vondstmateriaal en grondsporen). Bij het aantreffen van deze waarden dient men hiervan melding te maken bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988.

5 Geraadpleegde bronnen

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus.* Centrum voor Landbouwdocumentatie, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's. (Fysische geografie van Nederland).* Koninklijke Van Gorcum, Assen.

Bergman, W. & T. Merlidis, 2014. *Onderzoeksvoorstel – Plan van Aanpak Archeologisch bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (verkennende fase). Plangebied Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam.* BAAC bv, 's-Hertogenbosch.

Boer, G.H. de *et al.*, 2009. *Het archeologisch potentieel van het Eiland van Dordrecht in kaart gebracht. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor het buitengebied en de historische stad. RAAP-rapport 1672.* RAAP, Weesp.

Bosch, J.H.A. & H. Kok, 1994. *Toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland 1:50.000. Blad Gorinchem West (38W).* Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Boshoven, E.H., *et al.*, 2009. *Regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart. BAAC rapport V-08.0185.* BAAC bv, Deventer.

Cohen, K.M. *et al.*, 2012. *Rhine-Meuse Delta Studies' Digital BAsemap for Delta Evolution and Palaeogeography. Dept. Physical Geography7. Utrecht University.*

Gorp, H.M.C.M. van, 2007. *Nader bodemonderzoek locatie Buitendams 303, 305 en 307 te Hardinxveld-Giessendam.* UDM midden B.V., Dordrecht.

Koekkelkoren, A.M.H.C., 2013. *4 Locaties, Hardinxveld-Giessendam, gemeente Hardinxveld-Giessendam. Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase. IDDS Archeologie rapport 1582.* IDDS Archeologie, Noordwijk.

Louwe, E. & M.M. Janssens, 2012. *Nieuwbouw aan de Buitendams te Hardinxveld-Giessendam, gemeente Hardinxveld-Giessendam. Rapport V924.* Vestigia, Amersfoort.

Markus, W.C., 1984. *Toelichting bij kaartblad 38 West Gorkum.* Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

SGS, 2004. *Verkennend bodemonderzoek Buitendams 301 te Hardinxveld-Giessendam.* SGS, Spijkenisse.

SIKB, 2013. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.3*. Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

Ven, A. van der, 2004. *Verkennend bodemonderzoek locatie Buitendams 301 te Hardinxveld-Giessendam.* UDM adviesbureau b.v., Dordrecht.

Geraadpleegde kaarten

Anoniem, 1706. *Caerte vertoonende de Landen etc. van den Overwaert gelegen binnen den Ringdyk van den Alblasserwaert.* Te raadplegen via http://www.gahetna.nl.

ANWB, 2004. *Topografische atlas Zuid-Holland 1:25.000.* ANWB, Den Haag

Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Kaartblad 38 West Gorkum. 1984. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Bonneblad, kaartblad 547 Sliedrecht, 1881, 1898, 1914 en 1927. Te raadplegen via http://watwaswaar.nl.

Dienst van het kadaster en de openbare registers, 2015. Apeldoorn.

Geologische kaart van Nederland 1:50.000, Kaartblad Gorinchem West (38W), 1992. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Janszoon, J., 1650. *Kaart van de grenzen tussen de heerlijkheid van Geertruidenberg en de Grafelijkheid van Holland in den Zuidhollandse waard.* Te raadplegen via http://www.gahetna.nl.

Kadasterkaart (minuutplan en OAT), 1811-1832, te raadplegen via http://watwaswaar.nl.

Roosros Architecten, *Presentatie nieuwbouw woningen Buitendams, 20-11-2014.*

Topografische kaart van Nederland 1:25.000. 38D, 1936, 1952, 1959, 1969, 1981, 1989 en 1995. Te raadplegen via http://watwaswaar.nl.

Topographische en Militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, 1839-1859. In: *Grote Historische Provincie Atlas 1:50.000. I West-Nederland 1839-1859*. Wolters-Noordhoff Atlasprodukties bv, Groningen.

Vries, A. de, 1716. *Nieuwe Caerte vertoonende den geheelen Alblasserwaert.* Te raapdlegen via http://beeldbank.regionaalarchiefdordrecht.nl.

Geraadpleegde websites

AHN, *Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).* http://www.ahn.nl, 20 februari 2015.

ARCHISII, het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, http://archis2.archis.nl, 20 februari 2015.

BAG-viewer, http://bagviewer.geodan.nl/, 20 februari 2015.

Bing Maps, recente luchtfoto, te raadplegen via http://www.bing.com/maps, 20 februari 2015.

DINOLoket, Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond, http://www.dinoloket.nl, 20 februari 2015.

Overige bronnen

Historische vereniging Hardinxveld-Giessendam, schriftelijke mededelintg dhr. A. de Haan, 24 februari 2015.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam, *Over Hardinxveld-Giessendam-Historie*, http://www.hardinkxveld-giessendam.nl, 20 februari 2015.

Schriftelijke mededeling dhr. N. Spierings (**KuiperCompagnons**), 24 februari 2015.

Bijlage 1

Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 1: Geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom (jr) 0 = 1950 n. Chr.	Chronostratigrafie							MIS	Lithostratigrafie			
11.650	Kwartair	Laat	**Holoceen** (warme periode)					1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviatiel)		Formatie van Boxtel (eolisch en lokaal terrestrisch)	Formatie van Beegden (Maas)
12.850			Pleistoceen	Laat	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye (Rijn)			
13.900							Allerød (warm)					
14.030							Vroege Dryas (koud)					
14.640							Bølling (warm)					
30.000						Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Laat-Pleniglaciaal (zeer koud)					
60.000							Midden-Pleniglaciaal (koud)	3				
75.000							Vroeg-Pleniglaciaal (zeer koud)	4				
117.000						Vroeg-Weichselien (gematigd koud)		5a, 5b, 5c, 5d				
130.000					Eemien (warme periode)			5e		Eem Formatie (marien, lagunair en lacustrien)		
370.000		Midden		Midden	Saalien (ijstijd)			6-10	Formatie van Urk (Rijn)	Formatie van Drente (Glaciaal)		
410.000					Holsteinien (warme periode)			11				
475.000					Elsterien (ijstijd)			12		Formatie van Peelo (Glaciaal)		
850.000					Cromerien (warme periode)			13-22	Formatie van Sterksel (Rijn)		Formatie van Stamproy (eolisch en lokaal terrestrisch)	
2.600.000		Vroeg		Vroeg	Pre-Cromerien			23-104				

Chrono-, zuurstofisotopen- en lithostratigrafie voor Noordwest-Europa naar De Mulder et al. (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot et al. (1994). Atmosferische data volgens Berendsen (2008) en Cohen et al. (2009). Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor Cultuurhistorisch Erfgoed (RCE). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2008). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Ouderdom (kal. jaren BP[1])	^{14}C jaren	Chronostratigrafie				Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden (kal. jaren v/n. Chr.)
450		Holoceen	Laat	Subatlanticum (koeler Vochtiger)		Vb2	Loofbos, waarbij eik en els overheersen; haagbeuk vanaf Vb1 (>1%); vanaf Vb2 veel cultuurplanten (rogge, boekweit, korenbloem)	nieuwe tijd (1500-heden)
1150	1250							middeleeuwen (450-1500 n. Chr.)
1500						Vb1		
1962	1950							Romeinse tijd (12 v.Chr. – 450 n. Chr.)
2750						Va		ijzertijd (800 – 12 v. Chr.)
3050	2900							bronstijd (2000 – 800 v. Chr.)
3950			Midden	Subboreaal (koeler Droger)		IVb	Loofbos. Eik, els en hazelaar overheersen; beuk vanaf IVb >1% en grotere invloed landbouw (granen)	
5700	5000					IVa		neolithicum (5300 – 2000 v. Chr.)
7250				Atlanticum (warm Vochtig)		III	Loofbos eik en els overheersen, relatief veel iep en linde. Het percentage den neemt af	
8700	8000							mesolithicum (8800 – 5300 v. Chr.)
10.250	9000		Vroeg	Boreaal (warmer)		II	Den overheerst, daarnaast hazelaar, eik, iep, linde, es	
10.750				Preboreaal (warmer)		I	Eerst berk en later overheerst de den	
11.650	10.150							
12.850	10.950	Laat-Pleistoceen	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas	LW III	Parklandschap (subarctisch)	laat-paleolithicum (35.000 – 8800 v. Chr.)
13.900	11.900				Allerød	LW II	Dennen- en berkenbossen	
14.030	12.100				Vroege Dryas	LW I	Open parklandschap	
14.640	12.450				Bølling		Open vegetatie met kruiden (bijvoet) en berkenbomen	
35.000 (v. Chr.)	^{14}C-methode loopt tot 43.000 jaar BP			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)			Perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	
75.000								midden-paleolithicum (300.000 – 35.000 v. Chr.)
117.000				Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)			Perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	
130.000			Eemien (warme periode)				Loofbos	
300.000 (v. Chr.)		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)				Maximale ijsuitbreiding Scandinavische ijskap tussen 200.000 en 130.000 jaar BP	
								vroeg-paleolithicum (tot 300.000 v. Chr.)

[1] *BP = aantal werkelijke jaren voor 1950 AD.*

Bijlage 2

Boorbeschrijvingen

boring: 15044-1

beschrijver: WB, datum: 24-2-2015, X: 115.861, Y: 426.382, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 2,15, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Hardinxveld-Giessendam, plaatsnaam: Hardinxveld-Giessendam, opdrachtgever: KuijperCompagnons, uitvoerder: BAAC bv

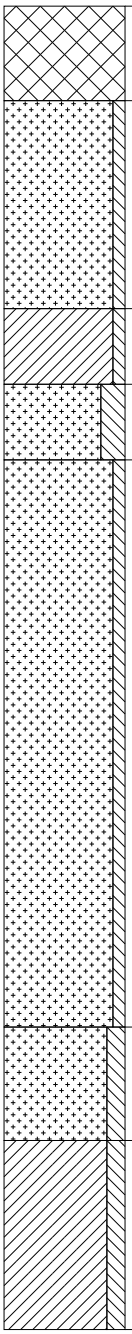

0 cm -Mv / 2,15 m +NAP
Lithologie: niet benoemd, niet benoemd, zwart, kalkloos
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: Halfverharding

25 cm -Mv / 1,90 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geelgrijs, zeer grof, kalkarm
Bodemkundig: interpretatie: opgebrachte grond

80 cm -Mv / 1,35 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, zwak siltig, donkergrijs, kalkrijk
Archeologie: fragmenten bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: Baksteen

100 cm -Mv / 1,15 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, sterk siltig, donkergrijs, kleibrokken, zeer grof, kalkrijk

120 cm -Mv / 0,95 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, grijs, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: volledig gereduceerd

270 cm -Mv / 0,55 m -NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, grijs, uiterst grof, kalkloos
Bodemkundig: volledig gereduceerd

300 cm -Mv / 0,85 m -NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, enkele detrituslagen, kalkrijk
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 350 cm -Mv / 1,35 m -NAP

boring: 15044-2

beschrijver: WB, datum: 24-2-2015, X: 115.841, Y: 426.404, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 2,20, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Hardinxveld-Giessendam, plaatsnaam: Hardinxveld-Giessendam, opdrachtgever: KuijperCompagnons, uitvoerder: BAAC bv

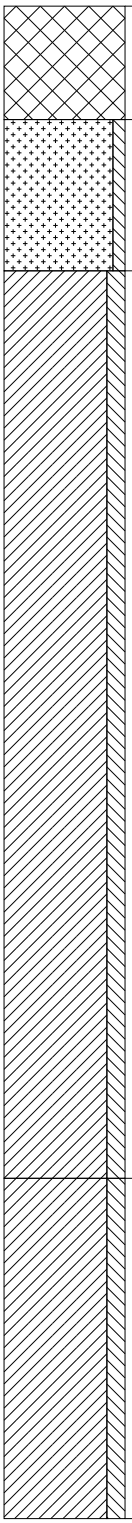

0 cm -Mv / 2,20 m +NAP
Lithologie: niet benoemd, niet benoemd, zwart, kalkloos
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: Halfverharding

30 cm -Mv / 1,90 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, geelgrijs, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: interpretatie: opgebrachte grond

70 cm -Mv / 1,50 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, enkele detrituslagen, kalkrijk, interpretatie: geulafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: Zeer zwak humeus, geul of kom, aan top schelpresten

310 cm -Mv / 0,90 m -NAP
Algemeen: aard bovengrens: diffuus (3-10 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkrijk, interpretatie: komafzettingen
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 400 cm -Mv / 1,80 m -NAP

boring: 15044-3

beschrijver: WB, datum: 24-2-2015, X: 115.862, Y: 426.431, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 3,10, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: verhard, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Hardinxveld-Giessendam, plaatsnaam: Hardinxveld-Giessendam, opdrachtgever: KuijperCompagnons, uitvoerder: BAAC bv

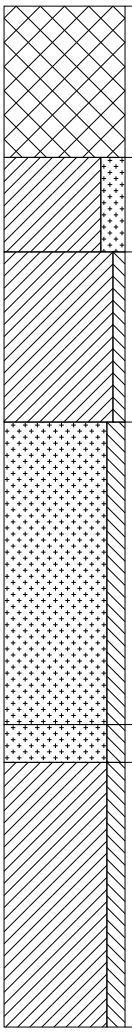

0 cm -Mv / 3,10 m +NAP
Lithologie: niet benoemd, niet benoemd, zwart, kalkloos
Bodemkundig: interpretatie: verstoord
Opmerking: Halfverharding

40 cm -Mv / 2,70 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, sterk zandig, grijs, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd, interpretatie: verstoord
Archeologie: enkel fragment bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: Baksteenspoortjes en grind

65 cm -Mv / 2,45 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, zwak siltig, grijs, schelpengruis zoet water, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd
Opmerking: Op 90 wat zacht baksteen

110 cm -Mv / 2,00 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, grijs, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: volledig gereduceerd

190 cm -Mv / 1,20 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, donkergrijszwart, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: volledig gereduceerd

200 cm -Mv / 1,10 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, enkele detrituslagen, spoor plantenresten, kalkloos
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd
Opmerking: zeer zwak humeus

Einde boring op 270 cm -Mv / 0,40 m +NAP

boring: 15044-4

beschrijver: WB, datum: 24-2-2015, X: 115.822, Y: 426.435, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 3,10, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: tuin, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Hardinxveld-Giessendam, plaatsnaam: Hardinxveld-Giessendam, opdrachtgever: KuijperCompagnons, uitvoerder: BAAC bv

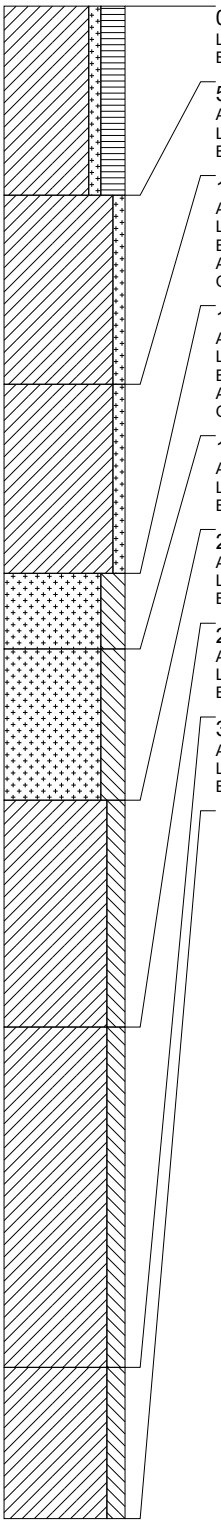

0 cm -Mv / 3,10 m +NAP
Lithologie: klei, zwak zandig, sterk humeus, donkergrijsbruin, kalkrijk
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor

50 cm -Mv / 2,60 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, zwak zandig, lichtbruingrijs, kalkrijk
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: verstoord

100 cm -Mv / 2,10 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, zwak zandig, bruingrijs, kalkrijk
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: verstoord
Archeologie: enkel fragment bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: Baksteen- en mortelresten

150 cm -Mv / 1,60 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, sterk siltig, grijs, matig grof, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd, interpretatie: verstoord
Archeologie: veel fragmenten bouwpuin (onbepaald)
Opmerking: Baksteen- en mortelresten, hout

170 cm -Mv / 1,40 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, sterk siltig, grijs, matig grof, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd, interpretatie: verstoord

210 cm -Mv / 1,00 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, enkele veenlagen, spoor hout, kalkloos
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

270 cm -Mv / 0,40 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

360 cm -Mv / 0,50 m -NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkrijk
Bodemkundig: volledig gereduceerd

Einde boring op 400 cm -Mv / 0,90 m -NAP

boring: 15044-5

beschrijver: WB, datum: 24-2-2015, X: 115.808, Y: 426.392, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 2,00, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: tuin, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Hardinxveld-Giessendam, plaatsnaam: Hardinxveld-Giessendam, opdrachtgever: KuijperCompagnons, uitvoerder: BAAC bv

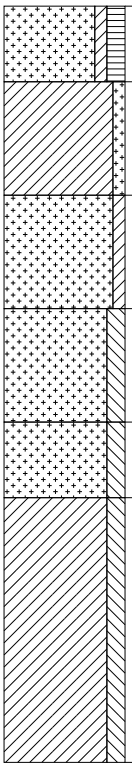

0 cm -Mv / 2,00 m +NAP
Lithologie: zand, zwak kleiig, matig humeus, donkergrijsbruin, kalkrijk
Bodemkundig: regelmatig geploegd/bewerkte A-horizont, interpretatie: bouwvoor

20 cm -Mv / 1,80 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, zwak zandig, lichtbruingrijs, schelpengruis, kalkrijk
Bodemkundig: enkele Fe-vlekken, oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: verstoord
Archeologie: enkel fragment aardewerk

50 cm -Mv / 1,50 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, zwak kleiig, lichtbruingrijs, schelpengruis, kalkrijk
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: verstoord

80 cm -Mv / 1,20 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, oranjegrijs, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: oxidatie en reductie verschijnselen, interpretatie: verstoord

110 cm -Mv / 0,90 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, grijs, zeer grof, kalkloos
Bodemkundig: volledig gereduceerd, interpretatie: verstoord

130 cm -Mv / 0,70 m +NAP
Algemeen: aard bovengrens: geleidelijk (0,3-3 cm)
Lithologie: klei, matig siltig, grijs, kalkloos
Bodemkundig: C-horizont, volledig gereduceerd

Einde boring op 200 cm -Mv / 0,00 m +NAP

Bijlage 3

Vondstenlijst

Vondstnr.	boring	Diepte (cm-mv)	horizont	materiaal	ABR-code	aantal	periode	bijzonderheden
1	5	Ca. 50	Ca	keramiek	ROOD	1	NTB-NTC	achttiende/negentiende eeuw

Bijlage 3:

Nota inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan “Buitendams 301-307”, gemeente Hardinxveld-Giessendam, d.d. 21 februari 2019

Nota inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan “Buitendams 301-307”

Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Datum: 21 februari 2019

Inhoud

1 Inleiding

2 Vooroverleg
2.1 Algemeen
2.2 Vooroverlegreacties

3 Inspraakreacties

4 Conclusie

1. INLEIDING

Voor u ligt de Nota inspraak- en vooroverlegreacties behorende bij het voorontwerpbestemmingsplan "Buitendams 301-307" van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Het voorontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van donderdag 11 juni 2015 tot en met woensdag 22 juli 2015 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is voor iedereen de mogelijkheid geboden een inspraakreactie in te dienen. Tevens is invulling gegeven aan het vooroverleg ex. artikel 3.1.1 Bro.

Er is één overlegreactie ontvangen en er zijn vijf inspraakreacties met betrekking tot het voorontwerp bestemmingsplan "Buitendams 301-307" ingediend. De reacties zijn schriftelijk ingediend en ontvankelijk. De reacties zijn in hoofdstuk 3 samengevat en beantwoord.
De ingediende overleg- en inspraakreacties worden in deze nota samengevat weergegeven. Dit betekent niet dat die onderdelen van de reacties, die niet expliciet worden genoemd, niet bij de beoordeling zouden zijn betrokken. De inspraakreacties zijn in hun geheel beoordeeld. Bij de beoordeling is zoveel mogelijk rekening gehouden met de volledige inhoud van de ingezonden reacties.

2. VOOROVERLEG

2.1 Algemeen

Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitendams 301-307" is conform artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening in vooroverleg gezonden aan de betrokken overleginstanties, waaronder Waterschap Rivierenland en de provincie Zuid-Holland.

2.2 Vooroverlegreacties

Waterschap Rivierenland
Het waterschap heeft per brief op 10 juli 2015 (ontvangen 17 juli 2015) de volgende reactie ingediend:

Reactie

Verbeelding
Het is niet noodzakelijk om voor de beschermingszone van de Karnemelksloot (1 meter) een (dubbel)bestemming 'Waterstaat – Waterstaatkundige functie' op te nemen. Het is echter ook niet foutief, maar onze keur en beleidsregels volstaan voor de bescherming van deze zone.

Regels
In artikel 7 'Waterstaat – Waterstaatkundige functie' wordt gesproken over de waterkering, maar deze bestemming is toegekend aan de beschermingszone van de A-watergang. Deze beschermingszone hoeft van het waterschap niet expliciet benoemd te worden, daarvoor volstaan de keur en beleidsregels van het waterschap. Als het artikel toch opgenomen blijft, dient het tekstueel aangepast te worden, zodat deze van toepassing is op de watergang in plaats van de waterkering.

Toelichting
Het plangebied is in de huidige situatie grotendeels verhard en voorzien van opstallen, waardoor er geen sprake zal zijn van een toename aan verhard oppervlak. Hierdoor is er geen compenserend open water benodigd voor de realisatie van dit plan. Wel heeft het Waterschap een tekstuele opmerking op paragraaf 5.3. Onder het kopje 'Oppervlaktewater' wordt gesproken over een primaire watergang. Verzocht wordt deze term te vervangen door 'A-watergang'.

Beantwoording
Inmiddels heeft het Waterschap de status van de Karnemelksloot gewijzigd. Hierbij is de eerste meter uit de oever niet langer aangemerkt als A-watergang. Deze wijziging leidt er toe dat er geen beschermingszone meer is en de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterstaatkundige functie' niet langer nodig is.
De constatering dat geen compenserende maatregelen benodigd zijn wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aanpassing
De overlegreactie geeft aanleiding om de regels en toelichting aan te passen. Het gaat om de volgende wijzigingen:

1. In paragraaf 5.3 van de toelichting, onder het kopje ‘Oppervlaktewater’, wordt de beschrijving van de Karnemelksloot gewijzigd in die zin dat sprake is van een A-watergang waarvan de 1^{e} meter uit de oever als C-watergang is aangemerkt.
2. Artikel 7 ‘Waterstaat – Waterstaatkundige functie’ is komen te vervallen.

3. INSPRAAKREACTIES

Het voorontwerpbestemmingsplan “Buitendams 301-307” heeft op grond van de gemeentelijke inspraakverordening ter inzage gelegen. Binnen de termijn van ter inzage legging zijn vijf inspraakreacties ontvangen. De binnengekomen inspraakreacties zijn hierna samengevat weergegeven en beantwoord.

Inspreker 1 heeft op 21 juli 2015 (bij de gemeente ingekomen op 21 juli 2015) de volgende reactie ingediend:

Reactie
Inspreker is woonachtig aan Buitendams 273 en wil graag een aantal punten onder de aandacht brengen.

1. De erfgrens van de tuin van de inspreker wordt in de verbeelding weergegeven als 4.70 meter, terwijl dit volgens de inspreker 7,50 meter zou moeten zijn.
2. Inspreker verzoekt om het beoogde achterpad achter de bestaande woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 een niet-openbaar (privaat) karakter te geven. De vrees bestaat dat veel mensen via het achterpad het water van de Karnemelksloot willen bereiken, hetgeen ten koste gaat van de huidige privacy. Inspreker verzoekt om aan de zuid(oost) zijde van het beoogde bouwplan een muur van 1.80 meter te plaatsen, teneinde de privacy en veiligheid te waarborgen.
3. In aanvulling op het voorgaande punt verzoekt de inspreker het gehele plangebied een privaat karakter te geven, om te voorkomen dat er hangplekken voor jongeren ontstaan (en daarmee gepaard gaande overlast).
4. De inspreker geeft aan dat het mooier zou zijn om de nieuwe woningen direct met de tuin aan de Karnemelksloot te bouwen.
5. Inspreker geeft aan dat de afstand tussen de bedrijven op bedrijventerrein De Peulen en het plangebied is gemeten vanuit de bedrijfspanden zelf, terwijl het bedrijventerrein al 4 meter uit de kade begint (gezien vanaf het bedrijventerrein). Inspreker vraagt of de aldaar gevestigde bedrijven de gronden in de toekomst nog kunnen benutten vanwege het voorliggende bouwplan.

Beantwoording

1. Waarschijnlijk betreft het een meetfout als gevolg van het toepassen van een verkeerde schaal. De verbeelding heeft bij een afdruk op A3-formaat een schaal van 1:1000. Vermoedelijk is de tuin abusievelijk opgemeten op A4-formaat, waardoor de schaal niet overeenkomt met de tekening. Volledigheidshalve is de tuin digitaal opgemeten in AutoCad. Daaruit blijkt dat de erfgrens inderdaad circa 7,50 meter is.
2. In overleg met de initiatiefnemer is besloten het plangebied een meer besloten (niet-openbaar) karakter te geven, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de inspreker. Dit besluit komt tevens tot uitdrukking in de verbeelding. De gronden achter de woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 waren in het voorontwerpbestemmingsplan voorzien van de bestemming ‘Groen’. Deze bestemming was opgenomen om het openbare karakter van het achterpad te benadrukken. Nu hier niet langer sprake van is, worden de gronden voorzien van de bestemming ‘Wonen’ en ‘Verkeer – Verblijf’ (in het verlengde van de interne ontsluitingsweg). De bestemming ‘Wonen’ doet meer recht aan het beoogde private karakter van het woongebied (en het achterpad).
3. Zie punt 2.
4. Van de inspraakreactie is kennis genomen. Een verkaveling waarbij de woningen met de achtertuin aan de Karnemelksloot grenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt minder wenselijk. Door de starterswoningen haaks op het water te positioneren kunnen meerdere woningen profiteren van de ligging nabij het water. Bovendien komt de huidige verkaveling tegemoet aan de wens van de gemeente om de Giessen en Karnemelksloot beter beleefbaar c.q. zichtbaar te maken. Vanuit stedenbouwkundige overwegingen is daarom tot de voorliggende verkaveling gekomen.
5. Opgemerkt wordt dat op grond van de bestemming ‘Water’ geen bedrijfsactiviteiten kunnen worden uitgevoerd op het water en dat daarom de afstand tussen de woningen en de bedrijfsbestemming is gemeten. De constatering van de inspreker dat het bedrijventerrein 4

meter uit de kade begint, wordt mogelijk verklaard doordat het noordelijk deel van de bedrijfspercelen in bestemmingsplan 'De Peulen' voorzien is van de bestemming 'Water'. Hoewel deze gronden formeel toebehoren aan de betreffende bedrijven, worden deze niet tot de inrichting gerekend, omdat hier op grond van de bestemming 'Water' geen bedrijfsactiviteiten kunnen worden uitgevoerd. De toekomstige uitbreidingsruimte van de bedrijven wordt bepaald door de bestemming bedrijventerrein uit het bestemmingsplan De Peulen. De reeds aanwezige woningen aan de Nijverheidsstraat 2, Buitendams 311 en de woonboot in de Karnemelksloot zijn op kortere afstand gelegen dan de beoogde nieuwe woningen en deze bestaande woningen zijn daarmee bepalend voor de toekomstige uitbreidingsruimte van de aanwezige bedrijven op bedrijventerrein De Peulen.

Aanpassing
De inspraakreactie geeft aanleiding om de toelichting en verbeelding aan te passen. In de toelichting worden enkele tekstuele aanpassingen aangebracht met betrekking tot de toegankelijkheid van het plangebied voor niet-bewoners. Om het private karakter van het beoogde achterpad achter de woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 en de groenzone langs de Karnemelksloot te benadrukken wordt de bestemming 'Groen' gewijzigd in de bestemmingen 'Wonen' en 'Verkeer – Verblijf'.

Inspreker 2 heeft per mail van 14 juli 2015 (bij de gemeente ontvangen op 14 juli 2015) de volgende inspraakreactie ingediend.

Reactie
Inspreker is woonachtig aan Buitendams 241 en wil graag de nu al zeer beperkte parkeergelegenheid aan Buitendams onder de aandacht brengen. Met de toevoeging van de nieuwe woningen ontstaat volgens de inspreker een nog groter parkeerprobleem. De inspreker constateert dat er bij nieuwe bouwplannen geen rekening wordt gehouden met parkeerplaatsen die verdwijnen. In de huidige situatie wordt het plangebied door omwonenden gebruikt om te parkeren. Deze auto's moeten in de toekomst elders parkeren, hetgeen de doorgang op Buitendams belemmerd en de verkeersveiligheid aantast. Inspreker verzoekt de gemeente hier dringend aandacht aan te besteden in het ontwerpbestemmingsplan.

Beantwoording
Het uitgangspunt voor parkeren is dat de initiatiefnemer, conform artikel 2.5.30 van de gemeentelijke Bouwverordening voldoende parkeerplaatsen op eigen terrein aanlegt. Hiervan kan om moverende redenen worden afgeweken (artikel 2.3.50, lid 4). De nieuwe ontwikkeling beoogt niet de bestaande parkeerdruk te verminderen, maar wel te voorzien in zijn eigen parkeerbehoefte. Na de ter inzagelegging van het ontwerp zijn enkele aanpassingen doorgevoerd. Daarmee is sprake van een nieuwe parkeersituatie en -balans.

Het bestemmingsplan maakt de bouw van 4 twee-onder-een-kapwoningen, 3 rijwoningen en 10 starterswoningen mogelijk. De CROW-parkeernorm op basis van het te realiseren programma zijn weergegeven in onderstaande tabel. Daarbij dient te worden opgemerkt dat in de CROW-publicatie 317 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie' geen kencijfers zijn opgenomen voor starterswoningen. Voor starterswoningen is daarop aangesloten op de (hogere) norm van rijwoningen, waarmee in ieder geval voldoende parkeerplaatsen worden gerealiseerd.

Woningtype	Aantal woningen	Parkeernorm	Aantal
Twee-onder-een-kap	4	2,6	10,4
Rijwoning	3	2,4	7,2
Starterswoning	10	2,4	24
Totaal	17		41,6

(incl. 0,3 pp / woning voor bezoekers)

Uit de bovengenoemde tabel blijkt dat de parkeerbehoefte van de 17 woningen 42 parkeerplaatsen bedraagt.

Het parkeren ten behoeve van de woningen aan Buitendams wordt opgelost in gebouw-de parkeervoorzieningen (op eigen terrein) aan de achterzijde van de woningen, waarbij er twee parkeerplaatsen per woning gerealiseerd worden. Parkeren ten behoeve van de starterswoningen aan het hof wordt in de openbare ruimte opgelost. Aan de ontslui-tingsweg worden in totaal 22 haaksparkeerplaatsen en 2 langsparkeerplaatsen gereali-seerd. Aan het Buitendams blijft de huidige parkeerstrook gehandhaafd en zijn 9 par-keerplaatsen aanwezig. Het totaal aantal parkeerplaatsen bedraagt 46, waarmee er een overaanbod van 4 parkeerplaatsen is. Hiermee kan tegemoet worden gekomen aan de bewoners aan Buitendams die in de huidige situatie op de locatie langs de straat konden parkeren.

In totaal worden 33 parkeerplaatsen in de openbare ruimte en 13 op eigen terrein (in de vorm van gebouwde parkeervoorzieningen) gerealiseerd. Daarmee wordt voorzien in de benodigde parkeerbehoefte.
Aangezien de nieuwe ontwikkeling in zijn eigen parkeerbehoefte kan voorzien, leidt de ontwikkeling niet tot een vergroting van de parkeerdruk aan Buitendams. In het plangebied worden thans geen bedrijfsactiviteiten meer uitgeoefend. Derhalve biedt de huidige eigenaar omwonenden tijdelijk de gelegenheid om op het terrein te parkeren. Echter, indien het gebruik als bedrijfslocatie conform het huidige bestemmingsplan 'West I en II' zou worden voortgezet, zouden deze parkeerplaatsen ook niet gegarandeerd zijn. De eventueel verminderde doorstroming op Buitendams wordt niet relevant geacht, omdat de Buitendams is gecategoriseerd als erftoegangsweg binnen de bebouwde kom. Het verblijven staat hier voorop, hetgeen niet verandert door de ontwikkeling. De doorstroming blijft dus geborgd. Gekeken wordt of aan Buitendams nog 4 extra parkeerplaatsen worden gerealiseerd om de bewoners aan Buitendams tegemoet te komen.

Aanpassing
De inspraakreactie geeft geen aanleiding voor aanpassing van het bouwplan. Wel wordt paragraaf 4.5 (verkeersstructuur) van de toelichting aangevuld c.q. verduidelijkt met de bovenstaande parkeerbalans.

Inspreker 3 heeft per mail van 9 juli 2015 (bij de gemeente ontvangen op 9 juli 2015) de volgende inspraakreactie ingediend.

Reactie
Inspreker is woonachtig aan Buitendams 277 en verzoekt de gemeente om de beoogde (openbare) groenzone langs de Karnemelksloot te reserveren voor huidige en toekomstige bewoners.

Beantwoording
In overleg met de initiatiefnemer is besloten het plangebied een meer besloten (niet-openbaar) karakter te geven, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de inspreker. Dit besluit komt tevens tot uitdrukking in de verbeelding. De gronden achter de woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 waren in het voorontwerpbestemmingsplan voorzien van de bestemming 'Groen'. Deze bestemming was opgenomen om het openbare karakter van het achterpad te benadrukken. Nu hier niet langer sprake van is, worden de gronden voorzien van de bestemming 'Wonen' en 'Verkeer – Verblijf' (in het verlengde van de interne ontsluitingsweg). De bestemming 'Wonen' doet meer recht aan het beoogde private karakter van het woongebied (en het achterpad). De groenzone langs de Karnemelksloot behoud wel de bestemming 'Groen', teneinde het groene karakter van de Karnemelksloot juridisch-planologisch te waarborgen.

Overigens is het bestemmingsplan niet het geijkte instrument om de toegankelijkheid binnen het plangebied te reguleren. Het bestemmingsplan regelt uitsluitend het toegestane gebruik in ruimtelijk-functionele zin.

Aanpassing
De inspraakreactie geeft aanleiding om de toelichting en verbeelding aan te passen. In de toelichting worden enkele tekstuele aanpassingen aangebracht met betrekking tot de toegankelijkheid van het plangebied voor niet-bewoners. Om het private karakter van het beoogde achterpad achter de woningen aan Buitendams 273 tot en met 291 te benadrukken wordt de bestemming 'Groen' gewijzigd in de bestemmingen 'Wonen' en 'Verkeer – Verblijf'.

Inspreker 4 heeft per mail van 14 juli 2015 (bij de gemeente ontvangen op 14 juli 2015) de volgende inspraakreactie ingediend.

Reactie
Inspreker is woonachtig aan Buitendams 362 en wil graag de nu al zeer beperkte parkeergelegenheid aan Buitendams onder de aandacht brengen. Met de toevoeging van de nieuwe woningen ontstaat volgens de inspreker een parkeerprobleem. Mede doordat de beoogde privé parkeerplaatsen (op eigen terrein) tevens aangewend worden om het parkeren van boten en caravans, waardoor de parkeerdruk op de openbare ruimte toeneemt. Bovendien is Buitendams is niet berekend op nóg meer auto's. De doorgang is nauwelijks toegankelijk en de verkeersveiligheid komt steeds verder in het geding. Inspreker verzoekt de gemeente hier dringend aandacht aan te besteden in het ontwerpbestemmingsplan.

Beantwoording
Voor de beantwoording van de inspraakreactie wordt kortheidshalve verwezen naar de beantwoording van inspreker 2. Voor wat betreft het parkeren van boten en caravans wordt gewezen op artikel 10.1 van het bestemmingsplan, op grond waarvan het langdurig stallen van boten en caravans niet is toegestaan.

Aanpassing
De inspraakreactie geeft geen aanleiding voor aanpassing van het bouwplan. Wel wordt paragraaf 4.5 (verkeersstructuur) van de toelichting aangevuld c.q. verduidelijkt.

Inspreker 5 heeft op 21 juli 2015 (bij de gemeente ingekomen op 21 juli 2015) de volgende reactie ingediend:

Reactie
Inspreker is woonachtig aan Buitendams 267 en wil graag de nu al zeer beperkte parkeergelegenheid aan Buitendams onder de aandacht brengen. Met de toevoeging van de nieuwe woningen ontstaat volgens de inspreker een groot parkeerprobleem. Buitendams is niet berekend op nóg meer auto's. Inspreker verzoekt de gemeente hier dringend aandacht aan te besteden in het ontwerpbestemmingsplan.

Beantwoording
Voor de beantwoording van de inspraakreactie wordt kortheidshalve verwezen naar de beantwoording van inspreker 2.

Aanpassing
De inspraakreactie geeft geen aanleiding voor aanpassing van het bouwplan. Wel wordt paragraaf 4.5 (verkeersstructuur) van de toelichting aangevuld c.q. verduidelijkt.

4. CONCLUSIE

Het bestemmingsplan behoeft geen ambtshalve aanpassingen. In het definitieve ontwerpbestemmingsplan “Buitendams 301-307” zullen de wijzigingen naar aanleiding van de inspraak- en overlegreacties worden doorgevoerd, waarna het bestemmingsplan als ontwerp ter inzage kan worden gelegd. Hiervan zal in de gemeentelijke voorlichtingsrubriek en de Staatscourant melding worden gemaakt onder verwijzing naar de vindplaats van het bestemmingsplan op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Bijlage 4:

Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam, Natuur-Wetenschappelijk Centrum, april 2016

Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht

Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam

Opdrachtgever:	KuiperCompagnons
Contactpersonen:	Niels Spierings, Rick Wegener
Uitvoering:	Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC)
Samenstelling:	Rowan Stolwijk (i.o.v. Alexandra Haan)
Veldwerk:	Judith Barke, Tamar Braaksma, Alexandra Haan, Vivian Maas, Mariëlle Oomen, Margot Vervoort, Sanne Westbroek
Foto"s:	Ronald van Jeveren

Aanvullend vleermuisonderzoek in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam [Samenst.: Stolwijk, R.] [Foto"s: Jeveren, R.]. Dordrecht: Strix/ NWC.

Trefw.: Flora- en faunawet, vleermuizen, Buitendams, Hardinxveld-Giessendam

W1120/P15-062

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

© strix uitgeverij

Dordrecht, april 2016

Inhoud

1. Aanleiding en doel 7

2. Gebiedsbeschrijving en plannen 8

3. Methode 11

4. Resultaten 13

5. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen 14

Referenties

Bijlagen:
Bijlage 1: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

1. Aanleiding en doel

Er bestaan plannen voor de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams 301-307 in Hardinxveld-Giessendam. Om deze plannen te realiseren, zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en zullen de bomen gerooid worden.

Bij dergelijke ingrepen en het opstellen of wijzigen van bestemmingsplannen dient, in het kader van de natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)), onderzoek gedaan te worden naar beschermde natuurwaarden en een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden.
In december 2014 is er door het NWC een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam (Westbroek, S., december 2014. W961/P14-122 *Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam*). Uit dit onderzoek blijkt dat de te slopen bebouwing binnen het plangebied dienst zou kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van openingen in de bebouwing. Tevens is geschikt foerageergebied in het plangebied aanwezig; vooral de kleinere vleermuissoorten kunnen in de luwte en beschutting van de bomen binnen het plangebied foerageren. Om de aanwezigheid van verblijf- en foerageerplaatsen van vleermuizen vast te kunnen stellen, dan wel uit te kunnen sluiten, dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Op deze manier wordt duidelijk welke functies het plangebied vervult voor vleermuizen en welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze soortgroep hebben.

KuiperCompagnons, die gevraagd is om het bestemmingsplan op te stellen, heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) opdracht gegeven voor het uitvoeren van dit aanvullende vleermuisonderzoek op de planlocatie aan de Buitendams te Hardinxveld-Giessendam, en om te adviseren omtrent relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving. Bron kaartmateriaal: Google Maps

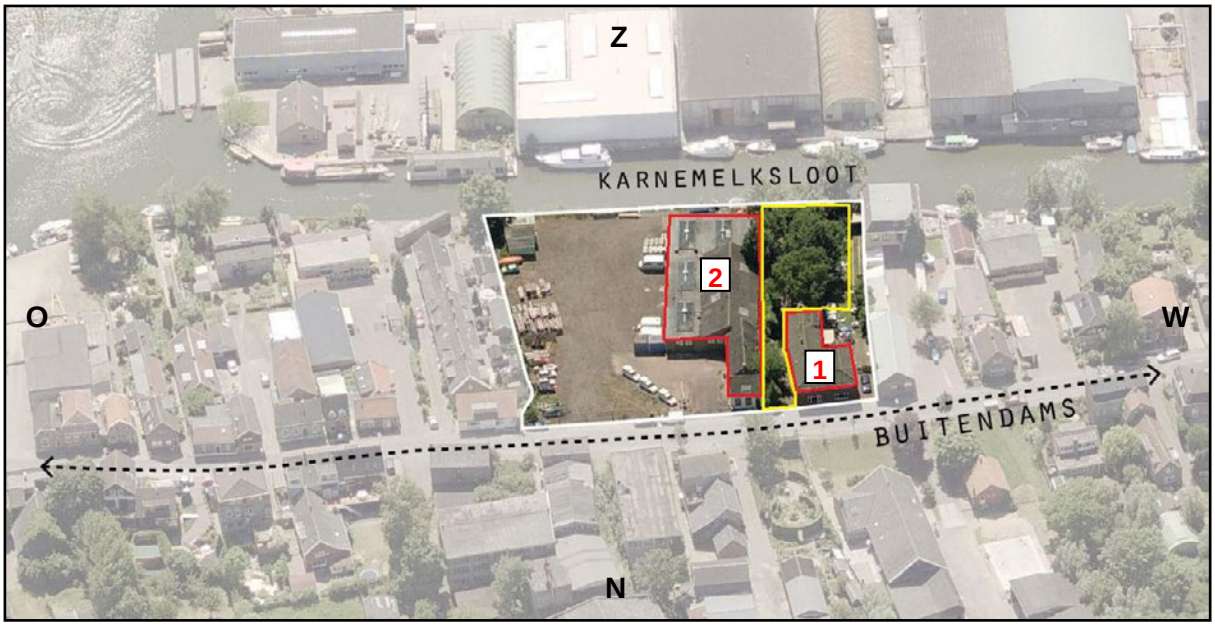

Figuur 2: Begrenzing van het plangebied (wit omlijnd) aan de Buitendams 301-307 in Hardinxveld-Giessendam. De te slopen bebouwing in het plangebied die dienst zou kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen is rood omlijnd. Het mogelijke foerageergebied voor vleermuizen is geel omlijnd. Bron kaartmateriaal: KuiperCompagnons

2. Gebiedsbeschrijving en plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in het westen van Hardinxveld-Giessendam in de provincie Zuid-Holland (*figuur 1*). In het zuiden wordt het plangebied begrensd door de Karnemelksloot, in het noorden door de straat Buitendams en in het oosten en westen door bebouwing (*figuur 2*). Binnen het plangebied zijn aan de westzijde verschillende bebouwingen aanwezig, waaronder een grote schuur (*foto A*) en twee woonhuizen in het noordwesten (*foto B en C*). In het zuidwesten ligt een tuin, waarin de vegetatie bestaat uit gras, struikgewas en meerdere bomen (*foto D*). De oostzijde van het plangebied bestaat uit een verhard gedeelte, waarop meerdere (stapels) bouwmaterialen aanwezig zijn (*foto A*).

Uit het flora- en faunaonderzoek dat in december 2014 door het NWC is uitgevoerd, bleek dat de te slopen bebouwing binnen het plangebied dienst zou kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen (*figuur 2*). Daarnaast dient de tuin in het plangebied mogelijk als foerageergebied voor vleermuizen (*zie eveneens figuur 2*).

Foto A: Oostzijde van het plangebied. Verhard gedeelte met opgestapelde bouwmaterialen en rechts de grote schuur.

Foto B: Woonhuis in het noordwesten van het plangebied.

Foto C: Woonhuis in het noordwesten van het plangebied.

Foto D: Tuin in het zuidwesten van het plangebied.

Voorgenomen plannen

Er worden 17 nieuwe woningen ontwikkeld in het plangebied aan de Buitendams 301-307 in Hardinxveld-Giessendam. Voordat het plangebied daadwerkelijk bebouwd kan worden, worden voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd; de bestaande bebouwing zal gesloopt worden en de bomen in de tuin zullen worden gerooid.

3. Methode

Vleermuizen gebruiken het landschap gedurende het jaar op verschillende manieren: ze maken gebruik van kraamplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijven, winterverblijfplaatsen en jachtgebieden in verschillende perioden. Daarnaast gebruiken ze landschapselementen, zoals bomenrijen en watergangen, als vliegroute. Het vleermuisprotocol (maart 2013) dat door onder andere de Zoogdiervereniging en de gegevensautoriteit GaN is opgesteld, stelt daarom dat tenminste vier inventarisatiemomenten, verspreid over de periode half mei - begin oktober, nodig zijn om de verschillende functies die de aanwezige bebouwing en bomen mogelijk voor vleermuizen vervullen zo goed mogelijk te inventariseren (*bijlage 1*).
Het aanvullende onderzoek naar de functie van de aanwezige bebouwing en bomen (*zie figuur 2*) binnen het plangebied aan de Buitendams 301-307 te Hardinxveld-Giessendam is geheel volgens dit vleermuisprotocol uitgevoerd; er hebben twee inventarisaties plaatsgevonden in zowel de kraam/zomerperiode (half mei - half juli) als in de zomer/paarperiode (half augustus - begin oktober).

De inventarisaties zijn uitgevoerd op 15 en 30 juni 2015 en op 24 augustus en 17 september 2015. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen, de start- en eindtijden van de vleermuisinventarisaties, de tijd van zonsondergang (ZO) en het aantal waarnemers per veldbezoek, worden vermeld in onderstaande tabel. De gegevens betreft de hoeveelheid neerslag zijn verkregen via de website van het KNMI met behulp van de functie “het weer op…”. Omdat het weerstation in Rotterdam het dichtst bij het plangebied ligt, zijn de gegevens van dit weerstation gebruikt.

Tabel 1: Weersomstandigheden, start- en eindtijd en aantal waarnemers per veldbezoek

Datum	Temp. (ºC)	Neerslag (mm)	Wind (Bft)	Start	Eind	ZO	# Waarnemers
15/06/2015	12	0,0	3	21:10	23.50	22:01	3
30/06/2015	24	0,0	2	21:00	00:00	22:03	3
24/08/2015	17	12,0*	3/4	19:40	22:45	20:46	3
17/09/2015	15	16,8*	1	19:00	22:00	19:51	3

* Tijdens de inventarisatie was het droog

Alle inventarisaties voor dit aanvullende vleermuisonderzoek zijn in de avond en nacht uitgevoerd door drie veldmedewerkers. De veldmedewerkers stonden zodanig opgesteld dat zoveel mogelijk zijden van de bebouwing en bomen in de gaten gehouden konden worden. Met behulp van heterodyne batdetectors (type Pettersson D-100) zijn de waargenomen vleermuizen op naam gebracht.

Gedurende de inventarisaties is er vooral gelet op uitvliegende vleermuizen en op vleermuizen die rond zonsondergang actief waren. De meeste vleermuissoorten verlaten namelijk rond zonsondergang hun verblijfplaats en vliegen dan naar hun foerageergebieden. Vleermuizen die rond zonsondergang bij het te onderzoeken object worden waargenomen, hebben nog geen grote afstand af kunnen leggen, waaruit opgemaakt kan worden dat zij mogelijk in (de buurt van) het object een verblijfplaats hebben. Tijdens de inventarisaties in de paarperiode is tevens gelet op vleermuizen die sociale geluiden (waaronder werfroepjes) uitstoten en paargedrag vertonen. Dergelijke geluiden en gedragingen kunnen duiden op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats.

4. Resultaten

In totaal zijn er vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen: de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de Ruige dwergvleermuis (*Pipstrellus nathusii*), de Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Tabel 2 op de volgende pagina geeft een overzicht van de waarnemingen die tijdens de veldbezoeken gedaan zijn.

Tijdens alle vier de inventarisaties zijn er kleine aantallen van de Gewone dwergvleermuis waargenomen, zowel foeragerend als passerend. Deze soort werd vooral rondom de bebouwing en in de tussengelegen tuin waargenomen. De Ruige dwergvleermuis is enkel bij de laatste inventarisatie op 17 september gezien, waarbij er door 2 individuen gefoerageerd werd aan de oostzijde van gebouw 2 (*zie figuur 2 voor nummering*). Van de Gewone grootoorvleermuis zijn er tijdens de laatste 2 inventarisaties enkele individuen waargenomen, zowel passerend als foeragerend in de tuin en aan de noordoostzijde van gebouw 2. Tenslotte is er één passerende Laatvlieger waargenomen tijdens de inventarisatie op 24 augustus.

Er zijn tijdens de inventarisaties geen invliegende of uitvliegende vleermuizen binnen het plangebied waargenomen. Dit duidt erop dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing van het plangebied. Deze bewering wordt ondersteund door het gegeven dat er geen opvallend vroege waarnemingen van vleermuizen binnen het plangebied hebben plaatsgevonden. De eerste waarnemingen van gebouwbewonende vleermuizen vonden grotendeels ongeveer een half uur of later na zonsondergang plaats. Opvallend is echter dat er wel veel sociale geluiden (werfroepjes) zijn waargenomen tijdens de inventarisaties op 24 augustus en 17 september. Deze werfroepjes worden uitgestoten door mannelijke vleermuizen om vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken en om hun territorium af te bakenen. De geluiden zijn waargenomen bij de Gewone dwergvleermuis, de Gewone grootoorvleermuis en de Ruige dwergvleermuis. Dit zou kunnen duiden op mogelijke paarverblijven in de nabije omgeving van het plangebied. Deze gedachte wordt ondersteund door een waarneming die op 24 augustus plaatsvond. Er werd een Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordzijde van de „Buitendams", net buiten het plangebied. Dit individu foerageerde hier, vloog meerdere malen tegen de gevel van het aangrenzende gebouw op en liet sociale werfroepjes horen. Dit betreffende gebouw aan de noordzijde van de „Buitendams" dient dus zeer waarschijnlijk als paarverblijf voor de Gewone dwergvleermuis. Deze waarneming heeft echter geen verdere gevolgen voor de voorgenomen plannen binnen het huidige plangebied.

De tuin gelegen in het zuidwesten van het plangebied werd tijdens de veldbezoeken meerdere malen gebruikt als foerageergebied door zowel de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis als de Gewone grootoorvleermuis. Aangezien het een klein

gebied betreft en er slechts een klein aantal vleermuizen zijn waargenomen, heeft de tuin binnen het plangebied geen belangrijke waarde als jachtgebied. Daarnaast zijn er tijdens de veldbezoeken ook geen aanwijzingen gevonden waaruit blijkt dat de bomen in de tuin als belangrijk onderdeel van een vliegroute fungeren. Ze vormen ook geen onderdeel van een lange, aaneengesloten bomenrij die op haar beurt weer aansluit op andere lijnvormige elementen of geschikte foerageergebieden.

Tabel 2: Vleermuiswaarnemingen Buitendams, Hardinxveld-Giessendam. Zie figuur 2 voor de nummering van de gebouwen binnen het plangebied.

Datum	Waargenomen soorten	Aantallen en gedrag
15/06/"15	Gewone dwergvleermuis	• Enkele individuen (<3) foeragerend boven tuin in het zuidwesten van het plangebied • Enkele individuen (<2) passerend vanuit noordoostelijke richting langs noordzijde plangebied
30/06/"15	Gewone dwergvleermuis	• 2 individuen meerdere keren foeragerend boven tuin in het zuidwesten van het plangebied • 1 individu foeragerend aan de oostzijde van het plangebied • Enkele individuen (<4) passerend vanuit verschillende richtingen
24/08/"15	Gewone dwergvleermuis	• Enkele individuen (<4) foeragerend boven tuin in het zuidwesten van het plangebied • 1 individu foeragerend aan de noordzijde „Buitendams" weg + sociale roep (werfroep), mogelijk paarverblijf in bebouwing noordzijde „Buitendams" weg, buiten plangebied • 2 individuen passerend vanuit zuidelijke richting over tuin
	Gewone grootoorvleermuis	• 1 individu foeragerend aan noordzijde „Buitendams" weg, buiten plangebied • 2 individuen meerdere keren foeragerend aan noordoostzijde van gebouw 2 + sociale roep
	Laatvlieger	• 1 individu passerend vanuit zuidoostelijke richting langs oostzijde plangebied
17/09/"15	Gewone dwergvleermuis	• 2 individuen foeragerend boven tuin in het zuidwesten van het plangebied • 1 individu passerend over tuin • 3 individuen passerend vanuit zuidelijke richting langs oostzijde gebouw 2 • 2 individuen foeragerend aan westzijde gebouw 1 • 1 individu foeragerend langs noordzijde gebouw 1 (buiten plangebied) + sociale roep (werfroep) • 2 individuen foeragerend aan noordzijde „Buitendams" weg + sociale roep (werfroep)
	Gewone grootoorvleermuis	• 1 individu foeragerend boven tuin in het zuidwesten van het plangebied • 1 individu passerend vanuit noordelijke richting langs oostzijde plangebied
	Ruige dwergvleermuis	• 1 individu passerend vanuit noordelijke richting over tuin • 2 individuen foeragerend aan oostzijde gebouw 2 + sociale roep (werfroep)

5. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Uit de inventarisaties blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing van het plangebied. Bij de sloop van de twee gebouwen zullen daarom geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast, vernield en/of verstoord worden en zullen er ook geen individuen verstoord, verwond of gedood worden.

Verder kan uit de resultaten afgeleid worden dat het plangebied (deels) door vleermuizen gebruikt wordt om te foerageren. Het betreft echter een zeer klein gebied en het aantal vleermuizen dat is waargenomen is klein. Bovendien zijn er in de directe omgeving voldoende foerageergebieden aanwezig, zoals de tuinen die zich aan de noordzijde van de „Buitendams" bevinden. Met de voorgenomen plannen gaat er dus geen belangrijk jachtgebied verloren. Op basis van de waarnemingen uit het vleermuisonderzoek kan ook gesteld worden dat de bomen in de tuin geen belangrijk onderdeel uitmaken van een veelgebruikte vliegroute: er zijn kleine aantallen vleermuizen waargenomen die allen vanuit verschillende richtingen aan kwamen vliegen.

Om bovenstaande redenen zullen er, ten aanzien van vleermuizen, geen overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet plaatsvinden en zijn er geen ontheffing of maatregelen nodig. Wel wordt aangeraden om zoveel mogelijk groen (in de vorm van bomenrijen en grasveldjes) binnen het plangebied te behouden of in de nieuwe situatie terug te brengen. Daarnaast is het raadzaam om in de nieuwe situatie zo min mogelijk verlichting te gebruiken of om maatregelen te nemen waardoor (licht)-verstoring van de dieren zoveel mogelijk voorkomen wordt. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van amberkleurige verlichting en lichtbronnen die naar beneden gericht zijn.

Referenties

KNMI, Rotterdam, 2015. *Het weer op … was*. Beschikbaar op het World Wide Web: http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms[Invoer].day.value&month=document.forms[Invoer].month.value&year=document.forms[Invoer].year.value

Soons, P.J.A., Huber, M & D. van der Meijden, 1999-nu. *Flora- en Faunawet bewerking en toelichting*. Band 1-5 Koninklijke Vermande, Den Haag

Westbroek, S., december 2014. *Quickscan flora en fauna in het kader van de ontwikkeling van 17 nieuwe woningen aan de Buitendams in Hardinxveld-Giessendam*. Rapportnr. W961/P14-122, Strix Uitgeverij, Dordrecht

Bijlage 1: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

Vleermuizen en hun leefgebied zijn beschermd door de Flora- en faunawet. In geval van een ruimtelijke ingreep moet ruim van tevoren bekeken worden of deze ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Grofweg zijn vleermuisverblijfplaatsen op te delen in winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paarverblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waar tussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de diverse verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de Flora- en faunawet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de Flora- en faunawet. In maart 2013 is het protocol aangepast. Let op: voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een relatief langlopend onderzoek nodig (van april t/m september/oktober) en zijn gemiddeld 4 bezoeken nodig.

Bij het verdwijnen van een verblijfplaats dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het Ministerie van Economische Zaken (Dienst Regelingen). Onderdeel van deze ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan waarin maatregelen beschreven staan die genomen worden om de nadelige effecten, als gevolg van de voorgenomen plannen, op vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen/verminderen. De te nemen maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het aanbieden van inpandige voorzieningen in nieuwbouw, zodat deze geschikt is voor vleermuizen om in te verblijven.

Jachtgebied en vliegroutes
Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van groot openbaar belang.

Soortenstandaards

Voor een aantal beschermde soorten, waaronder een aantal vleermuissoorten, heeft het Ministerie soortenstandaards opgesteld. Deze standaards bevatten informatie over de betreffende beschermde soort en zijn leefomgeving, regels en hun toepassing, onderzoek en mogelijke maatregelen. De informatie is per soort gespecificeerd naar veel voorkomende activiteiten zoals slopen van gebouwen en kappen van bomen.

Zie www.drloket.nl

Bijlage 5:

Nota Zienswijzen bestemmingsplan “Buitendams 301-307”,
gemeente Hardinxveld-Giessendam, d.d. 3 mei 2019

Zienswijzennota

Bestemmingsplan “Buitendams 301-307”

Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Datum: 3 mei 2019

Inhoud

1. Inleiding
1.1 Status zienswijzennota
1.2 Procedure bestemmingsplan
1.3 Ingekomen zienswijzen

2. Zienswijze: ontvankelijkheid, samenvatting, reactie en conclusie
2.1 Inleiding
2.2 Zienswijze waterschap Rivierenland

3. Wijzigingen in het bestemmingsplan
3.1 Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen
3.2 Ambtshalve wijzigingen

1. Inleiding

1.1 Status zienswijzennota

De zienswijzennota behoort bij het besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitendams 301-307”. De nota bestaat uit drie hoofdstukken. Hoofdstuk 1 bevat een overzicht van de ingekomen zienswijzen en de verdere procedure van het bestemmingsplan. In hoofdstuk 2 wordt aangegeven of zienswijzen ontvankelijk zijn. Daarna wordt een samenvatting van de zienswijzen gegeven en van een gemeentelijke reactie voorzien. In de conclusie is opgenomen of een zienswijze aanleiding geeft tot aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de wijzigingen die bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. Naast wijzigingen door zienswijzen kunnen dit ook ambtshalve wijzigingen zijn.

1.2 Procedure bestemmingsplan

Zienswijzenronde

Het ontwerpbestemmingsplan heeft na publicatie in de gemeentelijke voorlichtingsrubriek in Het Kompas en de Staatscourant met ingang van donderdag 21 maart 2019 tot en met woensdag 1 mei 2019 ter inzage gelegen. Tevens is het bestemmingsplan gedurende deze termijn onder het planid-nummer NL.IMRO.0523.BP2014BUITENDAMS-ON01 digitaal raadpleegbaar geweest via www.ruimtelijkeplannen.nl. Er is tegen het ontwerpbestemmingsplan één zienswijze bij de raad ingediend.

Vaststelling

Na de zienswijzenronde beslist de gemeenteraad over de vaststelling van het bestemmingsplan. De raad weegt hierbij de ontvangen zienswijzen mee. De vaststelling wordt mede bekend gemaakt in de Staatscourant en de gemeentelijke voorlichtingsrubriek. De indieners van de zienswijzen krijgen een brief met informatie over de vaststelling en de mogelijkheid tot indienen van beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.3 Ingekomen zienswijzen

Er is op het ontwerpbestemmingsplan één zienswijze van het waterschap Rivierenland ingediend.

2. Zienswijzen: ontvankelijkheid, samenvatting, reactie en conclusie

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de zienswijze samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien. In de conclusie is aangegeven of, en zo ja, welke wijzigingen in het plan worden doorgevoerd naar aanleiding van de zienswijzen.

2.2 Zienswijze waterschap Rivierenland

Ontvankelijkheid

De zienswijze is op 30 april 2019 bij de gemeente ontvangen. Er is derhalve sprake van een tijdig ontvangen reactie.

Samenvatting

Het waterschap Rivierenland dient een zienswijze in met het doel om het aspect water beter in het bestemmingsplan te bergen. Op de verbeelding en in de regels ontbreekt de bestemming ‘Water’. Een deel (1 tot 1,5 meter) van de Karnemelksloot ligt binnen het plangebied. Het waterschap stelt voor om de plangrens aan te passen waardoor de Karnemelksloot buiten het plangebied valt of om de bestemming ‘Water’ in de regels en verbeelding op te nemen.

Beantwoording

Het klopt dat een deel van het Karnemelksloot (maximaal 1 meter) binnen het plangebied valt. Dit deel heeft in het vigerende bestemmingsplan de bestemming Bedrijf en was in het ontwerpbestemmingsplan als Groen bestemd. Naar aanleiding van de zienswijze zal de bestemming ‘Water’ worden opgenomen.

Aanpassing
De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan. De bestemming water zal op de verbeelding en in de regels worden toegevoegd.

3. Wijzigingen in het bestemmingsplan

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de wijzigingen in het bestemmingsplan. Het betreft de wijzigingen die het gevolg zijn van de beantwoording van de zienswijze.

3.1 Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen

1. Op de verbeelding wordt de bestemming 'Water' in het zuidelijke deel van het plangebied opgenomen.
2. In de regels wordt de bestemming 'Water' opgenomen.
3. In de toelichting is de waterparagraaf aangepast. Hierin is opgenomen dat er wel een watergang binnen het plangebied aanwezig is. Ook is in het laatste hoofdstuk 9 Overleg en inspraak aangevuld.

3.2 Ambtshalve wijzigingen

Er zijn geen ambtshalve wijzigingen.

Regels

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	**INLEIDENDE REGELS**	**3**
Artikel 1	Begrippen	3
Artikel 2	Wijze van meten	9
Hoofdstuk 2	**BESTEMMINGSREGELS**	**11**
Artikel 3	Groen	11
Artikel 4	Tuin	12
Artikel 5	Verkeer - Verblijf	14
Artikel 6	Water	16
Artikel 7	Wonen	17
Hoofdstuk 3	**ALGEMENE REGELS**	**21**
Artikel 8	Anti-dubbeltelbepaling	21
Artikel 9	Algemene bouwregels	22
Artikel 10	Algemene gebruiksregels	23
Artikel 11	Algemene afwijkingsregels	24
Artikel 12	Algemene wijzigingsregels	25
Hoofdstuk 4	**OVERGANGS- EN SLOTREGELS**	**27**
Artikel 13	Overgangsrecht	27
Artikel 14	Slotregel	28
Bijlage 1	**Staat van bedrijfsactiviteiten**	**29**

Hoofdstuk 1 INLEIDENDE REGELS

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:

het bestemmingsplan 'Buitendams 301-307' met identificatienummer NL.IMRO.0523.BP2014BUITENDAMS-VG01 van de gemeente Hardinxveld- Giessendam;

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

1.3 aanbouw:

een gebouw dat als afzonderlijke ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw waarmee het in directe verbinding staat, welk gebouw onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.4 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.5 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.6 aaneengebouwde woning:

een woning, die deel uitmaakt van een blok van meer dan twee woningen, waarvan het hoofdgebouw aan ten minste één zijde aan het op het aangrenzende bouwperceel gelegen hoofdgebouw is gebouwd;

1.7 aan huis verbonden bedrijf:

een bedrijf dat in een (gedeelte van) of bij een woning wordt uitgeoefend en dat is gericht op het vervaardigen van producten en/of het leveren van diensten door de bewoner van de woning;

1.8 aan huis verbonden beroep:

een dienstverlenend beroep op zakelijk, maatschappelijk, juridisch, medisch, ontwerptechnisch of kunstzinnig gebied, dat in of bij een woning wordt uitgeoefend door de bewoner van de woning, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.9 achtererfgebied:

erf aan de achterkant en de niet naar de openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijkant, op meer dan 1 meter van de voorkant van het hoofdgebouw;

1.10 afwijking:

het afwijken van de planregels, als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder c van de Wet ruimtelijke ordening;

1.11 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.12 bebouwingspercentage:

het percentage, dat de grootte van (een deel van) het bouwvlak aangeeft, dat maximaal mag worden bebouwd;

1.13 bestaand:

a. bij bouwwerken: bebouwing legaal aanwezig of in aanbouw ten tijde van inwerkingtreding van het bestemmingsplan, dan wel bebouwing die nadien kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning, waarvoor de aanvraag voor het tijdstip van inwerkingtreding is ingediend;
b. bij gebruik: het gebruik dat bestaat ten tijde van inwerkingtreding van het bestemmingsplan;

1.14 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.15 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.16 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw, of ander bouwwerk met een dak;

1.17 bijgebouw:

een op zich zelfstaand, al dan niet vrijstaand gebouw, dat door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.18 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.19 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak;

1.20 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.21 bouwperceelgrens:

een grens van een bouwperceel;

1.22 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.23 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.24 brutovloeroppervlakte:

de buitenwerks gemeten totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor een (dienstverlenend) bedrijf of instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;

1.25 dienstverlening:

het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek rechtstreeks (al dan niet via een balie) te woord worden gestaan en geholpen;

1.26 erf:

het al dan niet bebouwde perceel, of gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw en binnen het bestemmingsvlak, maar buiten het bouwvlak ligt;

1.27 erker:

een grondgebonden uitbouw van het hoofdgebouw van een woning gelegen in of vóór het verlengde van de voorste bouwgrens van het hoofdgebouw;

1.28 evenement:

een voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak van maximaal 7 dagen, die in de openbare ruimte wordt gehouden;

1.29 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.30 gebruik(en):

gebruiken, doen gebruiken, laten gebruiken en in gebruik geven;

1.31 geschakelde woning:

een woning, waarvan het hoofdgebouw door middel van aan- en uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen geschakeld is met ten minste één hoofdgebouw op een aangrenzend bouwperceel;

1.32 hoofdgebouw:

gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is;

1.33 maatvoeringsgrens:

de grens van een maatvoeringsvlak;

1.34 maatvoeringsvlak:

een geometrisch bepaald vlak waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels voor bepaalde bouwwerken eenzelfde maatvoering geldt;

1.35 nadere eis:

een nadere eis als bedoeld in artikel 3.6 eerste lid onder d van de Wet ruimtelijke ordening;

1.36 nevenactiviteit:

een activiteit ondergeschikt aan de hoofdactiviteit in zowel omvang (m2), omzet (€) als de effecten op het woon- en leefklimaat;

1.37 onderkomen:

voor verblijf geschikt, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- of vaartuig, ark, kampeermiddel en soortgelijk verblijfsmiddel, voor zover deze niet als bouwwerk is aan te merken;

1.38 normaal onderhoud, gebruik en beheer:

een gebruik gericht op het in zodanige conditie houden of brengen van objecten dat het voortbestaan van deze objecten op het bestaande kwaliteitsniveau wordt bereikt;

1.39 omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk:

een vergunning als bedoeld in artikel 3.3 onder b van de Wet ruimtelijke ordening;

1.40 omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden:

een vergunning als bedoeld in artikel 3.3 onder a van de Wet ruimtelijke ordening;

1.41 omgevingsvergunning om af te wijken van bij het plan aangegeven regels:

een vergunning als bedoeld in artikel 3.6 lid 1 onder c. van de Wet ruimtelijke ordening;

1.42 overkapping:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, voorzien van een gesloten dak en met aan ten hoogste één zijde een wand;

1.43 peil:

a. voor een bouwwerk, dat direct aan de weg grenst of een bouwwerk waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de kruin van de weg;
b. voor een bouwwerk dat (ook) in het talud van de dijk wordt gebouwd: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte terrein voor het bouwrijp maken van het terrein, ter plaatse van de van de dijk afgekeerde zijde van het gebouw;
c. indien volledig in of op het water wordt gebouwd: de hoogte van het gemiddelde waterniveau ter plaatse van het bouwwerk;
d. in overige gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte terrein ter plaatse voor het bouwrijp maken van het terrein;

1.44 prostitutie:

het zich beschikbaar stellen tot het tegen betaling verlenen van seksuele diensten aan anderen;

1.45 seksinrichting:

een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotische/pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt ieder geval begrepen (al dan niet in combinatie met elkaar):

a. een prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische massagesalon;
b. een seksbioscoop of sekstheater;
c. een seksautomatenhal;
d. een sekswinkel;
e. seksclub of parenclub;

1.46 slopen:

het geheel of gedeeltelijk afbreken van gebouwen en andere bouwwerken;

1.47 speelvoorziening:

een voorziening in de woonomgeving, die er op gericht is speel- en recreatiemogelijkheden buiten te bieden, gericht op de leeftijdscategorie tot 18 jaar;

1.48 speeltoestel:

een inrichting die bestemd is voor vermaak of ontspanning, waarbij uitsluitend van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt;

1.49 Staat van Bedrijfsactiviteiten

een als Bijlage 1 bij deze regels behorende en daarvan onderdeel uitmakende lijst van bedrijven en instellingen;

1.50 straatmeubilair:

bouwwerken ten behoeve van al dan niet openbare voorzieningen, zoals:

a. verkeersgeleiders, verkeersborden, lichtmasten, zitbanken, bloembakken;
b. telefooncellen, abri's, kunstwerken, speeltoestellen en draagconstructies voor reclame;
c. kleinschalige bouwwerken ten behoeve van nutsvoorzieningen met een inhoud van ten hoogste 50 m³ en een bouwhoogte van ten hoogste 3 m, waaronder begrepen voorzieningen ten behoeve van telecommunicatie, energievoorziening en brandkranen;
d. afvalinzamelsystemen;

1.51 twee-aaneenwoning:

een woning, die deel uitmaakt van een blok van twee woningen, waarvan het hoofdgebouw aan één zijde aan het op het aangrenzende bouwperceel gelegen hoofdgebouw is gebouwd;

1.52 uitbouw:

een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door de vorm kan worden onderscheiden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.53 uitvoeren:

uitvoeren, het doen uitvoeren, laten uitvoeren en in uitvoering geven;

1.54 voorerfgebied:

erf dat geen onderdeel is van het achtererfgebied;

1.55 voorgevel:

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw, welke als belangrijkste is aan te merken en waarvan het gebouw in hoofdzaak toegankelijk is;

1.56 vrijstaande woning:

een woning waarvan het hoofdgebouw losstaat van andere hoofdgebouwen;

1.57 Wet geluidhinder:

wet van 16 februari 1979, houdende regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder (Stb.1979, 99), gewijzigd bij wet van 19 december 2002, (Stb. 2003,23).

1.58 wijziging:

een wijziging als bedoeld in artikel 3.6 eerste lid onder a van de Wet ruimtelijke ordening;

1.59 woning:

een complex van ruimten, dat blijkens zijn indeling en inrichting uitsluitend bestemd is voor de huisvesting van niet meer dan één huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van de regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand van een gebouw:

tot de zijdelingse perceelsgrens wordt gemeten vanaf het dichtst bij de perceelsgrens gelegen punt van het gebouw tot die perceelsgrens op 1 m boven peil en haaks op de perceelsgrens;

2.2 de afstand tot de zijdelingse bouwperceelgrens:

tussen de zijdelingse grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is;

2.3 de bebouwde oppervlakte:

van een bouwperceel, bouwvlak of ander terrein wordt gemeten buitenwerks en boven peil, met dien verstande, dat de grondoppervlakten van alle op een terrein gelegen gebouwen en andere bouwwerken worden opgeteld;

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen. In geval van een lessenaarsdak is dit de hoogte aan de hoge zijde van het dak;

2.5 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel. In het geval van een lessenaarsdak is dit de hoogte aan de lage zijde van het dak;

2.6 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.7 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.8 de oppervlakte van een overkapping:

tussen de buitenzijde van de afdekking van de overkapping, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van de overkapping.

2.9 meten tot of vanuit een lijn:

bij toepassing van deze regels wordt gemeten tot of vanuit het hart van een lijn op de (digitale) kaart en op de schaal waarin het plan is vastgesteld.

Hoofdstuk 2 BESTEMMINGSREGELS

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen, bermen en overige beplanting;
b. paden, wegen en parkeervoorzieningen;
c. speelvoorzieningen;
d. straatmeubilair;
e. water en voorzieningen voor de waterhuishouding;
f. ter plaatse van de aanduiding 'oever' voor botenhuizen en steigers;
g. bij een en ander behorende gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van de in lid 3.1 bedoelde gronden gelden voor gebouwen de volgende bouwregels:

a. gebouwen zijn niet toegestaan, met uitzondering van gebouwen die vallen onder de definitie straatmeubilair en botenhuizen als bedoeld onder sub b;
b. botenhuizen zijn toegestaan mits:
    1. het aantal botenhuizen niet meer bedraagt dan 2;
    2. de totale oppervlakte niet meer bedraagt dan 100 m2;
    3. de maximale goothoogte niet meer bedraagt dan 3 m;
    4. de maximale bouwhoogte niet meer bedraagt dan 6 m.
c. de bouwhoogte van de onder a. bedoelde gebouwen mag niet meer bedragen dan 3 m;

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen voor :

a. speeltoestellen: 5 m;
b. straatmeubilair: 3 m;
c. overige bouwwerken, waaronder steigers, geen gebouwen zijnde: 1 m.

Artikel 4 Tuin

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. tuinen en erven;
b. parkeren op eigen terrein;
c. water en voorzieningen voor de waterhuishouding;
d. bijbehorende bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van de in artikel 4.1 bedoelde gronden gelden voor gebouwen de volgende bouwregels:

a. gebouwen en overkappingen zijn niet toegestaan;
b. in afwijking van het bepaalde in lid 4.2.1 onder a. zijn bijbehorende bouwwerken in de vorm van erkers en tochtportalen behorend bij op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen toegestaan, mits:
    1. de horizontale diepte niet meer dan 1 m bedraagt;
    2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden meer dan 2,5 m bedraagt;
    3. voor zover een erker wordt gebouwd tegen een gevel van het hoofdgebouw de breedte niet meer dan $^{2}/_{3}$ van de breedte van die gevel bedraagt;
    4. de bouwhoogte niet meer dan 3 m bedraagt.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen voor:

a. erfafscheidingen: 1 m;
b. pergola's: 3 m;
c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde: 1 m.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Bijbehorende bouwwerken

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 4.2.1 onder a voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken in de vorm van aan- of uitbouwen, bijgebouwen en/of overkappingen behorende bij de op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen, mits:

a. de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken per bouwperceel, op de als 'Tuin' en 'Wonen' aangewezen gronden samen, niet meer bedraagt dan respectievelijk 80 m²;
b. de goothoogte niet meer dan 3 m bedraagt;
c. de bouwhoogte niet meer dan 6 m bedraagt.

4.3.2 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 4.2.2, onder b voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 2 m.

4.3.3 Voorwaarden afwijking

Een omgevingsvergunning als bedoeld in sublid 4.3.1 en 4.3.2, kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 5 Verkeer - Verblijf

5.1 Bestemmingsomschrijving

5.1.1 Algemeen

De voor 'Verkeer - Verblijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. erftoegangswegen;
b. fiets- en voetpaden;
c. geluidwerende voorzieningen;
d. voorzieningen ten behoeve van het openbaar vervoer;
e. parkeer-, groen- en speelvoorzieningen en speeltoestellen;
f. straatmeubilair;
g. water en voorzieningen voor de waterhuishouding;
h. bij een en ander behorende bouwwerken.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van de in lid 5.1 bedoelde gronden gelden voor gebouwen de volgende bouwregels:

a. gebouwen, met uitzondering van gebouwen die vallen onder de definitie straatmeubilair, zijn niet toegestaan;
b. de bouwhoogte van de onder 5.2.1 onder a bedoelde gebouwen mag niet meer dan 3 m bedragen;

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen voor:

a. geluidsschermen en andere geluidwerende voorzieningen: 10 m;
b. straatmeubilair, anders dan lichtmasten, en voorzieningen voor de wegaanduiding, geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer: 3 m;
c. in afwijking van het bepaalde onder b. reikt de bouwhoogte van draagconstructies voor reclame, die worden aangebracht aan lichtmasten, niet verder dan 1,5 m onder de hoogte van de lichtmast, waarbij tevens een minimale vrije doorgangshoogte van 4,5 m dient te worden aangehouden;
d. lichtmasten en voorzieningen voor wegaanduiding, geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer: 15 m;
e. vlaggenmasten: 6 m;
f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van een speelvoorziening: 5 m;
g. overige bouwwerken geen gebouwen zijnde: 1 m.

5.3 Specifieke gebruiksregels

5.3.1 Toegestaan gebruik:

Toegestaan is het gebruiken of het laten gebruiken van gronden ten behoeve van standplaatsen, weekmarkten, jaarmarkten, evenementen, festiviteiten en manifestaties, indien en voor zover daarvoor ingevolge een wettelijk voorschrift een vergunning, ontheffing of vrijstelling is vereist en deze is verleend.

5.4 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen met het oog op de verkeersveiligheid, het in het plan beoogde straatbeeld en de bescherming van het openbaar groen nadere eisen stellen aan de situering en de omvang van bouwwerken geen gebouwen zijnde.

Artikel 6 Water

6.1 Bestemmingsplanomschrijving

De voor Water'' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. water ten behoeve van de waterhuishouding;
b. verkeer te water;
c. taluds en natuurvriendelijke oevers;
d. voorzieningen, zoals kunstwerken en andere waterstaatwerken, en ten behoeve van de waterafvoer en waterberging.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Op deze gronden mag worden gebouwd en gelden de volgende regels:

a. op deze gronden mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd;
b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 1 m.

Artikel 7 Wonen

7.1 Bestemmingsomschrijving

7.1.1 Algemeen

De voor Wonen aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, waaronder mede wordt verstaan de uitoefening van een aan huis verbonden beroep,
b. water en voorzieningen voor de waterhuishouding;
c. tuinen en erven;
d. paden;
e. parkeren op eigen terrein;
f. bijbehorende bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

7.1.2 Specifiek

Ter plaatse van de aanduiding:

Aaneengebouwd	zijn de gronden tevens bestemd voor aaneengebouwde woningen
Twee-aaneen	zijn de gronden tevens bestemd voor (twee-)aaneengebouwde woningen
Maximum aantal wooneenheden	zijn de gronden bestemd voor het aantal woningen dat ter plaatse is aangegeven
Onderdoorgang	zijn de gronden bestemd voor een onderdoorgang
Gebouwde parkeervoorziening	zijn de gronden bestemd voor een gebouwde parkeervoorziening

7.2 Bouwregels

7.2.1 Hoofdgebouwen

Ten aanzien van de in lid 7.1 bedoelde gronden gelden voor hoofdgebouwen de volgende bouwregels:

a. hoofdgebouwen mogen uitsluitend worden gebouwd binnen het bouwvlak;
b. de goot- en bouwhoogte mogen niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven;
c. ter plaatse van de aanduiding 'aaneengebouwd' zijn aaneengebouwde woningen toegestaan;
d. ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen' zijn (twee-)aaneengebouwde woningen toegestaan;
e. ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' mag het aantal woningen niet meer bedragen dan ter plaatse is aangegeven;
f. de voorgevel van het hoofdgebouw dient primair georiënteerd te zijn op het figuur 'gevellijn';
g. ter plaatse van de aanduiding 'onderdoorgang' dient een onderdoorgang tussen Buitendams en het achterliggende gebied te worden gerealiseerd.
h. ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen' dient aan één zijde van het hoofgebouwen ten minste 3 m uit een ander hoofdgebouw gepositioneerd te worden, teneinde de zichtlijnen naar het achterliggende landschap te waarborgen;

7.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Ten aanzien van de in lid 7.1 bedoelde gronden gelden voor bijbehorende bouwwerken de volgende bouwregels:

a. bijbehorende bouwwerken in de vorm van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen mogen binnen en buiten het bouwvlak worden gebouwd op het achtererfgebied;
b. de oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag per bouwperceel niet meer bedragen dan respectievelijk 80 m^2 voor de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen en 30 m^2 voor de gezamenlijke oppervlakte van overkappingen;
c. het buiten het bouwvlak gelegen gedeelte van het bouwperceel mag voor ten hoogste 50% worden bebouwd of overdekt;
d. de goothoogte van bijbehorende bouwwerken bedraagt ten hoogste 3 m;
e. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken bedraagt ten hoogste 6 m;
f. in afwijking van het bepaalde onder a mogen uitbouwen in de vorm van erkers en tochtportalen op het voorerfgebied worden gebouwd, mits:
    1. de horizontale diepte maximaal 1 m bedraagt;
    2. de diepte van de overblijvende, niet met gebouwen bebouwde gronden minimaal 2,5 m bedraagt;
    3. voor zover de erker wordt gebouwd tegen de voorgevel van het hoofdgebouw de breedte maximaal 2/3 van de breedte van die gevel bedraagt;
    4. de bouwhoogte ten hoogste 3 m bedraagt.
g. in afwijking van het bepaalde onder b tot en met e mag ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gebouwde parkeervoorziening' een gebouwde parkeervoorziening worden gerealiseerd, met dien verstande dat:
    1. de bouwhoogte ten hoogste 3 m bedraagt;
    2. er per bouwperceel ten minste twee parkeerplaatsen worden gerealiseerd en in stand gehouden;
    3. dakterrassen op de gebouwde parkeervoorziening zijn toegestaan, met dien verstande dat de bouwhoogte van de terrasafscheiding ten hoogste 1 m bedraagt;

7.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van de in lid 7.1 bedoelde gronden gelden voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde de volgende bouwregels:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal bedragen voor:
    1. erf- en terreinafscheidingen in het voorerfgebied:1 m;
    2. erf- en terreinafscheidingen in het achtererfgebied: 2 m;
    3. pergola's: 3 m;
    4. vlaggenmasten: 6 m;
    5. palen en masten: 10 m;
    6. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde: 2 m.

7.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. artikel 7.2.2 onder d en e indien:
    1. is aangetoond dat aan de aldaar genoemde maximale goothoogte en / of bouwhoogte niet kan worden voldaan in verband met de eisen in het Bouwbesluit;
    2. geen afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke kwaliteit van het straatbeeld, waarbij geldt dat burgemeester en wethouders in ieder geval advies inwinnen bij de welstandscommissie;

b. artikel 7.2.3 onder a. punt 1 voor het bouwen van erf- en terreinafscheidingen in het voorerfgebied tot ten hoogste 2 m;

alle mits:

1. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
2. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

7.4 Specifieke gebruiksregels

7.4.1 Toegestaan gebruik

a. De gezamenlijke brutovloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van een aan huis verbonden beroep binnen een woning en de bijbehorende bouwwerken mag, in voorkomend geval samen met de brutovloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van een aan huis verbonden bedrijf, ten hoogste 30% bedragen van de totale brutovloeroppervlakte van de betreffende woning en de bijbehorende bouwwerken, en ieder geval niet meer dan 50 m².
b. Dakterrassen zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gebouwde parkeervoorziening', met inachtname van het bepaalde in lid 7.2.2 onder g.

7.4.2 Niet toegestaan gebruik

De uitoefening van een aan huis verbonden beroep mag geen horeca of detailhandel betreffen, behoudens detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit van de ter plaatse uitgeoefende beroepsactiviteit.

7.5 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 7.1 voor het toestaan van een aan huis verbonden bedrijf en/of handel in en verkoop van goederen en diensten via internet, mits:

a. de gezamenlijke bruto vloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van de bedrijfsactiviteiten binnen een woning en de bijbehorende bouwwerken, in voorkomende geval samen met de brutovloeroppervlakte ten behoeve van de uitoefening van een aan huis verbonden beroep, niet meer bedraagt dan 30% van de totale brutovloeroppervlakte van de betreffende woning en de bijbehorende bouwwerken, en ieder geval niet meer dan 50 m²;
b. het bedrijfsactiviteiten betreft, die in de Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten zijn aangeduid als categorie A, dan wel daarmee gelijk kunnen worden gesteld wat betreft hun gevolgen voor de omgeving;
c. er geen sprake is van een duurzame ontwrichting van de bestaande distributieve voorzieningen of een ernstige verstoring van de verzorgingsstructuur;
d. het geen bedrijfsactiviteiten betreft die normaliter in een winkelcentrum of een winkelstraat worden uitgeoefend;
e. op de bij de betreffende woning behorende gronden geen buitenopslag van goederen ten behoeve van de bedrijfsactiviteiten plaatsvindt;
f. er geen sprake is van winkel- of uitstallingsruimte van goederen ten behoeve van de bedrijfsactiviteit;
g. de bedrijfsactiviteiten door hun aard en visuele aspecten, zoals reclame-uitingen en technische installaties, het woonkarakter van de omgeving niet onevenredig schaden;
h. in de omgeving van de betreffende woning geen onevenredige vergroting van de verkeers- en parkeerdruk optreedt, met dien verstande dat:

1. het parkeren ten behoeve van de bedrijfsactiviteiten zoveel mogelijk op eigen terrein dient plaats te vinden, en
2. behoudens in- en uitladen, geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de betreffende woning mogen plaatsvinden;

i. er geen detailhandel plaatsvindt behalve als ondergeschikte nevenactiviteit bij de uitoefening van een aan huis gebonden bedrijf;
j. de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
k. het straat- en bebouwingsbeeld niet onevenredig worden geschaad.

7.6 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd nadere eisen te stellen omtrent de afstand van uitbreidingen van woningen en van bijbehorende bouwwerken tot de perceelsgrenzen, waarbij geëist kan worden dat deze afstand ten minste 3 m zal bedragen;

Hoofdstuk 3 ALGEMENE REGELS

Artikel 8 Anti-dubbeltelbepaling

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 9 Algemene bouwregels

9.1 Bestaande maten

Voor een bestaand bouwwerk dat in het plan ingevolge de bestemming is toegelaten, maar waarvan de bestaande goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud, afstand of bebouwingspercentage afwijkt van de maatvoeringbepalingen in de bouwregels van de betreffende bestemming, gelden ter plaatse van de afwijking die afwijkende maten als bepalingen voor de maatvoering, met dien verstande dat:

a. bestaande maten die meer bedragen dan in hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen ter plaatse van de afwijking als ten hoogste toelaatbaar worden aangehouden;
b. bestaande maten die minder bedragen dan in hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen ter plaatse van de afwijking als ten minste toelaatbaar worden aangehouden;
c. ingeval van herbouw is het bepaalde in dit lid onder a en b uitsluitend van toepassing, indien de herbouw op dezelfde locatie plaatsvindt;
d. op een bouwwerk als hiervoor bedoeld, is artikel 13 niet van toepassing.

9.2 Ondergeschikte bouwonderdelen

Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen binnen bouwgrenzen en bestemmingsgrenzen worden ondergeschikte bouwonderdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouwgrenzen of bestemmingsgrenzen niet meer dan 1 m bedraagt.

9.3 Ondergronds bouwen

Daar waar in het plan geen specifieke regeling is opgenomen voor ondergronds bouwen zijn de regels van dit plan van overeenkomstige toepassing op ondergrondse bouwwerken.

9.4 Uitsluiting aanvullende werking Bouwverordening

De voorschriften van de Bouwverordening ten aanzien van onderwerpen van stedenbouwkundige aard blijven overeenkomstig het gestelde in artikel 9 lid 2 van de Woningwet buiten toepassing, behoudens ten aanzien van de volgende onderwerpen:

a. de richtlijnen voor het verlenen van vrijstelling van de stedenbouwkundige bepalingen;
b. de bereikbaarheid van gebouwen voor wegverkeer;
c. het bouwen bij hoogspanningsleidingen en ondergrondse hoofdtransportleidingen;
d. de parkeergelegenheid en laad- en losmogelijkheden;
e. de ruimte tussen bouwwerken.

Artikel 10 Algemene gebruiksregels

10.1 Strijdig gebruik

Een gebruik in strijd met de in het plan gegeven bestemming en met het in of krachtens het plan ten aanzien van het gebruik van gronden en bouwwerken bepaalde, is in ieder geval:

a. het gebruik van onbebouwde gronden als stand- of ligplaats van onderkomens, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. het gebruik van onbebouwde gronden als opslag-, stort- of bergplaats van machines, voer- en vaartuigen en andere al of niet afgedankte stoffen, voorwerpen en producten, tenzij dit gebruik verband houdt met het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
c. het gebruik van gronden en bouwwerken voor een seksinrichting dan wel ten behoeve van prostitutie.

Artikel 11 Algemene afwijkingsregels

11.1 Omgevingsvergunning om af te wijken van bij het plan aangegeven regels

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van:

a. in het plan genoemde goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 15% van de goothoogten, bouwhoogten, oppervlakte- en inhoudsmaten, percentages en afstandseisen;
b. de regels en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, waarbij een overschrijding is toegestaan tot maximaal 2,5 m, en deze noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein of uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de gronden en/of de bebouwing;
c. de regels en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geven;
d. de regels en toestaan dat de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van kunstwerken, geen gebouwen zijnde, en ten behoeve van zend-, ontvang- en/of sirenemasten wordt vergroot tot maximaal 40 m;
e. de regels en toestaan dat de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde wordt vergroot tot maximaal 10 m, voor zover de bestemming niet in een afwijking voorziet.

11.2 Voorwaarden afwijking

Een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 11.1, kan slechts worden verleend, mits:

a. de belangen van de eigenaren en gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
b. het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad.

Artikel 12 Algemene wijzigingsregels

12.1 Algemene wijzigingen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in de vorm van het aanbrengen van geringe veranderingen in de plaats, ligging en afmetingen van bestemmingsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. bestemmingsgrenzen mogen met niet meer dan 5 m worden verschoven;
b. de belangen van de eigenaren en gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden mogen niet onevenredig worden geschaad;
c. het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen mogen niet onevenredig worden geschaad.

Hoofdstuk 4 OVERGANGS- EN SLOTREGELS

Artikel 13 Overgangsrecht

13.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen, wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde onder a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld onder a met maximaal 10%.

c. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

13.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld onder a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld onder a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 14 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan 'Buitendams 301-307'.
Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten

Bijlage 1 Staat van Bedrijfsactiviteiten functiemenging

SBI-CODE 2008	nr	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
016	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:	
016	2	- algemeen (o.a. loonbedrijven), b.o < 500 m²	B
016	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. < 500 m²	B
0162		KI-stations	B
10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
101, 102	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
101	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken, p.o. < 200 m²	B
1052	2	Consumptie-ijsfabrieken, p.o. < 200 m²	B
1071	1	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen, charge-ovens, v.c.< 7.500 kg meel/week	B
10821	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:	
10821	3	- Cacao- en chocoladefabrieken- vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 200 m²	B
10821	6	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden, p.o. < 200 m²	B
1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	B
13	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL	
139		Vervaardiging van textielwaren	B
139, 143		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	B
14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT	
141		Vervaardiging kleding van leer	B
141		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	C
16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	B
162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	B
58	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUCTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
581		Uitgeverijen (kantoren)	A
18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	B
1814	A	Grafische afwerking	A

1814	B	Binderijen	B
1813		Grafische reproductie en zetten	B
1814		Overige grafische activiteiten	B
182		Reproductiebedrijven opgenomen media	A
20	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUCTEN	
2120	0	Farmaceutische productenfabrieken:	
2120	2	- verbandmiddelenfabrieken	C
23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUCTEN	
231		Glasbewerkingsbedrijven	B
232, 234	0	Aardewerkfabrieken:	
232, 234	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	B
237	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:	
237	2	- zonder breken, zeven en drogen p.o. < 2.000 m²	B
2391		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken	B
25	-	VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUCTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)	
251, 331	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	B
255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	B
2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	B
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	B
26, 28, 33	-		
26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS	
26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	B
26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN	
26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie	B
31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	A
321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	B
322		Muziekinstrumentenfabrieken	B
32991		Sociale werkvoorziening	B
35	-	PRODUCTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER	
35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:	

35	C1	- < 10 MVA	B
35	D0	Gasdistributiebedrijven:	
35	D3	- gas: reduceer-, compressor-, meet- en regelinst. Cat. A	A
35	D4	- gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), cat. B en C	B
35	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:	
35	E2	- blokverwarming	B
36	-	WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER	
36	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:	
36	B1	- < 1 MW	B
41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID	
41, 42, 43	3	Aannemersbedrijven met werkplaats, b.o. < 1000 m^2	B
45, 47	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS	
451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	B
45204	B	Autobeklederijen	A
45205		Autowasserijen	B
453		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	B
46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
461		Handelsbemiddeling (kantoren)	A
4634		Grth in dranken	C
4635		Grth in tabaksproducten	C
4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	C
4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	C
464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	C
46499	0	Grth in vuurwerk en munitie:	
46499	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	C
4673	0	Grth in hout en bouwmaterialen:	
5153	1	- algemeen	C
4673	2	- indien b.o. =< 2000 m2	B
5153.4	4	zand en grind:	
46735	6	- indien b.o. =< 200 m²	B
4674	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:	
5154	1	- algemeen	C
4674	2	- indien b.o. =<2.000 m²	B

4676		Grth in overige intermediaire goederen	C
466	2	Grth in machines en apparaten, exclusief machines voor de bouwnijverheid	C
466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	C
47	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN	
47	A	Detailhandel voor zover n.e.g.	A
471		Supermarkten, warenhuizen	B
4722, 4723		Detailhandel vlees, wild, gevogelte, met roken, koken, bakken	A
4724		Detailhandel brood en banket met bakken voor eigen winkel	A
4773, 4774		Apotheken en drogisterijen	A
4778		Detailhandel in vuurwerk tot 10 ton verpakt	A
952		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	A
55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING	
5510		Hotels en pensions met keuken, conferentie-oorden en congrescentra	A
561		Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.	A
563	1	Café's, bars	A
563	2	Discotheken, muziekcafé's	B
5629		Kantines	A
562		Cateringbedrijven	B
49	-	VERVOER OVER LAND	
493		Taxibedrijven	B
494	1	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks), b.o. =< 1.000 m²	C
495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	B
50, 51	-	VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT	
50, 51	A	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	A
52	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER	
5221	1	Autoparkeerterreinen, parkeergarages	C
5222		Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	A
791		Reisorganisaties	A
5229		Expediteurs, cargadoors (kantoren)	A
53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE	
531, 532		Post- en koeriersdiensten	C
61	A	Telecommunicatiebedrijven	A

61	B0	zendinstallaties:	
61	B2	- FM en TV	B
64, 65, 66	-	FINANCIELE INSTELLINGEN EN VERZEKERINGSWEZEN	
64, 65, 66	A	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	B
41, 68	-	VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	
41, 68	A	Verhuur van en handel in onroerend goed	A
77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
7711		Personenautoverhuurbedrijven	B
7712, 7739		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	C
773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	C
772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	C
62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE	
62	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	A
58, 63	B	Datacentra	B
72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK	
722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	A
63, 69t/m71, 73, 74, 77, 78, 80t/m82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
63, 69t/m71, 73, 74, 77, 78, 80t/m82	A	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	A
74203		Foto- en filmontwikkelcentrales	C
82992		Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	A
84	-	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN	
84	A	Openbaar bestuur (kantoren e.d.)	A
8425		Brandweerkazernes	C
85	-	ONDERWIJS	
852, 8531		Scholen voor basis- en algemeen voortgezet onderwijs	B
8532, 854, 855		Scholen voor beroeps-, hoger en overig onderwijs	B
86	-	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG	
8621, 8622, 8623		Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	A
8691, 8692		Consultatiebureaus	A

871	1	Verpleeghuizen	B
8891	2	Kinderopvang	B
37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING	
3700	B	rioolgemalen	B
94	-	DIVERSE ORGANISATIES	
941, 942		Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	A
9491		Kerkgebouwen e.d.	B
94991	A	Buurt- en clubhuizen	B
59	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE	
5914		Bioscopen	C
9004		Theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	C
8552		Muziek- en balletscholen	B
85521		Dansscholen	B
9101, 9102		Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	A
931	0	Zwembaden: overdekt	C
931	A	Sporthallen	B
931	B	Bowlingcentra	B
931	0	Schietinrichtingen:	
931	2	- binnenbanen: boogbanen	A
931	F	Sportscholen, gymnastiekzalen	B
9200		Casino's	C
92009		Amusementshallen	B
96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING	
96013	A	Wasverzendinrichtingen	B
96013	B	Wasserettes, wassalons	A
9602		Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	A
9603	0	Begrafenisondernemingen: uitvaartcentra	A
9313, 9604		Fitnesscentra, badhuizen en sauna-baden	B
9609	B	Persoonlijke dienstverlening n.e.g.	A

Verbeelding

Bestemmingsplangrens

Plangrens

Enkelbestemmingen

- G — Groen
- T — Tuin
- V-VB — Verkeer - Verblijf
- WA — Water
- W — Wonen

Functieaanduidingen

- (oe) — oever

Bouwvlakken

bouwvlak

Bouwaanduidingen

- [aeg] — aaneengebouwd
- [ond] — onderdoorgang
- [tae] — twee-aaneen
- [sba-gbp] — specifieke bouwaanduiding - gebouwde parkeervoorziening

Maatvoeringen

- 7 — maximum aantal wooneenheden
- 3 / 7 — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

Figuren

gevellijn

ONTWERP

OVERLEG

TERINZAGELEGGING ONTWERP

VASTSTELLING

GEWIJZIGD

DATUM PLOT 7-5-2019
USER AKeur

Hardinxveld Giessendam

Bestemmingsplan

"Buitendams 301 - 307"

IDN	NL.IMRO.0523.BP2014BUITENDAMS-ON01
WERKNR.	617.175.10
SCHAAL	1:1000
DATUM	7 mei 2019
GETEKEND	AK/gj
FORMAAT	A3
PROJECTMAP	J:\617\175\10\3 Projectresultaat\verbeelding\dwg
BESTAND	RO-BP-61717510-VB-ONT1.dwg
BLAD	. --

N

KuiperCompagnons

Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap BV
City & Regional Planning, Urban Design, Architecture, Landscape

Postadres: Postbus 13060 3004 HB Rotterdam
Bezoekadres: Van Nelleweg 6060 3044 BC Rotterdam
Telefoon: 010 433 00 99
Fax: 010 404 56 69
E-mail: kuiper@kuiper.nl
Internet: www.kuiper.nl

KuiperCompagnons

Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap

City & Regional Planning, Urban Design, Architecture, Landscape

e-mail: kuiper@kuiper.nl

www.kuiper.nl

Van Nelle Ontwerpfabriek

Gebouw Thee 0

Van Nelleweg 3042

3044 BC Rotterdam

T 010 433 00 99

F 010 404 56 69